

Uvodnik

Jurij Paljk

Kdaj bo tega konec?

"Kdaj bo tega konec, povej mi, kdaj bo tega konec"? mi je ob vstopu v bar nasproti našega uredništva na Travniku nekega jutra rekel znani slovenski predstavnik leve, tiste leve, ki je na zadnjih volitvah predvsem "po zaslugi" svojega arogantnega vodstva izpadla iz rimskega parlamenta in se dobesedno izgubila v močvirju italijanske politike, pravzaprav tistega, kar je od nje še ostalo.

Nisem takoj razumel, na kaj misli, a sem takoj dojel, ker je v rokah imel dnevnik, v katerem je bila spet ena od polemik med "našimi in njihovimi", ali, če hočete: "med vašimi in našimi", kot bi najlepše opisal odnose med SSO-jem in SKGZ-ajem danes, če se seveda omejim na krovni organizaciji Slovencev v Italiji in ne na razhajanja med stranko Slovenska skupnost in predstavniki slovenske leve, ki volijo italijanske politične stranke.

Popil sem kavo, preletel polemiko, ki ji tudi tokrat ni manjkalo privoščljive zlobe, se vrnil k prijatelju, s katerim vsako jutro rečeva nekaj besed o tem, kako danes pogrešava pravo politiko, predvsem tisto, ki bi se zavzemala za socialno pravičnost in za malega človeka, za kar se sama imava.

Še enkrat je ponovil vprašanje in zmajal sem z glavo ter mu skrušen odvrnil: "Bojim se, da nikoli! Zares se bojim, da nikoli!"

Ker ne razumem, kako je mogoče, da se nismo sposobni pogovarjati in dogovarjati o skupnih stvareh na pošten, človeški način, brez fige v žepu in brez nepotrebnega bremena zgodovine, ki je nismo mi pisali, ampak smo jo podedovali, in bi se predvsem zato iz nje lahko vsaj nekaj naučili: kako je potrebno presežati delitve, kako je nujno treba iskati dialog in pogovor za doseg skupnega uspeha, boljše skupne blaginje, ne nazadnje ter predvsem zaradi lepšega in boljšega življenja.

O tem, kako težko je karkoli doseči pri nas brez žolčnih, zajedljivih in škodljivih polemik, nam pričajo dogodki okrog nameravanega koncerta slovitega Riccarda Mutija v Trstu 13. julija letos, na dan torej, ko je bil pred 90 leti od črne drhali požgan Narodni dom, za katerega vsaj vsi Slovenci vemo, kaj še danes pomeni za nas.

Direktor Ravenna Festival Antonio De Rosa, ki je uredni prireditelj pobude, je, po poročanju Primorskega dnevnika, pred dnevi napovedal, "da koncert bo in da bodo na njem zaigrali državne himne Italije, Slovenije in Hrvaške. 'Mi se ukvarjamo samo z umetniškimi delom prireditve. Upamo le, da bo vse potekalo mirno in brez polemik', je dodal. Ni pojasnil, ali bodo koncert na trgu poslušali Giorgio Napolitano, Danilo Türk in Ivo Josipović".

Trije predsedniki sosednjih držav naj bi tudi skupno obiskali Narodni dom, kar pa hoče italijanska desnica s skrajnimi ezulskimi združenji in proslulim tržaškim vodjem desnice seveda zminirati za vsako ceno. Poročajo pa tudi o napadih in slovenskem tisku na slovenskega predsednika Danila Türka, češ da naj bi spet nasedal italijanski politiki...

Zgodovina je res lahko učiteljica življenja, iz zgodovine bi se morali naučiti, da nobene prihodnosti ni, če se sosedje, ki so bili nekoč v vojni med seboj in krvniki ter seveda žrtve medsebojnega sovraštva, niso prej spravili med sabo. Sprava je edini pogoj, brez katerega ne moreš s sosedom polno zaživeti, o čemer govorita tako zgodovina kot evangelij.

Koliko vse to še bolj velja za nas Slovence, ki smo priča leto za letom novim "spravnim slovesnostim", a resnične sprave med sabo še nismo dosegli, zato kot Damoklejev meč nad nami visijo teža in groza, nedoumljivost zločinov in sramotna, zločinska dejanja, ki jih tudi in predvsem s pomočjo zlorabljanja in poneverjanja zgodovine prenašamo naprej, tako zastrupljamo s sovraštvom in licemerstvom mlade rodove, lastne otroke.

Zato tisti moj: "Bojim se, da nikdar!" prijatelju, čeprav se bom vse svoje življenje prizadeval za spravo, dialog, pogovor, skupne rešitve in skupno dobro med nami. Preprosto zato, ker to kot človek in kristjan moram početi, še najbolj pa zato, ker je to lepo, osvobajajoče, a tudi zahtevno početje.

Sprejem za slovenske nogometaše - domačine v Šempetru

Foto JMP

Svetovnemu nogometnemu prvenstvu na rob Junaki in bedaki

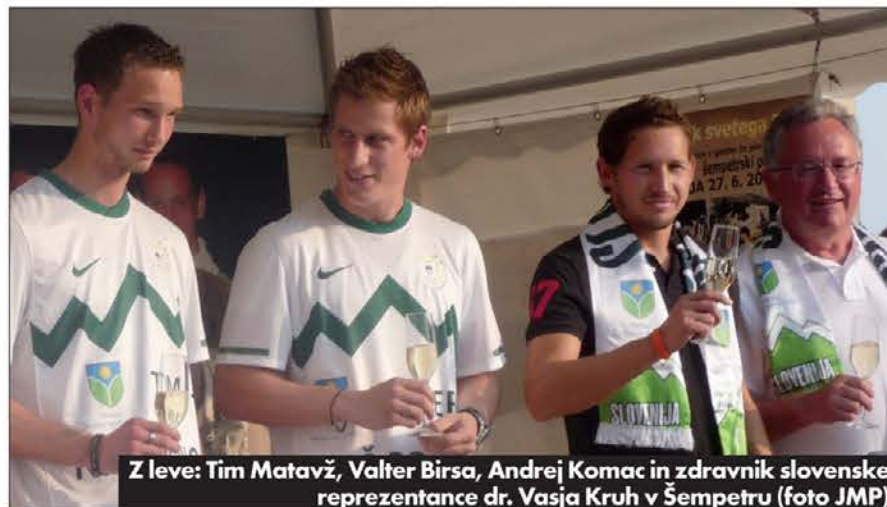
Obe reprezentanci, ki smo ju pozorneje spremljali, sta po prvem delu tekmovanja že doma. Kljub temu pa v skupni vrtnitvi že od daleč zasledimo neizmerno razliko: Slovenci so v domovini pristali kot junaki, Italijani pa kot bedaki.

Javno mnenje v obeh državah se je temu primerno prilagodilo pri ocenjevanju svojih nogometnih ljubljencev. V Ljubljani smo lahko poslušali zgodbe o 23 levih, ki so na igrišču pustili srce in so klonili samo pred nesrečnim in skoraj zarotniškim spletom okoliščin, a so kljub temu dosegli neizmeren uspeh. Na Apeninskem polotoku pa so pisali o združbi cirkusantov in prevarantov pod vodstvom arogantnega trenerja, ki se je oklical za vsevedneža. Kar so dobili ob vrnitvi v domovino, so si oboji zaslužili: Slovencem upravičeno "gradijo" slavoloke zmage od Kopra do Prekmurja, italijanske nogometaše pa prav tako upravičeno pljuvajo in zmerjajo vsi po vrsti. Ampak, spet lahko v tako različnih okoliščinah najdemo nekaj perverzних skupnih točk.

Perverznosti, ki iz tega izhajajo, lahko najdemo v besedah (nekdanje) italijanskega selektorja Lippija, ko je pred prvenstvom govoril o "vozu zmagovalcev" (carro dei vincitori), na katerega da ne bo spustil vsakogar. In s tem seveda tudi jasno namignil, da se je to zgodilo pred štirimi leti. Pa se je res. Na zmagovalni italijanski voz so skočili čisto vsi, začeni s politiko in italijansko nogometno zvezo. Afera calciopoli je bila z izjemo nazadovanja Ju-

ventusa bolj ali manj v trenutku pozabljen. In Lippiju so gradili spomenik! Ne samo navijači, ampak predvsem funkcionarji italijanskega nogometa. In seveda politiki, ki jim nogometne afere naenkrat ni bilo treba več spremeniti v politično temo (pa čeprav bi jo morali, glede na razsežnosti in politične implikacije, ki jo je imela korupcija v tako velikem poslovnem svetu, kakršen je nogomet). Danes pa se nad Lippijem vsi hudujejo. Z nogometnega vidika je to seveda upravičeno. Italijanski selektor je z vpoklici zadel povsem mimo, pa tudi taktična postavitev, ki si jo je zamislil, preprosto ni zdržala niti Nove Zelandije niti Slovaške. Mnogi so mu očitali, da je doma pustil vse tipične ustvarjalce igre. Začenši s Cassanom. Talent iz Barija naj bi doma ostal zaradi spora z Lippijevim sinom. Ampak, in to je bistvo "skakanja na vozove zmagovalcev", kako to, da se z očitki na račun Lippijevega sina ni nihče oglasil pred štirimi leti? Takrat je bil Lippi mlajši nekaj časa na naslovnici zaradi resnejših stvari: kot svetovalec sporne družbe Gea (nadzirala je številne nogometaše v A-ligi) je bil vpleten v afero Calciopoli.

/ stran 2
Andrej Čerčič

Z leve: Tim Matavž, Valter Birsa, Andrej Komac in zdravnik slovenske reprezentance dr. Vasja Kruh v Šempetru (foto JMP)

SKPD F. B. SEDEJ - ŠTEVERJAN

organizira

40. FESTIVAL NARODNO-ZABAVNE GLASBE ŠTEVERJAN 2010

vodita Jasna Kuljaj in Janez Dolinar

TEKMOVALNA VEČERA:

petek, 2. julija, ob 20. uri

sobota, 3. julija, ob 20. uri

FINALNI DEL: nedelja, 4. julija, ob 17. uri

Formentinijev park pod šotorom

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Zahvala uprave Zadruga Goriška Mohorjeva

Od 1. julija dalje prof. Andrej Bratuž ni več glavni urednik Novega glasa; zaradi reorganizacije uredništva naš tednik odslej ne predvideva več te vloge.

Ob tej priložnosti bi se radi Andreju Bratužu v imenu uprave, uredništva, predvsem pa naših bralk in bralcev iz srca iskreno zahvalili za dolgoletno uredniško delo in za ves čas, ki ga je namenjal našemu Novemu glasu!

Pogovor

Martin Breclj
v intervjuju
poglobljeno
govori o
razmerah
v naši narodni
skupnosti v Italiji

Delegacija Sveta Evrope

Sestala se je tudi s paritetnim odborom

V torek, 22. junija, se je delegacija Sveta Evrope sestala s paritetnim odborom in se seznanila s stanjem slovenske narodne skupnosti v Italiji. Svet Evrope, v katerem je skoraj petdeset držav, je leta 1993 sprejel okvirno konvencijo o varstvu narodnih manjšin. To konvencijo je ratificirala tudi Italija. Delegacija Sveta obišče vsakih pet let razne manjšinske skupnosti, da preveri, kako razne države ravnaajo z manjšinami. Delegacija so sestavljali Rainer Hofmann iz Nemčije, Lidia Basta

Fleitner iz Srbije in Artemiza Chisca iz Romunije. Predsednik paritetnega odbora Bojan Brezigar je predstavil vsa odprta vprašanja Slovencev v Italiji in odgovarjal na vprašanja delegacije, kateri je bil predložen dokument, ki ga je paritetni odbor soglasno odobril. V diskusiji so sodelovali še Ivo Jevnikar, Stojan Spetič, Nives Košuta, Damjan Paulin in Odorico Serena. Komisija je ugotovila, da so bili v primerjavi s stanjem pred petimi leti narejeni določeni pozitivni premiki. Potrebni pa so dodatni ukrepi, predvsem na

področjih dvojezične šole v Špetru, na jezikovnem področju in glede vidljivosti slovenskih programov RAI v videmski pokrajini. Treba je zagotoviti slovensko prisotnost v izvoljenih telesih na deželni in državni ravni ter urediti finančne podpore slovenskim kulturnim in drugim ustanovam.

Komisija Sveta Evrope se je sestala tudi s krovno organizacijo SSO in SKGZ ter s predstavniki Deželnega sveta, odbornikom Molinarjem in slovenskima deželnima svetnikoma Igorjem Gabrovcem in Igorjem Kocijančičem. Člani komisije so na srečanjih ugotovili, da tako goriška kot tržaška pokrajina imata pozitiven odnos do slovenske manjšine.

Svet Evrope bo do jeseni izdelal poročilo o stanju slovenske manjšine v Italiji in jo poslal italijanski vladi.

Delegacija organa pri Svetu Evrope gost v Deželnem svetu

Delegacija posvetovalnega odbora za narodne manjšine pri Svetu Evrope je bila ob obisku v naši deželi tudi gostja Deželnega sveta FJK. Srečanja delegacije s predstavništvom deželne skupščine sta se udeležila tudi deželna svetnika Igor Gabrovec (Slovenska skupnost) in Igor Kocijančič (Mavrična levica SKP). Slovenska predstavnik sta tričlanski delegaciji prikazala razkorak med vsebino zaščitnih zakonov in njihovim dejanskim uresničevanjem. V tem smislu sta deželna svetnika med drugim

omenila vprašanje črtanja finančnih dotacij, omejevanja pravic do dvojezičnih dokumentov in v odnosih z javno oblastjo ter zaostrovanje protislovenskega vzdušja zlasti v videmski pokrajini, kjer se naša manjšina še vedno sooča tudi z nevidnostjo televizijskih sporedov v slovenskem jeziku. Kocijančič in Gabrovec sta še posebej naglasila, da reforma italijanskega šolskega sistema ne upošteva specifične manjšinskega šolstva, ki je zaradi tega izpostavljeno novim in vse hujšim pritiskom.

S 1. strani

Junaki in bedaki

Prvostopenjsko so ga sicer opustili, na drugi stopnji pa je javni tožilec zanj zahteval leto in štiri mesece zopora. In v tem se skriva licemerstvo italijanske javnosti: ko je bila na Lippijevem zmagovalnem vozu, se ni nihče spomnil, da bi trenerja povprašal po poslih njegovega sina. Danes, ko je Lippi tudi zaradi svoje prevzetnosti padel na realna tla, pa so sporni postali malenkostni sinovi nesporazumi s Cassanom. Skakanje na slovenski zmagovalni voz pa se je v Sloveniji šele začelo. Ni pa še znano, koliko bo še trajalo. Slovenci doživljamo drugo nogometno pravljico, ki je po svojih uspehih že prekosila

ganj in zamer. Še za kratek čas bo tudi v Sloveniji nogomet velikanska politična in poslovna priložnost. Tako kot je bil pred desetimi leti. To je razumela LDS leta 2000, ko si je po prvem evropskem prvenstvu, na katerem je sodelovala Katanče-

Katančevo in Zahovičevu. Pa za nameček je tokratna pravljica doživela svoj vrhunec brez kre-

va Slovenija, za volilno kampanjo "izposodila" takrat najbolj znan refren "Slovenija gre

naprej", to je razumela Vika Potočnik, ki je pred odhodom nogometašev na omenjeno EP obljubljala nov stadion (a obljube ni izpolnila).

Tega se zaveda tudi zdajšnji ljubljanski župan Jankovič, ki je zajahal slovenskega zmagovalnega konja za promocijo stožiskega stadiona. Obljubil je tekmo reprezentance v Stožicah že pred svetovnim prvenstvom: obljube ni držal. Ob

prihodu reprezentance domov je nogometne šepetale sprejel na Prešernovem trgu in ponovno sedel na "voz zmagovalcev", kljub temu da mu uhaja tudi druga obljuba okoli stadiona: rok za odprtje,

ki je bil predviden 30. junija, je spet zaplaval cel mesec naprej. Danes so v Sloveniji spet vsi veliki ljubitelji nogometa. Ampak: se še kdo spomni, da je pred nekaj meseci povsem razvrednoten in zanemarjen slovenski klubski nogomet prav tako doživljal svojo afero "calciopoli"? To seveda nima z reprezentanco in njenimi člani, vključno s Kekom, nič opraviti. Ima pa opraviti z nogometno zvezo: takrat so bili nekateri klubi in številni posamezniki (med njimi tudi zvezde Katančeve zlate generacije) obtoženi, da prireajo rezultate nogometnih tekem, da bi tako ustregli veljakom v stavnica. To se je dogajalo v obdobju, ko je reprezentanca premagala Rusijo in se uvrstila na svetovno prvenstvo. Se danes sploh še kdo (v prvi vrsti politiki) tega spominja?

Sedenje na zmagovalnem vozu je bilo zelo udobno pred štirimi leti v Italiji... in je zelo udobno tudi danes v Sloveniji. Hvala torej, Matjaž Kek!

Odločen nastop deželnih in občinskih uprav

Italija v primežu krčenja finančnih sredstev

V političnem in gospodarskem pogledu italijanska država kot takšna preživlja kritično obdobje, ki ga po eni strani označujejo splošne zahteve po korenitih reformah v javni upravi kot strukturi in načinu delovanja, na drugi strani pa po preoblikovanju glavnih institucij, parlamenta, vlade in sodstva, ter ovrednotenja krajevnih samoupravnih ustanov ob razgradnji centralističnih oblik vladanja in upravljanja javnih zadev na splošno. Od tod tolikšen poudarek na zahtevi ne samo po birokratski decentralizaciji, temveč predvsem, kot rečeno, po decentralizaciji državne uprave na krajevne ustanove. Vse te in še druge zahteve simbolizira izraz federalizem, po katerem naj po načelu subsidiarnosti opravljajo vse tiste javne zadeve, ki jih lahko upravljajo ustanove nižje stopnje od države, to se pravi predvsem dežele, občine in pokrajine. Vedno bolj številni glasovi se oglašajo z zahtevo po odpravi pokrajini, ki so z uvedbo dežel izgubile svojo prvotno vlogo vmesnega upravnega telesa med občinami in državo. Z njihovo ukinitvijo bi država prihranila velike finančne vsote za druge potrebe. Da se ta zadeva bistveno ne premakne, so v ozadju veliki politični interesi, povezani s prakso nameščenja vodilnih funkcionarjev in drugega uradništva v pokrajinske upravne strukture. Ohranjanje provinc pri življenju nima ničesar opraviti z uveljavljanjem federalistične upravne ureditve, ker njihove pristojnosti bi lahko prevzele občine in dežele.

Znano je, da je v zadnjih desetletjih nabrana notranja zadolženost države zaradi prekomernega trošenja državnega denarja dosegla takšen obseg, da usodno ovira gospodarski razvoj zaradi po-

manjkanja zadostnih finančnih sredstev za nove naložbe v proizvodne namene in posodobitev zastarelih infrastrukture, kot so železniško omrežje in druge podobne strukture. Ker morajo vse članice Evropske unije spoštovati pravila o uravnoteženih državnih proračunih, njene članice ne morejo po mili volji napihovati svojih proračunov, ampak nasprotno, omejevati morajo javne izdatke. To je pravzaprav namen tudi zadnjega finančnega manevra vlade za dveletje 2011 in 2012. Zato je povsem razumljivo, da je zadevni vladni varčevalni ukrep

njujejo izredni vladni varčevalni manever, ker jih finančno nesorazmerno prizadene, saj jim bodo občuteno skrčena denarna sredstva za nudenje javnih storitev. Župani in deželni predstavniki so se v minulem tednu zbrali na zborovanju v Rimu in zahtevali srečanje z najvišjimi vladnimi predstavniki, vključno s predsednikom Berlusconiem. Posebno napeto je bilo srečanje z gospodarskim ministrom Tremontijem, ki so mu očitali, da po eni strani zagovarja federalizem (to se pravi maksimalno upoštevanje vloge krajevnih ustanov),

po drugi strani pa tem ustanovam občutno krči finančne dohodke in s tem omejuje njihove institucionalne pristojnosti. Na srečanju s predstavniki dežel je napovedal, da bo večje finančne žrtve zahteval tudi od deželnih uprav s posebno avtonomijo, ki že sedaj uživajo večje ugodnosti od dežel z navadnim statutom.

Na to napoved so predstavniki vseh petih avtonomnih dežel odgovorili z "grožnjo", da bodo v primeru preveč krivičnega krčenja finančnih virov vrnille državi del svojih pristojnosti, ki jih ne bi mogli izvajati zaradi predvidenih rezov. Gre predvsem za pristojnosti, ki so jih deželne uprave pridobile na temelju znane zakonodajnega odloka, ki se imenuje po nekdanjem ministru Bassaniju. Gre za javne prevoze, tržiče dela, upravno policijo, civilno zaščito, zdravstvo, civilne invalide, okolje, kmetijstvo in cestno omrežje. Za izvajanje teh pristojnosti bi namreč deželne uprave potrebovale 3 milijarde evrov, medtem ko vladni finančni manever predvideva krčenje zadevnih prispevkov za štiri milijarde evrov.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Boja za šolo ni več?

Vse bolj se zdi, da so prizadevanja za boljše šolo v veliki meri onemogla. Nemara bi bilo ustrezneje govoriti o manjkajočih zavzemanih za manj slabo šolo, potem ko je reforma Gelmini napovedala pravo razdejanje, ki se postopoma uresničuje. Spomniti se je mogoče, da so se proti omenjeni reformi v začetku dvignile velike manifestacije in že kar gibanja, to predvsem na ravni univerz, potem pa se je polagoma vse umirilo, ker vlada ni popustila. Reforma deluje, in to še kako, in njene posledice so vse bolj otipljive. Tako so šolski sindikati naše dežele pred kratkim pozvali k udeležbi na vnovični manifestaciji v Rimu ter posredovali javnosti nekaj podatkov, ki bi javno mnenje seveda morali vznemiriti. Po teh podatkih je bilo na šolah Furlanije Julijske krajine v zadnjih treh letih ukinjenih tisoč šeststo delovnih mest, od teh tristo petdeset v Goriški pokrajini. Zmanjševanje "šolskih" delovnih mest se bo nadaljevalo tudi v prihodnje, razen če nam ne bi uspelo sedanje reforme temeljito spremeniti in s tem ukiniti krčenje osebja. Sindikati napovedujejo, da se bodo šole v prihodnjem letu marsikje znašle v zelo velikih težavah tudi na področju pisarniških moči in tehnikov v laboratorijih, kar ni majhen problem. Najbolj od vsega pa zbode v oči izjava, da, kar se tiče šolstva, "politika na mestu in se ni zares aktivirala". V tej trditvi, da "politika stoji na mestu in se ni zares aktivirala", je razlogov za osuplost gotovo več. Da se ni aktivirala politika vladajoče koalicije, se zdi

logično, saj je reforma Gelmini načrtovala in uvedla. Toda če pomislimo globlje, tudi v ozadju te politizacije zaznamo nekaj neživiljenskega, saj gre vendar za otroke vseh, ki se jim obeta manj vzgojitelj, manj pomožnega osebja, obetajo pa se jim tudi prepolni razredi. V tej luči bi bilo smiselno, da bi vladajoča politika zavzela do reforme bolj smotrna stališča in jo bistveno omilila, če je že ni mogla preprečiti. Da se v odnosu do šole ni močneje aktivirala levsredinska politika, je ravno tako logično, vendar gre pri tem za resnejši in širši problem, ki je vse večji in pravzaprav tragičen: z ostrim in nepopustljivim zavzemanjem za boljše šolo si leva sredina ne bi pridobila več kot toliko političnih točk. In kako je mogoče, da si ne bi pridobila političnih točk? Ker ne bi več kot toliko prepričala in potegnila za seboj javnega mnenja. In tu smo spet pri tej strašni resnici, ki v zadnjem času vse bolj prihaja na dan in to na vseh področjih: javno mnenje je resignirano, ljudje so ali smo resignirani, nimamo dovolj moči, da bi se odzvali na najrazličnejše nepravilnosti in nedopustne odklone v skrajno vprašljive smeri. Zdi se neverjetno, toda tudi ob misli na vzgojo in prihodnost naših otrok se ne moremo izviti iz negibnosti in omrtvelosti. To pomeni, da živimo v zares težkih časih, ki nas obremenjujejo in nam vse manj dopuščajo, da bi ustvarjali pogoje za takšno življenje vseh nas, ki si ga globoko v srcu zagotovo želimo.

Janez Povše

Na dnu...

ISKRENI MEDOSEBNI ODNOSI
PREDSTAVLJAJO HUDO NEVARNOST
ZA NAŠO PRIMARNO DEJAVNOST...

POGOVOR Martin Breclj

Ne potrebujemo revanš v duhu hladne vojne

Nadaljujemo z objavljanjem intervjujev v sklopu javne razprave, ki jo je sprožila Slovenska kulturno-gospodarska zveza (SKGZ) s svojimi polemiki stališči do Sveta slovenskih organizacij (SSO) in Slovenske skupnosti (SSK). Vprašanja, na katera so v prejšnjih številkah Novega glasa že odgovarjali nekateri sedanji in nekdanji voditelji SSO in SSK, smo tokrat postavili dr. Martinu Breclju, ki je bil v letih 1991-1994 tržaški pokrajinski tajnik SSK, v letih 1994-1999 pa njen deželni tajnik.

SKGZ trdi, da bi bilo treba finančna sredstva in podpore, ki jih prejema naša skupnost iz javnih sredstev, deliti drugače. Trdi, da ta delitev, kot se je uveljavila po letu 1990, ni pravična. SKGZ tudi trdi, da ima v svojih organizacijah več zaposlenih. Kaj mislite o tem?

SKGZ dejansko odpira javno razpravo o tem, kar bi lahko imenovali javna bilanca slovenske narodne skupnosti v Italiji. Svojo oceno, da je delitev sredstev po letu 1990 nepravilna, pa povezuje s trditvijo, da se ta sredstva v zadnjih dvajsetih letih delijo med krovni organizaciji in razmerju pol-pol. A to je le delna resnica, saj formalno to velja, kolikor mi je znano, izključno za sredstva, ki jih deli Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ključ pol-pol namreč ne drži za podpore, ki jih prispeva deželna uprava FJK na osnovi zakona 38/2001, saj je v tem primeru delež SKGZ večji od deleža SSO. A za popolnejšo sliko bi morali upoštevati še druge javne prispevke, npr. za vzgojno-izobraževalne ustanove in tisk, pa tudi recimo dejstvo, da SKGZ dokaj svobodno razpolaga s sredstvi nekaterih formalno skupnih ustanov in družb, ki jih v resnici sama kontrolira. Nazadnje se moramo vprašati, kako vključiti v javno bilanco slovenske manjšine sredstva, ki izhajajo iz t. i. družbenega gospodarstva in ki niso majhna, kot potrjuje načrt,

da bi kljub splošni finančni stiski v Trstu gradili nov Narodni dom ali nekaj podobnega. Če bi vse to upoštevali, bi ugotovili, da SKGZ v resnici razpolaga z levjim deležem javne bilance slovenske manjšine, in bi se lahko vprašali, kaj pravzaprav hoče doseči s svojimi zahtevami po pravičnejši delitvi sredstev.

Kako bi po vašem sploh lahko določili, katera delitev sredstev je pravična in katera ni?

To je seveda zahtevno in zapleteno vprašanje. Če bi mu hoteli priti do dna, potem bi morali priključiti tudi takšne velike duhove, kakršen je bil npr. John Rawls. S pragmatičnega vidika pa lahko ugotovimo, da javne bilance v demokratičnih ureditvah oblikujejo demokratično izvoljena telesa, ki so dolžna upoštevati potrebe in zahteve celotne skupnosti, sicer sistem predvideva "avtokorekcije". V našem primeru bi morali to splošno pravilo uveljavljati najmanj s treh temeljnih vidikov: z vidika italijanske države, z vidika slovenske države in z vidika same manjšine, če je in hoče biti avtonomen subjekt.

Gotovo bi se dalo marsikaj izboljšati s prvih dveh vidikov. A sedaj je najbrž posebno problematičen tretji vidik, saj naša narodna skupnost ne razpolaga z mero-dajnim demokratičnim izvoljenim telesom. V preteklosti se je nekajkrat odprla razprava o neposredno izvoljenem skupnem predstavništvu, tu pa tam je slišati predlog o skupni demokratično organizirani krovni organizaciji. Dokler tega ni, pa verjetno ni boljše rešitve od iskanja soglasja med SKGZ in SSO.

Ostaja dejstvo, da tudi zahteva po pravični delitvi javnih sredstev odpira problem demokratične ureditve manjšine. To je vsekakor cilj, h kateremu težiti. Težko ga bomo dosegli na en mah, saj je slovenska skupnost v Italiji iz zemljepisnih in zgodovinskih razlogov dokaj raznolika stvarnost, približamo pa se mu lahko s tem, da pospešujemo demokracijo v

vseh njenih organizacijah in ustanovah ter da odstranjujemo organizacijske vozle, ki demokracijo dušijo.

SKGZ govori o težavah, ki jih ima s kulturnimi domovi in z njihovim vzdrževanjem. Kaj pa druge nepremičnine? Kako je sploh z vprašanjem družbene imovine, ali še obstaja? O tem se je včasih govorilo na t. i. drugem tiru – kaj je ta drugi tir?

Znotraj nekdanjega skupnega predstavništva Slovencev v Italiji sta v osemdesetih in še zlasti v devetdesetih letih SSK in SSO postavljala vprašanje pluralizacije organizacij, ustanov in družb, ki so v prvih desetletjih po drugi svetovni vojni nastale pod okriljem SKGZ z odločilno podporo SFR Jugoslavije. Ta vprašanja naj bi skupno predstavništvo obravnavalo na "drugem tiru", se pravi ločeno od "prvega tira", ki je bil namenjen sprotni politični problematiki. No, ta "drugi tir" je nekaj le obrodil. Proti koncu devetdesetih let se je več organizacij in ustanov vsemanjšinske narave, ki so dotlej delovale zgolj pod okriljem SKGZ, včlanilo tudi v SSO. Tak korak so naredili Slovensko stalno gledališče, Narodna in študijska knjižnica, Slovenski raziskovalni inštitut, Glasbena matica, Slovensko deželno gospodarsko združenje in Kmečka zveza. V tem sklopu je lastništvo Primorskega dnevnika prešlo v roke druge, v katero se smejo včlaniti vsi pripadniki slovenske narodne skupnosti v Italiji. V tem duhu bi morali reorganizirati tudi lastništvo nepremičnin in sploh t. i. družbenega gospodarstva. To je obveza, ki jo je skupno predstavništvo formalno sprejelo leta 1997 hkr-

ti s sklepom o ustanovitvi Zadruga Primorski dnevnik. A ta demokratizacijski proces je kmalu potem zamrl in nato običal na mrtvi točki vse do današnjih dni.

Zakaj?
Vsaka velika družbena reforma je velik politični in še prej intelektualni napor, ljudje pa radi živimo lagodno, razen če nismo osebno prizadeti. Poleg tega je očitno med nami kar nekaj demokratov s figo v žepu, in to ne le na eni strani. SKGZ je proces pluralizacije sprejela "obtorito collo" in je skušala svojo krizo prebroditi s čim manjšo škodo, tako da bi

Foto Kroma

lahko pripravila revanšo v zanj ugodnejših razmerah. Najbrž nismo daleč od resnice, če trdimo, da je ta trenutek zdaj dočakala. A procesa pluralizacije nista v celoti podprla niti SSK in SSO, pa čeprav sta ga sprožila, saj so bili do njega skeptični vplivni krogi v obeh organizacijah, nekateri pa so ga celo odprto bojkotirali. To je prišlo do izraza leta 1997 pri včlanjevanju v Zadrugo Primorski dnevnik in potem na njenem prvem občnem zboru, na katerem se je kandidirala lista, ki je bila blizu tema dvema organizacijama, bolj klavarno odrezala. Tako se je "drugi tir" sprevrgel v "mrtvi tir" in o njem ni bilo več veliko sliša-

ti vse do današnjih dni, Slovenci v Italiji pa smo z organizacijskega vidika običali v veliki meri v razmerah, ki so pri nas nastale v prvih desetletjih po drugi svetovni vojni.

Kaj se Vam zdi predlog o združitvi časopisov Dom in Novi Matajur, ki izhajata v Benečiji? Ali bi ju bilo res pametno združiti? Kaj bi lahko še združili? In skupne ustanove: ali niso že v glavnem združene? Kakšne izkušnje imate o tem?

Navedeni predlog diši po tisti revanši, o kateri sem prej govoril. Težko boš prepričal, da je treba zaradi finančne stiske združiti Dom in Novi Matajur, ko se v isti sapi zavzemaš, da bi v Trstu zgradili celo nov Narodni dom, kot to dela izvršni odbor SKGZ. A mimo finančnih problemov je jasno, da je treba združevati to, kar je združljivo, se pravi po svoji naravi vsemanjšinsko, pri čemer ne bi smeli dušiti političnega in kulturnega pluralizma. S tega vidika se mi zdi sprejemljiv predlog o večji koordinaciji glasbenega šolstva. S tega vidika se tudi sprašujem, zakaj SSO ni še pristopil k Slovenskemu izobraževalnemu konzorciju (SLOVIK). Na splošno podpiram vse tisto, kar krepi demokratično življenje v slovenski manjšini, saj je to dolgoročno v korist vsem stranem in manjšini kot celoti. Seveda je za to potrebna neka strategija.

Ali je Primorski dnevnik skupen projekt?

Kot član uredništva ne bi govoril o uredniški liniji časopisa. Kot eden izmed pobudnikov ustanovitve Zadruga Primorski dnevnik pa bi ugotovil, da pluralizacija Primorskega dnevnika ni prerasla faze zametka. Trenutne razmere so namreč približno takšne, da kdor ima večino v Zadrugi Primorski dnevnik, je tudi lastnik osrednjega sedeža časopisa, pa še tiskarne in oglaševalne agencije, pod katero za nameček spada tajništvo časopisa. Ni čudno, če je predsednik SKGZ Rudi Pavšič nedavno likvidiral kot floskulo trditve, da je Primorski dnevnik glasilo celotne manjšine. Kljub temu menim, da bi moral

biti Primorski dnevnik skupen. Razpolaganje z dnevníkom je za manjšino, kakršna je naša, izredno bogastvo, a tudi izredno breme, saj ta medij terja kar velik del vseh manjšinskih sredstev. In to so v glavnem javni prispevki. Če se bo dnevnika lastila le ena stran, bi se lahko zgodilo, da bi ga naposled izgubili vsi. Sicer pa je prav to spoznanje botrovalo ustanovitvi zadruga. Mislim, da bi se morali vrniti na to pot. Če hoče SSO imeti večji vpliv na dnevnik, potem mora tudi okrepiti svojo prisotnost in odgovornost v zadrugi. A nadaljevati bi morali z uresničevanjem celotnega projekta, v sklopu katerega se je rodila zadruga in ki je predvideval "sorodno reševanje vprašanja, kako zagotoviti vsemanjšinsko lastništvo in uporabo nepremičnin vsemanjšinskega pomena in pripadnosti", kot se je tedaj obvezalo skupno predstavništvo. Mar ne bi bilo smotno, recimo, da bi Zadruga Primorski dnevnik postala vsaj še lastnica sedeža dnevnika v Trstu? Mar ni absurd, da Primorski dnevnik plačuje najemnino za stavbo, ki so jo nekoč prevzeli od Ciril-Metodove družbe z izrecnim namenom, da bi služila dnevníku?

Kdo pa je uradni lastnik te stavbe?

Eden izmed segmentov družbe KB 1909. Ta družba je lahko veliko bogastvo za slovensko narodno skupnost v Italiji, lahko pa je tudi problem za njen demokratični razvoj. To postane, če v organizacijskem kontekstu, katerega del je, prevzema funkcijo politične narave, tako kot je bilo značilno že za družbeno gospodarstvo Slovencev v Italiji za časa SFR Jugoslavije. A prepletanje med politično in gospodarsko funkcijo na dolgo roko škodi eni ali drugi, če ne celo obeh, saj gre za različni logiki, ki lahko prideta med seboj v konflikt, njuno prekrivanje pa je vsekakor skregano z demokracijo. Ta je po mojem eden izmed gordijskih vozlov, ki bi ga moral rešiti, kdor se danes zavzema za krepitev demokratičnega življenja med Slovenci v Italiji. Drugače rečeno, ali ne bi bilo vredno na novo premisliti model krovne organizacije, ki se je med Slovenci v Italiji uveljavil v prvih desetletjih po drugi svetovni vojni tudi v luči razmer v tedanji matični državi? Morda bi bilo to bolj daljnovidno početje, kot je iskanje revanše v duhu že zdavnaj končane hladne vojne.

Mladi za mlade v Ljubljani

Predstavitev CD-ja o dvojezičnih tablah

Dvojezični napisi so najbolj sporni zaščitni ukrep, ki vsakomur dokazuje multietnični značaj nekega območja in torej prisotnost neke manjšine na teritoriju.

Mladi za mlade so kot Mladi Slovenske skupnosti v Ljubljani prvič predstavili novopečeni CD, ki predstavlja ambiciozen projekt, in sicer zbirko fotografij vseh cestnih oznak v tržaški pokrajini, ločenih po občinah, ki so enojezične in bi po zakonu morale biti dvojezične.

Zgoščenka je opremljena z avtomatskim pogonom. Najprej se pokaže pravni okvir, torej zakonodaja, ki določa pravice naše manjšine na tem območju. Temu sledi predstavitev posameznih območij tržaške pokrajine na podlagi uradne deželne kartografije, kjer so označene točke s spornimi cestnimi oznakami. Točke direktno povezujejo na posamezne slike. Ves material na zgoščenki je avtomatsko primerno povezan, da lahko gledalec čitljivo in enostavno raziskuje po območjih.

CD so pripravili člani skupine Mladi za mlade s pomočjo odv. Andreja Berdona, ki je uredil pravni okvir, in inž. Danijela Šuligoja, ki je poskrbel za tehnično plat projekta.

Prva javna predstavitev zgoščenke je bila v Ljubljani, na sedežu Inštituta Jožeta Pučnika. Skupino je predstavil Dejan Valentinčič, ki je z Inštitutom organiziral večer in ki je v Evropskem parlamentu v Bruslju opravil staž in raziskoval o slovenskih manjšinah v Italiji in Avstriji. Besedo je nato prevzel deželni tajnik Mladih Slovence skupnosti Tomaž Špacapan, ki je predaval o zgoščenki in pomenu tega projekta za slovensko manjšino v Italiji. Po predavanju so udeleženci postavljali številna vprašanja o naši manjšini in o njenem delovanju, o problemih z dvojezičnostjo in o stikih z bližnjo Korško. Mladi za Mlade so prejeli čestitke gostiteljev, organizatorjev in ostalih udeležencev. CD je prevzel publiko, saj je vse udeležence tematika zelo zanimala.

Po predavanju so se udeleženci večera preselili v bližnjo kavarno Dvorni bar, kjer so ostali do poznega.

Skupina je tako navezala nove stike z matico, še posebej pa pričela z nizom predstavitev svoje zgoščenke. Mladi za mlade bodo ta dokument predstavili še v Trstu, Gorici, Čedadu, na Trbižu in v Celovcu, nato pa še v Bruslju, kjer bo le-ta predmet dnevnega reda za komisijo za manjšine.

Izdelek, ki predstavlja točen načrt enojezičnih tabel, torej njihovo točno število in kraj, kjer so postavljene, je popolna slika ozemlja tržaške pokrajine, razdeljene po posameznih občinah, kjer je dvojezičnost obvezna po zakonu. S tem dokumentom bodo lahko Mladi Slovence iz Italije zahtevali konkretno spoštovanje zaščitnega zakona in še posebej njegovega 10. člena. Po njihovem mnenju se z javnimi zahtevami pride do lažjih pogajanj: Slovenci bomo lahko odsele od javnih uprav zahtevali točno število tabel in imeli realno možnost izračunanja stroškov za udejanjenje popolne vidne dvojezičnosti, kar naj bi bistveno pripomoglo k postopnemu udejanjanju vidne dvojezičnosti pri nas.

Tomaž Špacapan
Deželni tajnik Mladih Slovence skupnosti

Prejeli smo

Kratek razmislek

Spoštovano uredništvo, v zvezi z zanimivimi intervjuji, ki ste jih objavili v zadnjih tednih in kjer ste vidne predstavnike enega dela manjšine spraševali o SKGZ, Primorskem dnevníku, možnih sinergijah med ustanovami itd., bi želel posredovati kratek razmislek. V prvi vrsti se mi zdi dokaj ponesrečeno grobo natolcevanje z obtožbami pristranskosti Primorskega dnevníku, s predzno zahtevo nekaterih intervjuvancev celo po nadzorni komisiji, ki bi tedensko preverjala in ocenjevala pisanje novinarjev dnevníka. Toliko bolj nesprejemljivo je tudi dejstvo, da to beremo v tedniku, kjer so bili "drugačnemisleči" v vseh teh letih popolnoma prezrti, kar se lahko čisto konkretno razbere iz podatka, ki zadeva prostor, ki je bil namenjen predstavnikom in dogodkom opcije SSO – SSK, in tistega, ki je bil namenjen ostali manjšinski stvarnosti (90% prvi skupini in 10% drugim!).

Precej površne se mi zdijo tudi trditve o visokem številu zaposlenih v sami SKGZ, saj ta kritičnost zadeva predvsem nekatere članice. Mislim npr. na dva dijaška domova, še posebno na tistega v Trstu, kjer deluje precej visoko število usluž-

bencev zato, da lahko zadostijo potrebam dokaj razvejane in zahtevne vzgojno-izobraževalne ponudbe. Štejemo si vsekakor v čast, da sta oba domova naši članici, kot smo ponosni tudi na to, da v sklopu tržaškega dijaškega doma delujejo tudi jasli, ki predstavljajo izredno in dragoceno pomoč za našo širšo narodnostno skupnost v Trstu. Zanimivo pa bi se bilo tudi vprašati, ali naj bo taka ponudba še naprej samo v breme članici SKGZ ali pa tukaj gre za širši vsemanjšinski interes.

V vaših intervjujih sem zabeležil tudi veliko kritik na račun SKGZ glede preteklosti, kjer pa nisem opazil niti oklepaja o tem, kaj je SKGZ v svoji povojni zgodovini ustvarila v korist celotne skupnosti, od znastvenoraziskovalnega inštituta do NŠK, od SSG do Glasbene matice pa vse do Špeterske dvojezične šole in številnih drugih ustanov, ki so danes ključnega pomena za obstoj in razvoj naše skupnosti. Ta daljnovidnost je tudi omogočila, da je naša manjšinska organiziranost med najboljši markantnimi v okviru manjšin, ki so nam podobne po številčnosti. Gotovo so razna vodstva SKGZ zagrešila marsikatero, tudi veliko napako, zamolčati daljnosežnost do-

ločenih strateških izbir in dejanske uresničitve številnih projektov pa je zagotovo vsaj znak določene prezira.

Rad bi poudaril, da SKGZ noče ne kritizirati ne napadati sorodne krovne organizacije, ugotavlja samo določena dejstva: SKGZ si konkretno želi določenih sprememb pri porazdelitvi finančnih sredstev z uveljavitvijo novih in jasnejših kriterijev! Zdi se pa, da deželno vodstvo SSO ni najbolj zainteresirano za take možne novosti ali vsaj ne kaže posebnega navdušenja, čeprav bi take spremembe lahko nagradile marsikatero njeno članico (npr. glasbeno šolo E. Komeč).

Danes seveda nihče nima še prave formule v žepu, gotovo pa bi bilo potrebno veliko naprezanja in soočanja med vsemi akterji, ki imajo podoben cilj: reformo financiranja v prid virtuosnim in strateško perspektivnim manjšinskim organizacijam, v pričanju, da status quo bo v krizni situaciji hudo prizadel prav slednje.

Mi si take reforme in konkretne spremembe gotovo želimo, kot si želimo tudi tvorno sodelovanje v upanju, da določene ostre besede in tovrstni javni napadi na našo organizacijo niso samo izraz nepriljubljenosti za stvarno soočanje z realnimi potrebami manjšine.

Livio Semolič

Tradicionalni izlet Novega glasa (3)

Potovanje v Romunijo

Maramureš

V soboto zjutraj smo zapustili Bukovino in se preko prelaza Prislop, ki leži na nadmorski višini 1.416 m začeli

slikavati nagrobnike s portreti pokojnikov in z večkrat hudomušnim opisom posebnosti iz njihovega življenja v opomin živečim. Spet skozi

Gospodov dan. Po vaseh nismo videli nobene živinske vprege, ljudje so bili praznično oblečeni, odhajali so iz cerkve ali so prihajali k nedeljski maši. Stolna cerkev v Klužu je posvečena Nadangelu Mihaelu. V njej imajo ob nedeljah tri svete maše, v romunščini, madžarščini in nemščini. Mi smo imeli sveto mašo v župnijski kapeli. Trg okoli stolnice in lepo opravljeni ljudje so nudili lep pogled in prijazen odnos. Mesto so ustanovili že Rimljani in ga imenovali Apolona. Ime Napoka spominja na nekdanje Dakijce. Stolna cerkev je zgrajena v gotičnem slogu iz 13. stoletja. Ob njeni južni strani je veličastni kip Kralja Matjaža na konju, ki je tu kraljeval (1458-1490) ter se uspešno bojeval proti Turkom. Videli smo tudi njegovo rojstno hišo. Mesto je čisto in prijazno. Po kosilu smo se odpravili naprej do mesta Alba

Julija. Tudi to so ustanovili Rimljani in ga imenovali po Juliju Cezarju. Mesto je znano tudi po tem, da so dvakrat v zgodovini podpisali listino zedinjenja Transilvanije z Romunijo leta 1599 in leta 1918. Stolnica sv. Mihaela nadangel je v romanskem slogu iz 12. stoletja, pravoslavna stolnica pa je bila pozidana leta 1921. Obiskali smo osrednji del "citadele", kjer pri severnem vходу stražijo vojaki v srednjeveškem kroju. Povzpeli smo se na nekdanjo "grmado", kjer stoji velik obelisk v spomin na tri obglavljene voditelje kmečkih uporov leta 1784. In že smo hiteli naprej do vasi Sibiel, kjer smo si ogledali razstavo naiv-ikon. Pred sto leti je namreč krajevni pravoslavni župnik začel zbirati po kmečkih hišah ikone, ki so jih ljudje sami izdelovali, ker niso imeli denarja, da bi kupili bolj dragocene. Zato so verske prizore slikali na steklo. V tej vasi smo večerjali na značilni turistični kmetiji. Prenočili pa smo v mestecu Sibiu.

J. Markuža

Značilne hiše v Transilvaniji

spuščati v dolino reke Višeu v pokrajino Maramureš. Tu smo videli znamenite hiše, ki so okrašene z barvnimi okraski, pa tudi žlebovi so lepo izdelani. V Mosei-Borša smo imeli kosilo. Na osrednjem trgu je spomenik padlim 1989, ki so se uprli komunistični diktaturi. V vasi Ieud smo si ogledali staro leseno cerkev iz leta 1364, ki je najstarejša v tej pokrajini. Lesene hiše z okraski na zunanji strani smo videli v Rozavlea. Popoldne smo obiskali znamenito "veselo" pokopališče v vasi Sapanta, kjer je neki domači slikar in župan v začetku prejšnjega stoletja začel po-

bukove gozdove in prelaze smo proti večeru prispeli v kraj Baia Mare, kar pomeni Veliki rudnik. V preteklosti so bili v okoliških goratih pobožnih rudnika bakra, premoga, zlata in drugih kovin. Danes je industrijsko področje. Transilvanija Naslednji dan je bila nedelja. Odpotovali smo proti mestu Kluž-Napoka, ki je glavno mesto Transilvanije. V tej pokrajini, ki ji pravimo tudi Sedmograška, baje zaradi sedmih gradov, ki so bili v lasti Sasov (Nemcev v 12. stoletju). Opazili smo, da prebivalci te dežele spoštujejo nedeljo kot

Stolna cerkev v Klužu

Ob koncertu ruskih glasbenikov v Vatikanu

Papež in ruski patriarh poudarjata pomen kulturne izmenjave

Papež Benedikt XVI. in patriarh Moskve in vse Rusije Kiril se zavzemata za ohranitev evropskih krščanskih korenin skozi kulturo. To se je izkazalo ob robu nedavnega koncerta ruske duhovne glasbe, ki ga je ruska pravoslavna Cerkev podarila poglavarju katoliške Cerkve. Patriarh Kiril je v pozdravnem nagovoru, ki ga je pred koncertom prebral vodja oddelka za zunanje zadeve Moskovskega patriarhata, metropolit Hilarion, poudaril pomembnost kulturne izmenjave med Rusko pravoslavno Cerkvijo in katoliško Cerkvijo. Kultura naj ima povezovalno vlogo za vse kristjane v njihovi obrambi skupnih

duhovnih vrednot. Po poročanju Slovenske tiskovne agencije se je prvič v zgodovini zgodilo, da so ugleden orkester in zbor - Ruski narodni orkester, Moskovski sinodalen zbor in Sanktpeterburška kapela - skupno nastopili v Vatikanu in izvajali izvirne ruske skladbe. Kiril je v svojem sporočilu med drugim še zapisal, da so v letih preganjanja Cerkve in prevlade ateizma v državi, ko večina prebivalcev ni poslušala cerkvene glasbe, te skladbe, kakor tudi ruska književnost, veliko prispevali k širjenju evangelijskega sporočila ter visokih moralnih in duhovnih idealov med posvetnim prebival-

stvom. Papež Benedikt XVI. pa je poudaril, da je potrebno ohranjati današnjo kulturo, posebej evropsko, ki počiva na krščanstvu, saj se sooča z grožnjo, da ne bo upoštevana. Ta cilj je mogoče doseči s približevanjem ljudstev in z dialogom med kulturami. Evropske krščanske korenine so, poleg religije, skozi mnogo generacij sestavljene iz dediščine umetnosti in kulture, kar je dragocen vir za narode s krščansko vero, ki so bili povezani s kulturo in umetnostjo. Korenine lahko in morajo, tako na Zahodu kot na Vzhodu, spodbujati k novemu humanizmu ter postati odgovor na izzive

današnje družbe z njeno sekularnostjo in egoističnimi interesi, je prepričan papež Benedikt XVI. Na koncertu v dvorani, poimenovani po Pavlu VI., so izvedli skladbe Nikolaja Rimskega-Korsakova, Sergeja Rahmaninova, Petra Iljiča Čajkovskega, Modesta Musorgskega ter Hilarionovo skladbo za zbor in orkester. Ruskemu narodnemu

orkestru je dirigiral Carlo Ponti Jr., sin Sofije Loren, ki je bila tudi med poslušalci koncerta, ki je bil osrednji dogodek Ruskih dnevor v Vatikanu. "Zunanji minister" Moskovskega patriarhata, metropolit Hilarion je med obiskom povedal, da bo Vatikan vrnil obisk z nastopom zbora Sikstinska kapela.

Na Radiu Ognjišče

Zgodbe povojnih slovenskih sirot

Na Radiu Ognjišče se je v oddaji Moja zgodba začel niz pričevanj sorodnikov vojnih ujetnikov in civilistov, ki so jih dale oblasti v Sloveniji pobiti po drugi svetovni vojni. Od 9. junija do 18. avgusta se bo ob sredah zvrstil izbor pričevanj, ki so zdaj v arhivu vladne komisije za izvajanje Zakona o popravni krivic. Računa se, da je množica žrtev 1.050 umorjenih zapustila več kot 3.400 otrok, mlajših od 18 let. Več kot 140 otrokom so po vojni umorili oba starša. Za premnoge potomce žrtev je veljalo nekakšno prekletstvo, saj so doživljali vse vrste nasilja, zatiranja, ropanja, diskriminacije. Otroci so bili pahnjeni v revščino, ubijali so njihove talente, jim onemogočali šolanje. Mnogi so utrpeli trajne duševne travme. Njihove zgodbe odkrivajo trpljenje, ki je bilo skrito javnosti. V časih, ko se nam dobro godi, jih le težko razumemo, pravijo uredniki niza, zato velja tem dragocenim oddajam prisluhniti s spoštovanjem, usmiljenjem, sočutjem. Potrpeti je treba s trpljenjem in spoštovati moč preživetja.

PREHRANA

1. Mleko (tó gála): "Mleka sem vam dal piti, ne jedi, ker je še niste zmogli, pa tudi zdaj je še ne zmorate" (1 Kor 3,2). Pomeni: Zmerne zahteve, ker strogih ne bi prenesli. "O tem bi mogli veliko govoriti, a bi težko razložili, ker ste leni za poslušanje. Kajti vi, ki bi po času morali biti učitelji, zopet potrebujete, da bi vas kdo poučil o začetnih prvinah Božjih izrekov, in ste postali potrebni mleka, ne pa močne hrane. Vsakdo namreč, ki dobiva mleko, nima izkušnje iz besede o pravičnosti, ker je otrok. Močna hrana pa je za odrasle, za take, ki imajo zaradi svoje trajne držbe izurjena čutila, da razlikujejo dobro in hudo" (Heb 5,11-14). "Je z malo mleka hranil se, ki ptice nasičuje vse"! (Božične hvalnice, himna). Konica je v kakovosti hrane: mleko je lahka hrana, ptice pa uživajo močno hrano. Mleko je za plazilce, za ptice so semena!

2. Kvas (dzyme): "Mar ne veste, da malo kvasa vse testo prekvasi? Postrgajte stari kvas, da boste novo testo, ker ste opresni. Kristus, naše velikonočno jagnje, je namreč žrtvovan" (1 Kor

5,6-7).

3. Opresnik (ádzymos): "Proslavljajmo torej, toda ne s starim kvasom hudobije in zla, ampak z opresnikom iskrenosti in resnice" (1 Kor 5,8).

4. Sol (tó ála): "Vaša beseda naj bo vedno prijazna, s soljo začinjena, da boste vedeli, kako je treba vsakemu odgovarjati" (Kol 4,6).

PRESTOLNICA

Jeruzalem (Ierousalém): "Sinaj je namreč gora v Arabiji, ujema pa se s sedanjem Jeruzalem, ki je sužnja s svojimi otroki. Ona Jeruzalem pa, ki je zgoraj, je svobodna in ta je naša mati" (Gal 4,25-26). "Približali ste se marveč gori Sion in prestolnici živega Boga, nebeški Jeruzalem, in tisočem angelov, svečanemu zboru, in zboru prvorojencev,

ki so zapisani v nebesih, in Bogu, sodniku vseh, in duhovom pravičnih, ki so dosegli popolnost, in sredniku nove zaveze, Jezusu, in krvi krpeljenja, ki govori glasneje ko Abelova" (Heb 12,22-24).

SLUŽBE

1. Poslanec (apóstolos): "Kako lepe so noge oznanjujočih mir, oznanjujočih dobro"! (Rim 10,15). Pomen: Prožne in hitre noge poslanca, ki hiti z dobro novico.

2. Oskrbnik (oikónomos): "Tako nas vsakdo imej za služabnike Kristusove in oskrbnike Božjih skrivnosti" (1 Kor 4,1).

3. Vojak (stratiótes): "Trpi tudi ti kakor dober vojak Kristusa Jezusa"! (2 Tim 2,3).

STANOVJ

1. Oče (patér): "Kajti ko bi imeli tudi na tisoče vzgojiteljev v Kristusu, vendar nimate mnogo očetov; zakaj v Kristusu Jezusu sem vas po evangeliju jaz rodil" (1 Kor 4,15).

2. Devica (parthénos): "Ljubosumen sem namreč na vas z Božjo ljubosumnostjo, kajti enemu možu sem vas zaročil, da vas Kristusu privedem kot čisto devico" (2 Kor 11,2). "Sklenil sem zavezo s svojimi očmi in kako sem pazil na devico"! (Job 31,1). Devica v tem primeru pomeni zavezo. Kakor Salomon vabi mladeniča: "Pazi na moje zapovedi, da boš živel, na moj nauk kakor na zenico svojega očesa"! (Prig 7,2).

ŠOTOR

Šotor (skené): "Vemo namreč, če razpade naša šotorska hiša na zemlji, imamo Božjo zgradbo, hišo, ki ni narejena z rokami in je večna, v nebesih" (2 Kor 5,1). "Jaz se namreč že darujem (izlivam) in čas moje razveze (šotora) je blizu. Dober boj sem dobojeval, tek dokončal, vero ohranil" (2 Tim 4,6-7).

Italija, podpora duhovnikom

Piancastagnaio (Siena), obnova cerkve

Uganda, bolnišnica Svete Marije

Rim, pomoč za brezdomce

Z OSMIMI TISOČINKAMI KATOLIŠKI CERKVI STE NAREDILI VELIKO ZA MNOGE

S tvojim obrazcem CUD lahko sodeluješ pri izbiri osmih tisočink tudi če ti ni potrebno predložiti davčne napovedi. Zadostuje dvakratni podpis kartice, ki je priložena CUD-u: v razdelku "Chiesa cattolica" ter spodaj, v prostor za "Firma". Nato kartico oddajte na pošti v zaprti beli kuverti, na katero napišete priimek, ime, davčno številko ter besedilo: "Scelta per la destinazione dell'otto e del cinque per mille dell'Irpef". Za dodatne informacije pokličite na brezplačno telefonsko številko 800.348.348.

Sulla tua dichiarazione dei redditi o sul modello CUD

TUDI LETOS LAHKO POLEG OSMIH TISOČINK IZBERETE TUDI NAMEN PETIH TISOČINK. DAVKOPLAČEVALEC SE LAHKO S SVOJIM PODPISOM IZRAZI O NAMENU OSMIH IN PETIH TISOČINK, SAJ SE PODPISA NE IZKLJUČUJETA. OBA PODPISA NE POVZROČATA DAVKOPLAČEVALCU NOBENIH DODATNIH STROŠKOV.

C.E.I. Conferenza Episcopale Italiana

www.8xmille.it

8x
mille
CHIESA CATTOLICA

SCGV E. Komel / Jazz na Snovanjih

Cikel Snovanj Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel se je nadaljeval z dvema koncertoma, posvečenima jazz glasbi. V petek, 18. junija, se je, na trgu sv. Antona v Gorici, predstavil kvartet Tritto-Sturiale-Spanghero-Gavosto, v soboto, 19. junija, pa Komel Jazz Contemporary Ensemble in Trio Vrabec Nova Gorica, ki sta nastopila na Gradini v Doberdobu.

Kvartet že uveljavljenih glasbenikov je nastal ob srečanju Gianluce Jana Sturialeja s pianistom Leonardom Vitom Trittom, s katerim je šest let sodeloval pri organizaciji didaktičnih koncertov v projektu "Miles in the Dark" - Bianco Nero ed elettrico. Sturiale je h kvartetu povabil še dva kolega iz jazz oddelka Centra Komel, kontrabasista Pietra Spanghera in bobnarja Francesca Gavosta. Na koncertu so odigrali izbor za kvartet aranžiranih skladb iz sodobnega jazz repertoarja, z vplivi pop in rock glasbe. Predstavili so dve kompoziciji ameriškega kitarista Deana Browna, s katerim je Sturiale sodeloval na evropski turneji "Groove Warrior Tour" leta 2005. Brownov Clave Groove povzema po afrokubanski tradiciji, Beatin Silver pa je zelo hitra latino skladba. Zaigrali so med drugim predelano verzijo skladbe Some Skunk Funk, v spomin na pred kratkim preminulega saksofonista Michaela Breckerja, in priredbo izredno lepe melodije Live to Tell Patricka Leonarda. Sturiale v svoj repertoar zelo rad vključuje dela kitarista in polinstrumentalista Franka Zappe, enega največjih skladateljev 20. stoletja. Tokrat so iz zgodovinskega albuma Grand Wazoo izbrali pesem Blessed Relief. Med drugimi so igrali še skladbe Billa Evansa, Wayneja Shorterja, Kevina Eubanksa. Koncert se je zaradi tehničnih težav, ki jih je povzročilo slabo vreme, začel nekoliko kasneje. Na koncu pa je prevladala izvrstna glasba, pritegnila in navdušila je številne poslušalce.

Naslednji večer se je predstavil Komel jazz Contemporary Ensemble, sestavljen iz učencev jazz oddelka Centra Komel, ki je na glasbeni šoli zaživel pod mentorstvom Gianluce Jana Sturialeja. Nastopili so s številnimi priredbami skladb, od jazz do latino glasbe. Posamezni učenci so za nastop prepisali solistične prehode znanih izvajalcev, kar je pomembno v didaktičnem smislu. Med drugim so zaigrali Gesualdo Blues znanega trobentača Jacka Walratha in Follow Me kitarista Pata Metheneya, po katerem sta večera dobila ime. Koncert se je končal z nastopom Tria Vrabec, ki ga sestavljajo pianist Anže Vrabec, bobnar Roman Kobal in kontrabasist David Šuligoj. Tokrat se jim je pridružila še pevkica Mojca Milone. Skupaj so predstavili jazzovske priredbe znanih tujih in slovenskih pesmi. Gianluca Jan Sturiale je bil zelo zadovoljen z obema večeroma. Pohvalil je uspešno sodelovanje s Centrom Komel. Iskreno se zahvaljuje predvsem Alessandri Schettino, ki je s strastjo in odločnostjo spremljala projekt, ravnatelj Silvanu Kerševanu ter občinskemu odborniku Stefanu Ceretti. Sturiale pravi, da so se učenci zelo dobro izkazali na koncertu in na izpitih. Pokazali so veliko zanimanja ter resno pristopili k delu, zato jih je treba voditi in podpirati.

V spomin

Za vedno se je poslovil Niko Zotti

Vsredo, 23. junija, je bil na Peči pogreb, na katerem smo se številni prijatelji in znanci poslovili od vedrega in veseliga moža Nika Zottija, ki je pred odhodom v večnost doživel zelo težko kalvarijo. Peto sveto mašo je daroval dekan Karel Bolčina, ki je imel izjemno tople besede o pokojniku, pozdravil pa je tudi v imenu župnika Viljema Žerjela, ki je bil tudi zelo navezan na pokojnega Nika.

Niko Zotti je bil rojen na Peči 21.11. leta 1933 materi Mariji Kovic in očetu Mirku Cotiču. Imel je še sestro Pierino, ki je dve leti mlajša. Pri dveh letih in pol je pokojni Niko ostal sirota, umrl mu je namreč oče. V mladih letih je bil Niko krojač v Gorici pri Mavriču. Kasneje je delal v papirnici LA. CE. GO. v Sovodnjah. Od leta 1977 pa je bil postrežnik na liceju Trubar v Gorici in prav na tem delovnem mestu smo ga najbolj vzljubili, tako kolegi kot učno osebje, predvsem pa goriški dijaki, ki se še danes spominjajo predvsem njegove tople besede in vedrine, s katero je tudi druge nagovarjal k svetlejšemu pogledu na svet. Upokojil se je leta 1994, a spomin na njegovo delo v slovenskem šolskem centru ni obledel, o čemer so pričali številni nekdanji dijaki na pogrebu, kajti: "Naš Niko je bil Niko"! Pokojni Niko je bil tudi strasten lovec z velikim občutkom za naravo, v kateri

je iskal predvsem mir. Leta 1966 se je poročil z gospo Milojko, rodila sta se jima otroka Erika in Marko, ki sta si oba ustvarila lepi družini. Zadnja leta pred tragedijo je Niko izjemno užival v družbi vnukinj. Januarja leta 2005 ga je zadela možganska kap (ictus) in od tedaj dalje je imel redno kak hujši zdravstveni problem vse do julija leta 2008, ko se je stanje močno poslabšalo, tako da je moral biti priklonjen na umetno dihanje in ni več stopil s postelje, zadnje mesece je bil v komi. Otroka, žena in bližnji so bili v komi. Otroka, žena in bližnji so bili v komi. Otroka, žena in bližnji so bili v komi. Bog je Nika Zottija in svojce odrešil 21. junija letos. Ohranili ga bomo v lepem spominu, Večni pa naj mu dodeli veselje in mir!

POGOVOR Matej Pintar, predsednik društva Sedej v Števerjanu, o bližnjem festivalu

Prireditelji števerjanskega festivala toplo vabijo na svoj jubilej

Špet je pred nami festival narodno-zabavne glasbe v Števerjanu, ki bo potekal od 2. do 4. julija. Tudi tokrat se iskreno zahvaljujemo predsedniku društva F. B. Sedej Mateju Pintarju, ki si je odtegnil nekaj dragocenega časa in nas obiskal na uredništvu.

Na letošnji, 40. festival je prijavljenih 40 ansamblov. Je to slučaj?

To je res slučajno. Kar rado se dogaja, da se ansamblji prijavljajo zadnji trenutek. Ob koncu prvega roka vpisov so bili vpisani samo štirje. V naslednjem tednu jih je prišlo zraven še 36. Tako smo dosegli okroglo številko, ki primerno obeležuje obletnico.

Je to število nadpovprečno ali podpovprečno?

Letošnje število je nadpovprečno. Največ jih je bilo menda okrog 35. Po navadi se jih prijavi približno 30; kakšno leto jih je bilo najmanj 17. Ker je naš festival v Sloveniji priljubljena tekmovalna revija in se ansamblji radi pokažejo še zlasti takrat, ko gre za okroglo obletnico, jih bomo letos imeli veliko.

Tudi letos bo našo prireditev snemala radio-televizijska postaja Rai in posnetek nato posredovala RTV Sloveniji.

Obletnico bomo obeležili tako, da bo vsak večer po tekmovalnem delu še nekaj programa. V petek in nedeljo bodo nastopili ansamblji, ki so večkrat bili uspešni na festivalu; igrali bodo števerjanske viže. Spored bosta napovedovala Jasna Kuljaj in Janez Dolinar. Na oder bodo stopile tudi osebe, Števerjanci in zunanji sodelavci, ki so v teh štirih desetletjih veliko storile za festival. V program bomo vključili tudi naše mlade: prav je, da imamo pred sabo to, kar je doslej

bilo, predvsem pa tudi to, kar še bo. Prav je, da se tudi oni pokažejo na odru. V soboto zvečer pa bomo predvajali 35-minutni dokumentarec o festivalu, ki ga je pripravila Rai v režiji Marije Breclj in s pomočjo našega vaščana Jana Leopolijskega, ki je tudi član komisije. Mislim, da bo za ljudi res zanimiv.

Koliko časa se pripravljate na letošnji dogodek?

Komisija se je z Janezom Dolinarjem, ki nas redno spremlja pri pobudi, začela pogovarjati že pred dobrim letom, torej pred lanskim festivalom. Konkretno smo začeli delati pred dvema mesecema. Zraven so odbor festivala in člani društva. Tam smo vsi "šefi" in vsi delavci.

Kaj bo še novega letos?

Finaliste bomo razglasili v soboto zvečer, v petek torej ne. Tako bo komisija imela pred sabo globalno sliko in bo lahko ocenjevala bolj objektivno. Novost bodo tudi posebna priznanja za glasbenika ali pevca, ki se bo na poseben način izkazal v svojem nastopu.

Kaj pa bi povedal o prizorišču?

Festival letos žal ne bo potekal med Borovci, kjer je zaslovel. Premestili smo ga v park Formentinjevega gradu, kjer je že potekal pred leti. Za to smo se odločili, ker je tam velik prostor, kjer lahko postavimo šotor, ki nam omogoča, da bo prireditev uspešno potekala ne glede na vreme. To nam je namreč v zadnjih letih pošteno onagajalo. Borovcev ob Sedejevem domu nam ni bilo lahko zapustiti, saj smo v ta prostor veliko vložili, nanj smo tudi čustveno

Foto DFD

navezani. Upamo, da nam ne bo nihče zameril. Izbira ni bila lahka, bila pa je potrebna.

Postavili bomo velik šotor - 40 m x 20 m -, prostora bo za vse. Organizatorji vsekakor upamo, da nam bo vreme naklonjeno. Bufet bo organiziran kot lani, na Trgu svobode pred cerkvijo.

Ste imeli pri organizaciji kakšne posebne težave?

Težave so vedno iste, birokratske narave. Čeprav smo predstavili skoraj enak načrt kot lani, vedno znova najdemo kaj novega. Stalno moramo spremljati zadevo in iskati nove rešitve. Pri tem se želim zahvaliti arh. Arturu Bresciani, ki z nami sodeluje in nam pomaga.

Boste imeli tudi kakšno spremljevalno pobudo?

Ponudili bomo pokašnjo vin. Kmetje in vinogradniki darujejo svoja vina društvu. Mi jih bomo prodajali, izkupiček pa bomo dali v dobrodelne namene. Ker

so nam darovali, se nam zdi prav, da mi darujemo naprej. Glavno je, da delamo in da se še naprej povezujemo. Če nam v prihodnje ne bo več uspešno prirejati tako velikih pobud, bomo naredili pa kaj manjšega. Glavno je, da se srečujemo in ohranjamo našo dobro voljo.

Kdor ne bo mogel priti v Števerjan, vas bo lahko spremljal po internetu...

V neposrednem prenosu bodo ljudje od vsepoved lahko spremljali festival na portalu www.sedej.org. Naši fantje so nekaj mesecev načrtovali zadevo, zadnje tedne pa konkretno preverjajo različne možnosti, da bi bila kakovost posnetka čim boljša.

Vaš festival še vedno velja za eno najodmevnejših prireditev v zamejstvu. Kaj vam to pomeni?

To je tekmovanje in ni "šagra". Ansamblji imajo profesionalen pristop do pobude, zaradi česar ga imamo tudi mi. Zato moramo nujno iz leta v leto izboljševati prireditev, katere kakovost raste. Vsaka pobuda ima svoj vrh. Upam, da ga še nismo dosegli, da lahko še rastemo. Seveda smo na naš festival in na to, da je ena najbolj odmevnih prireditev v italijanskem zamejstvu, zelo ponosni.

Za festival pridejo zraven številni Števerjanci, mlajši in starejši. Vsi sodelujemo in se združimo. Znamo pozabiti na stare zamere, "potegnemo skupaj" in zaženeemo našo stvar!

Za konec?

Vse bralce vabim, naj v prvem julijskem koncu tedna pridejo v Števerjan, ker bo gotovo zelo lepo. / DD

KCLB / Večer dalmatinske pesmi in glasbe

Na valovih melosa z melanholičnim nadihom

Po zamisli prireditelja, Kulturnega centra Lojze Bratuž, bi se poslušalci v soboto, 19. junija, lahko prepusili rahlo otožnim dalmatinskim melodijam - ob teh misel nezavedno splava k valovanju Jadrana, ki objema skalnate obale, obžarjene od sonca - pod omamno dehtečimi lipami na dvorišču KCLB. Toda zaradi prav nič prijaznega vremena, ki je junijski dan odelo v dežni plašč, je Večer dalmatinske pesmi in glasbe odmeval v veliki dvorani KCLB, a vseeno je dodobra ogrel srca številnega občinstva, ki je prišlo tudi z vipavskega konca, saj sta program prireditve ob koncu letošnje sezone KCLB sooblikovala Glasbeno društvo Tamburjaši iz Vipave in klapa Motovun. V tipičnem slogu z melanholičnim nostalgичnim nadihom je začetne note v uvodnem delu, v katerem so prevladovali dalmatinske ljudske pesmi, odpelo osem pevcev zlatih glasov pod vodstvom Tomislava Pahovića, ki je v nekaterih pesmih nastopil kot solist. Klapa Motovun deluje že sedem let in od začetka je njen umetniš-

ki vodja prof. Marko Ritoša. Sestavljajo jo amaterski pevci, ki so zaradi navdušenosti, s katero pristopajo k petju, in ob strokovnem vodenju kaj kmalu zasedli pomembno mesto na hrvaški sceni tovrstnega glasbenega žanra. Klapa Motovun se pojavlja na priznanih klapskih festivalih in tekmovanjih na

hovemu tipičnemu petju in jim naklonili tople aplavze, ki so ga upravičeno bili deležni tudi Tamburjaši, t. j. mladinski tamburaški orkester Glasbenega društva Tamburjaši iz Vipave. Sedaj ga sestavlja 14, v glavnem zelo mladih glasbenikov, nekateri so še osnovnošolci in spadajo v drugo generacijo tamburašev. Ta je nastala na OŠ Draga Bajca v Vipavi pod mentorstvom Vlaste Lokar Lavrenčič. Ti mladi tamburjaši, ki poleg tamburice obvladajo še druga glasbila, so najprej sodelovali s starejšimi glasbeniki, potem pa osnovali svoj orkester, s katerim so l. 2008

katero imajo napovedanih še nekaj nastopov. S programom, ki je obsegal priredbe dalmatinske ljudske pesmi ter popularnih skladb znanih pevcev, med drugim tudi slovite Dragojevičeve Cesarice - nekatere so prepletali tudi solistični nastopi Anje Zobec (oboja) in Dominika Lavrenčiča (saksofon) -, so poslušalcem omogočili okusiti tipični ritem in stil dalmatinskih "kot na morskimi valovih pozibavajočih" se melodij. Pokazali pa so tudi, da iz tamburice znajo izvrstno izvajati zvoke z otožnim prizvokom, tipičnim za tovrstne pesmi.

Hrvaškem. Celovečeren koncert je že imela tudi v italijanskem mestu Rimini, v Sloveniji pa je prvič nastopila pred dvema letoma v hali Tivoli v Ljubljani. Njeno že zakoreninjeno srečanje v domačem kraju pa je vsako leto v septembru na Trgu Andrea Antico v Motovunu. Prisotni so radi prisluhnili nji-

nastopili na državnem srečanju tamburaških in mandolinskih skupin in orkestru Slovenije ter prejeli zlato priznanje. Od tedaj so se že nekajkrat ovenčali z zlato lovorko. Njihov repertoar je kar pester in večkrat sodelujejo z drugimi pevskimi društvami in glasbeniki. Tako je vzklikla tudi povezava z motovunsko klapo, s

Po končanem kar dolgem programu so si poslušalci z vztrajnim ploskanjem prislužili še dodatek. Dalmatinski večer se je končal v čisto obmorskem slogu: z družabnostjo, na kateri so zadišale

sardele na žaru s polento; vse skupaj je bilo mogoče zaliti z zlato žlahtnino, seveda tudi z istrsko malvazijo. Ob tem so se mladi glasbeniki in pevka klapa iskri-vo razživel, da kar niso mogli oditi domov. Res prijeten večer z dognanim programom za konec sezone!

Iva Koršič

Cerkev sv. Ivana v Gorici / Praznovanje zavetnika

Slovesno mašno bogoslužje v čast sv. Janezu Krstniku

Precejšnje število vernikov se je v četrtek, 24. junija, zbralo v cerkvi sv. Ivana v Gorici, kjer ima sedež Slovensko pastoralno središče, da bi počastili zavetnika sv. Janeza Krstnika, čigar god praznujemo prav na ta dan. Da bi bilo slavje še bolj slovesno, so medse povabili g. dekana iz Šempetra Janeza Kržišnika, ki je vodil mašno daritev ob somaševanju župnika Marijana Markežiča in g. Alessia Stasija, ki je po študijskem letu v Rimu spet med nami. Msgr. Žbogar, ki – razen kake izjeme – nepretrgoma vse leto daruje večerno sveto mašo, jo je tokrat spremljal iz klopi. Okrog oltarja je bila lepa skupina strežnikov – v

njej prevladujejo deklice! –, ki razveseljujejo pričajo, da je versko dogajanje v cerkvi svetega Ivana ži-

ostali trdni v veri in narodni zavesti, se je utrnula dekanu Kržišniku med homilijo, v kateri je imel prvo mesto največji izmed prerokov, Janez Krstnik, ki je oznanjal prihod Odrašenika in ga imel čast krstiti v reki Jordan, kakor nazorno kaže slika na glavnem oltarju goriške cerkve sv. Ivana. Navezujoč se na evangelij o rojstvu Janeza Krstnika in na njegovo življenjsko poslanstvo, ki je pripravljalo pot Odrašenikovemu delovanju, je dekan poudaril, kako je Božja beseda zmeraj živa, nikdar ne presahne, pa tudi to, da je življenje velik Božji dar. Zaustavil se je pri tem tudi ob pomenu očetovstva in pojasnil, da ime Janez (iz hebrejskega Jehohanan, skrajšano Johanan), ki ga je za svojega predhodnika izbral Bog sam, pomeni,

Foto JMP

vahno in s svetlim upanjem zre v prihodnost. Tudi ta želja, da bi

“Bog je milostljiv”.

Občuten slovesni mašni obred so na koru z mogočnim petjem ulitih glasov spremljali pevci mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž iz Gorice pod odločnim vodstvom Bogdana Kralja in ob orgelski spremljavi Mirjam Furlan. Ob koncu sv. maše so v čast Mariji Devici zapeli pesem Glejte, že sonce zahaja, ob kateri srce zadrti in misel splava na nebeške poljane k naši Materi.

Slovesnemu bogoslužju je po lepi slovenski navadi sledilo še kresovanje. No, resnici na ljubo je bil kres na železnem podstavku bolj simboličen, tak pač, kakršnega dovolijo zakuriti v mestu po vseh varnostnih pravilih, a vseeno so se ob njegovem vžigu zaiskrile predvsem oči otrok, ki imajo ob poplesavanju plamenov in utrinjajočih se iskric še posebno veselje. Seveda so kresovanje na lepem in prostornem vrtu za cerkvijo sv. Ivana pospremile ruje na kapljica in osvežujoče pijače ter sladke in slane dobrote vseh vrst, ki so jih pripravile običajne roke spretnih gospa, pa tudi mož, postrežljivo pa so jih prisotnim ponujale zelo aktivne članice pastoralnega in gospodarskega sveta slovenske duhovnije, ki vzorno skrbijo za duhovno hrano, zraven pa ne zanemarijo tudi družabnih trenutkov, katerih smo v tej razčlovečeni, brezbržni družbi še kako potrebni.

IK

Izbor arhitektovih del v Državni knjižnici Svetozar Križaj se je vrnil v Gorico

Slovenski arhitekt Svetozar Križaj (1921-1996) se je vrnil v Gorico. Plečnikovemu učencu, ki je natanko pred 70 leti maturiral na goriškem italijanskem znanstvenem liceju – kot edini Slovenec v razredu –, je namreč Državna knjižnica v svojih razstavnih prostorih Mario Di Iorio postavila razstavo skic, risb in načrtov, pa tudi dokumentarnega gradiva, ki bo na ogled vsaj do 17. julija. Gre za kompleksno osebnost, ki je nekaj časa živela tudi v Gorici, je v svojem pozdravu povedal direktor knjižnice Marco Menato. Poudaril je tudi, da ustanova, ki jo predstavlja, rada daje primerno pozornost arhitekturi, saj je že osvetlila lik Fabianija in Pozzetta. Sploh pa je izrazil zadovoljstvo

nad sodelovanjem s Pilonovo galerijo v Ajdovščini, ki je razstavo omogočila. Njena direktorica, Irene Mislej, je v slovenščini pozdravila goste, ki so nalašč prišli iz Ljubljane; goriški dogodek (razstavo Križajevih risb in skic s Plečnikovega seminarja v študijskem letu 1946-47 na temo spomeniške arhitekture so že pripravili v Ajdovščini l. 2008) je namreč odmeval tudi v medijih slovenske prestolnice. Da je arhitektura med drugimi umetnostnimi vrstami kar zapostavljena, je poudaril tudi arh. Diego Kuzmin, ki je pripomnil, da v današnjem šolskem sistemu manjka močno osnovan študij arhitekture. V naših krajih morda premalo znani Križaj se je rodil v Ajdovščini, svojo pot v arhitekturo pa je

Marco Menato in Irene Mislej

začel kot dijak v Gorici. Slovenskega jezika se je učil na ilegalnih tečajih. Po maturi se je vpisal na vseučilišče v Padovi, po nekaj letih pa v Bologni. Propad fašiz-

ma ga je pripeljal v primorsko partizansko gibanje, čeprav, kot je zapisala dr. Mislej v katalogu, je partizanstvo “preživel boreč se z besedo in ne z orožjem”. Konec vojne je dočkal v Trstu, nato se je preselil v Ljubljano, kjer je odkril Plečnika kot izvrstnega umetnika in učitelja. Njegova dela se odlikujejo po jasnih linijah, rafiniranosti detajla, elegantni kombinaciji materialov. Postal je pravi svetovljan. Njegove skice

“zrcalijo ne le vaje v risanju in senčenju, ampak tudi filozofsko refleksijo o globljem pomenu s človeško roko zidane tvorbe” (I. Mislej). / DD

ZCPZ ob sodelovanju SCGV Emil Komel Velik uspeh “Stabat mater za Ljubko Šorli”

Vabito polni cerkvi sv. Ivana v Gorici je Združenje cerkvenih pevskih zborov – Gorica v sodelovanju s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel priredilo spominski večer v počastitev 100-letnice rojstva goriške pesnice Ljubke Šorli, ki je s svojim življenjem in literarnim ustvarjanjem pričevalca primorske polpretekle zgodovine in simbol pokončnosti ter plemenite človekoljubnosti v dobi, ki so jo zaznamovali pojavi sovraštva, nasilja in krivice. Večer se je začel z izvedbo treh

Artsateller. Besedila je recitirala Jasmin Kovic.

Sledila je znana Pergolesijeva sakralna drama Stabat mater, ki je besedno in glasbeno ganljiva izpoved o trpljenju in vdanosti. Izvajali so jo Orkester Nova iz Nove Gorice, Katja Lavrenčič – basso continuo, Dekliška vokalna skupina Bodeča neža in solopetki Erika Reguljova – sopran ter Mirjam Pahor – alt. Dirigiral je Luigi Pistore.

Vsi glasbeniki so v predstavljenih skladbah in še zlasti v Pergolesijevi Stabat mater prikazali lepo vokalno tehniko in občute-

pesmi na besedilo Ljubke Šorli, ki so jih uglasbili Tomaž Simčič, Zorko Harej in Andrej Bratuž. Za to priložnost jih je orkestriral mladi zamejski skladatelj Patrick Quaggiato. Te so: Pastirci gredo v Betlehem, Velika noč in Pomlad prihaja; zapel jih je Otroški zbor SCGV Emil Komel pod taktirko Damijane Čevdek Jug ob spremljavi godalnega ansambla

no interpretacijo, ki ju ta glasba zahteva.

Dogodek je prikladal nenavadno veliko število poslušalcev, ki so ob koncu nagradili izvajalce z izjemno dolgim ploskanjem. Torej uspel dogodek, sad sodelovanja med našimi ustanovami in Javnim skladom za kulturne dejavnosti Republike Slovenije, ki je projekt tudi sofinanciral.

DOBERDOB Ob sklepu sezone SKD Hrast

Raznovrsten, mladostniški zborovski večer

Ob sklepu pevske sezone so v Doberdobi prihod poletja pozdravili s tradicionalnim celovečernim koncertom, ki ga že vrsto let prireja SKD Hrast in na katerem se predstavljajo različni pevski sestavi iz zamejstva, celotne dežele in tudi Slovenije. Doberdobsko društvo je na letošnjem koncertu imelo v gosteh kar dva zbora, ki sta oboževala večer na doberdobskem Krasu. Publiki sta se tokrat predstavila MePZ Zahre iz nekoliko bolj oddaljene karnijske vasi Sauris in precej bližji dekliški pevski sestav, DVS Bodeča neža iz sosednjega Vrha Sv. Mihaela. Šlo je za pester večer, na katerem je pesem vseskozi spremljala tudi dramska žilica vseh nastopajočih. Koncert je bil namenjen predvsem ljudski pesmi in njenim različnim motivom, ki se izrisujejo skozi kulturno bogastvo naših krajev. Dobrodošlico poslušalcem in obema gostujočima

zboroma so izrekli domači pevci MePZ Hrast pod vodstvom dirigenta Hilarija Lavrenčiča. V duhu večera so skozi štiri utrinke prikazali raznolikost slovenskega obmejnega območja. Poslušalcem so predstavili izseke iz koroške ljudske zakladnice, rezijan-

fičen pevski sestav, ki je nastal v mali staronemški jezikovni skupnosti v Karniji. Zbor je leta 1974 nastal z glavnim ciljem ohraniti in ovrnodnotiti njihovo specifičnost. Od leta 2002 ga vodi zborovodja Mario De Colle. Tudi v Doberdobi so poslušalci tako lahko spoznali veliki večini povsem neznano nemško skupnost v Furlaniji Julijski krajini. Predstavili so se z izborom napevov, ki je obsegal ljudske pesmi iz Saurisa, furlanske napeve in nekaj italijanskih priredb. Prired-

ski napev o gori Kanin ter seveda tudi primorske ljudske motive. Na odru se je nato predstavil zbor iz Saurisa. Gre za zelo speci-

be nemških ljudskih pesmi, ki izhajajo prav iz Saurisa in okolice, so uglasbili sami domačini, ki se zanimajo za etnografijo in gla-

AČ

SKRD JADRO, SKRŠD TRŽIČ in ZDRUŽENJE STARŠEV SLOVENSKE ŠOLE v ROMJANU

vključno vabijo na

večer pod zvezdami

ŽIVETI Z LADJEDELNICO

pesmi, podobe, pričevanja

- predstavitev dvojezične knjige “LET 100 ANNI”

z zgodovinarjem Giulio Mellinatom

- dokumentarec Maria in Liberta' liceja ISIS M. Buonarroti iz Tržiča

- pričevanje o delu v ladjedelnici s sindikalistom Danilom Pericem

- MePZ Starši Ensemble pod vodstvom Silvie Pierotti

torek, 6. julija 2010, ob 20.30

Piazzetta v Panzanu

Komentar

Slovenija ima talent

Za evharistični kongres, ki smo ga obhajali v nedeljo v Celju, sedaj že lahko rečemo, da je bil velik dogodek – ne samo v Cerkvi na Slovenskem, ampak kar v državi. Kongres se je dotaknil ne samo slovenskih katoličanov, ampak tudi tistih, ki se v Cerkvi ne prepoznajo ali pa jim Cerkev pomeni celo trn v peti.

Kakor vsaka štiri leta, pa je velik dogodek tudi svetovno prvenstvo v nogometu. Letos še toliko večji, ker se je med peščico svetovnih nogometnih velesil znašla tudi Slovenija. V teh dneh se bo verjetno marsikdo v širnem svetu trudil, da odkrije na svetovnem zemljevidu to malo podalpsko deželo.

Oba dogodka imata svojo težo. Spominjata na televizijsko oddajo "Slovenija ima talent", v katero so v preteklih mesecih prihajali različni ljudje, da bi pokazali, kaj izrednega in lepega zmorejo pokazati. Oddaja je doslej izjemno gledanost. Zanj gotovo ne moremo reči, da je pred ekrane privabljala zgolj radovedneže; čisto upravičeno lahko rečemo, da je Slovenija odkrivala samo sebe, kakor ko se včasih zapeljemo v kakšen še nepoznan kotiček naše domovine, ki ga dotlej nismo poznali in ga z občudovanjem odkrijemo v njegovih lepota. V času, ko človek iz dneva v dan prek medijev prejema sama negativna sporočila o tem, kako so eni zlobni, drugi pohlepni, tretji perverzni in tako dalje, je oddaja Slovenija ima talent za marsikoga bila sončni žarek v medijsko sivino in zatohlost.

Mediji, vidimo, imajo pomemb-

no vlogo pri tem, kako ljudje gledamo nase, kaj na sebi opazimo, kako vidimo svojo prihodnost. Spomnimo se tistega mornarja, ki v otroških zgodbicah o mornarjih v košari na jamboru budno gleda v daljavo in – ko v daljavi zagleda kopno – to veselo novico sporoči drugim na krovu. Za razliko od njega se mornarji na palubi in v podpalubju borijo s podganami, ki v omenjenih pripovedih kar pregovorno skačejo sem in tja po krovu in ustvarjajo neprijeten občutek. Mornarji bi mogli biti nekakšna prispodoba medijev in novinarjev. Kakor tisti mornarji na krovu, ki preganjajo podgane in vzpostavljajo čistočo – tudi mediji odkrivajo razne zlorabe in nepravilnosti ter nanje opozarjajo. Kakšen novinar pa mora biti podoben tudi tistemu mornarju, ki zleze na jambor in gleda v daljavo, da bi takoj sporočil veselo novico. Žal v naših medijih večkrat manjka te daljnovidnosti, ki bi s pogledom, zazrtim v prihodnost, odkrivala nove možnosti, nove potenciale, nove talente.

Meseci priprav na Slovenski evharistični kongres so bili nekakšen test tudi za novinarje in publiciste. Mnogi so eno napovedovali, zgodilo pa se je nekaj povsem drugega. V svojih razmišljanjih o kongresu so ga nekateri napovedovali kot manifestacijo moči katoliške Cerkve, politizacijo vere, pogrevanje re-

vanšizma in podobno. Zdi se, kakor bi v napovedih kongresa ne znali najti in uporabiti pravih meril. Ocena, ki so jo vnaprej podajali, je bila narejena na podla-

Foto DPD

gi vsakdanjih razprtij. V tej luči so tudi kongres videli kot dodatno olje na ogenj obstoječih zamer. Nedelja pa je ponudila drugačno podobo, ob kateri so se napovedi mnogih urednikov, novinarjev in publicistov izkazale za kratkovidne in pritlehne. Še enkrat se je pokazalo, da peres v svojih rokah ne vrtijo veliki duhovi, ki bi bili zmožni videti onstran vsakdanje sivine.

Celje je postalo eno samo preseenečenje. Najprej, nihče ni pričakoval tako množične udeležbe. Kongresa se je udeležil več kakor vsak stoti Slovenec – skorajda dva od stotih! Mnogi so prišli peš, po dnevu ali več hoje,

številni mladi so prečuli noč pred dogodkom v molitveni zbraniosti in češčenju, na sam dan kongresa pa so v dobri volji verski program popestrili s kulturnimi vložki in pomočjo pri organizaciji. Med navzočimi so bili zdomci, ki so prišli iz daljnih Združenih držav, Kanade in drugod. Stalost pri tem ni bila ovira, kakor tudi bolezen ni bila ovira za mnoge invalide. Celje je bilo to nedeljo res Slovenija v malem in najboljšem, gora dobre volje brez zagrenjenosti, ki se lahko napaja le iz res zdravih in globokih duhovnih korenin.

Celje je odkrilo nov talent. Razkrilo je vodo podtalnico, ki se pretaka pod površjem, ne da bi zanj vedeli. Celje je odkrilo, da slovenski človek živi iz globokih duhovnih korenin; da ima močan smisel za kulturne in duhovne vrednote; da ima močno vero v prihodnost. Z eno besedo: Celje je odkrilo duhovne in kulturne ideale, ki jih mnogi postavljajo pred svoj jaz. Pod skorjo sive

vsakdanjosti, ki jo ustvarjajo mediji s tem, da skoraj ne poročajo drugega kakor o škandalih, korupciji, izigravanju, se zdi, ostaja močna vera in veliko življenjske modrosti starejših in mlajših, ljudi s podeželja in iz mest. Velika napaka in problem slovenske politike je to, da je slepa za tako velik duhovni in kulturni kapital, ki ga ima pred seboj in se zanj ne zmeni. Žal se slovenska politika ukvarja z ustvarjanjem kulture in duhovnosti, ki je še ni – in to očitno z namenom: da bi prikrla, skrla, potisnila neznano kam tisto, kar že imamo in iz česar smo kot narodna in nacionalna entiteta sploh nastali. Tako se ji zdi po-

membnejši kulturni dogodek zažig strunjskega križa ali podoba brezjanske Matere Božje s podgano v rokah, ki je nekdanj krasila mizo sedanje kulturne ministrice, kakor pa dejstvo, da se je v Celju zbralo 1300 pevcev, ki so dobesedno spremenili nebo nad Celjem. Sploh omembe vredno pa ni brezupni primer direktorja urada za verske skupnosti, ki je – se zdi – na to mesto postavljen bolj z namenom, da bi verske dogodke ignoriral, kakor pa da bi jih podpiral. Podoben je kakemu ministru za kulturo, ki bi si ob največjih koncertih tiščal prste globoko v ušesa, da ja ne bi česa slišal. Vsekakor velja imeti pred očmi olajševalno okoliščino, da slovenska politika še ne šteje dobrih dvajset let in da je to v političnem smislu – mednarodna primerljivost iz zadnjih dni kaže na strmo upadanje konkurenčnosti v gospodarstvu in zaposlovanju. Premier sicer ta upočasnjeni zalet pojasnjuje s tem, da je Slovenija v zadnjem času veliko investirala v odpravo socialnih problemov. Vendar se to – kot rečeno – na socialnem področju ne pozna.

Demokratska politika služi skupnemu dobru. Pred očmi bi morala imeti vsakega in vse. V nedeljo je več kot 32. 000 ljudi prineslo v Celje dobro voljo, ki so s tem pokazali, da imajo pred očmi skupno dobro. Te dobre volje, ki so jo ljudje prinesli sami od sebe, zastoni, bi se lahko razveselila tudi politika, jo prišla pozdravit in še spodbudit k skupnemu dobru. Pa se to ni zgodilo. Zdi se, da je Celje od Ljubljane za naše državnike predalet, Južna Afrika, o kateri se večini Slovencev še sanjati ne more, pa je za iste oddaljena le za en skok, ki ga je mogoče opraviti v dobrem dnevu.

Robert Petkovšek

Oglej / Srečanje Slovencev, živečih po Italiji

"Vsi ste eden v Kristusu Jezusu"

V celoti objavljamo homilijo, ki jo je v oglejski baziliki, v nedeljo, 20. junija, imel dr. Robert Petkovšek na srečanju, namenjenem Slovincem, ki živijo razkropljeni po Italiji. Kot že vrsto let je to snidenje Slovencev priredil Svetovni slovenski kongres - Konferenca za Italijo -, ki ji predseduje Marjan Terpin.

Dragi bratje in sestre v Gospodu, sredi današnjega evangelija najdemo vprašanje, ponovljeno v dveh različnih oblikah: *Kaj pravijo ljudje, kdo sem?* in *Kaj pa vi pravite, kdo sem?* Po 2000 letih ti dve vprašanji nista zastareli. Še vedno zadeneta v bistvo. Kako Kristusa sprejemajo ljudje danes, današnja kultura, današnji svet; in kako ga sprejemam jaz?

Na vprašanje dobi Jezus odgovor najprej, kako ga ljudje vidijo od zunaj. Zunanji ljudje so v njem videli mogočnega človeka, podobnega Janezu Krstniku ali starozaveznemu preroku Eliji. Janez Krstnik je bil človek velikega zatajevanja, a mogočen v besedi in odločnosti. Ljudje so množično drli k njemu v puščavo in ob njem ponovno dobivali življenjsko jasnost, odločnost, pogum, moč. Elija pa je oč prerokov, tistih, ki iščejo božje obličje. Sredi poganov v Kanaanski deželi je na moker oltar priklical ogenj; vdovi v Serapti je obudil sina. Elija je bil torej božji mož, poln ognja, poln božje bližine in navzočnosti. Judje so gledali naprej – in koga so pričakovali? Elijo. V Eliju so videli mesijo, odrešenika, tistega, s katerim bo

prišla polnost časov, polnost prerojena v Bogu. Verjeli so, da bo Elija prišel in vse prenovil (Mr 9,12).

Kakšen odgovor bi lahko dali Jezusu danes o tem, kako ga vidi zunanji svet. Eno je gotovo: Jezus je sprejet kot pozitiven lik. Nihče se o njem ne izraža negativno, grdo. Vendar pa v njem mnogi ne vidijo mesije, Kristusa, Odrešenika. Nekateri ga vidijo kot izjemno dobrega človeka, ki je pridigal o dobroti in ljubezni; drugi imajo Jezusa za svobodnjaka. Renan, sloviti francoski zgodovinar in ateist, ga je imenoval "sladkobni galilejski sanjač". Za druge je bil Jezus revolucionar, ki si je upal razglasiti bratstvo in enakost vseh ljudi. Zopet drugi v njem vidijo supervezdika, ki vleče za seboj mase ljudi ali pa vidijo v njem utelešenje kozmičnih energij. Ko se sprašujemo o tem, kako današnja kultura vidi Jezusa, sta pomembni dve stvari. Najprej, človek danes ne išče velikih duhovnih izzivov, spreobrnjenj, novega neba in nove zemlje. Človek danes je podoben tistemu utrujenemu človeku iz antičnih časov, ki je iskal notranjega mira. Ta notranji mir je našel v apatiji in ataraksiji. Razmišljal je nekako takole: naj se zunaj mene zgodi, kar se hoče, le da ostane nedotaknjen moj notranji mir. Tudi danes prevladuje takšen duh. Imenujemo ga indiferentnost, neopredeljenost, mlačnost, relativizem. Mladi imajo navado reči: mi je vse ravno, mi je vseeno. Druga stvar ob vprašanju, kako današnji čas vidi Jezusa, pa zadeva nas verne. V evangeliju je Jezus

sam priča svojih del: kar govori, to dela. Po Vnebohodu je postala priča Jezusove osebe Cerkev. Če so Jezusa mešali z Janezom Krstnikom in Elijem, to pomeni, da je tudi Jezus bil človek ognja, človek močne in jasne besede. To je bila tudi Cerkev v antiki. Ni bila kakšna bleda podoba; duh krščanstva je bil živ; verni krščanstva niso doživljali kot suknjič, ki ga po potrebi zamenjaš; krščanstvo so doživljali kot vse ali nič. Njihova izbira je bila: ali krščanstvo ali nič. O tem govori toliko mučencev, ki jih je dala tudi zemlja, na kateri stojimo: Hilarij in Tacijan, Kancij, Feliks in Fortunat, Servul in Just iz Trsta, Maver iz Poreča, Florijan iz Norika in mnogi drugi neimenovani. Vsi ti možje in žene so pogumno Kristusa izpovedovali pred sodišči: tudi za ceno življenja Kristusa niso zatajili. Ne nazadnje poznamo primere tudi iz današnjega časa, kako so mnogi v ognju za Kristusa – na primer v nedeljo za blaženega razglašeni Alojzij Grozde – dali zanj svoje življenje.

O Jezusu danes govorijo naša življenja – življenja klerikov in laikov. Največkrat smo zmedeni in se sprašujemo: kaj neki lahko svetu kot kristjani damo? Izmišljamo si razne odgovore, razne strategije, razne načrte. Pa ne delujejo, ne funkcionirajo! In tako se nam zdi, da krščanstvo danes nima kaj povedati. Za to pa ni krivo krščanstvo; ni se izčrpal Jezus, ampak mi verni, ki ga ne znamo prav živeti. V čem je bila skrivnost Elija: skrivnost Elija je bila v njegovem notranjem ognju. Tudi mi kristjani ne potrebujemo velikih načrtov in strategij, ampak notranjega ognja. Tu se Jezus obrača z vprašanjem na nas: *Kaj pa vi pravite, kdo sem?* Tudi to vprašanje nas že več kot 2000 let nagovarja; nagovarja

naše izkušnje, naša razmišljanja in čutenja, nagovarja naš pogled v prihodnost. Koga in kaj vidimo v Jezusu?

Pogled nazaj na antični Oglej nam veliko pove. Oglej, ki je bil v tistem času za Rimom največje mesto v Italiji, je bil mesto bogatega teološkega izročila. Tu so se križali teološki vplivi z Vzhoda in Ri-

ma; poznana je oglejska veroizpoved in tudi liturgija; tudi mozaiki kažejo, v kakšnem se je oglejski človek izročal Kristusu pastirju. V vsem tem se je kazal notranji ogenj, ki je gorel za Jezusa Kristusa.

In če pomislimo sedaj nase? Ali je v našem srcu tista mlačnost utrujenega človeka, ki mu je vse vseeno, ali pa gori plamen, ki želi v našem srcu zanetiti še močnejši plamen: plamen Gospodovega obličja. Preroki kakor Elija so bili tisti, ki so iskali Gospodovo obličje. Iskati Gospodovo obličje – to je edina prava strategija, edini pravi načrt, ki krščanstvu daje

prihodnost. Kot kristjan moram imeti pred očmi živo Gospodovo obličje. To je tisto, kar nas bo kot kristjane delalo žive in prepričljive. Spomnimo na misel italijanskega filologa Guida Manacorda: "Verujem v Kristusa, ker je On svetloba. Vse v njegovem evangeliju je ožarjeno s svetlobo. V tej svetlobi, o Kristus, sem rojen, v tvoji svetlobi želim umreti".

Ali živimo iz te svetlobe in ali to svetlobo dajemo naprej? Krščanstvo ni iskanje notranjega mira, ki so ga v antiki iskali stoiki ali epikurejci; krščanstvo je iskanje ognja, ki sta ga nosila v sebi Elija in Janez Krstnik. V svojem duhu sta bila jasna in odločna. Janeza sta ta odločnost in jasnost stali glavo. In ko je Jezus zase povedal, da ga zaradi njegovih besed čaka križ, trpljenje in smrt, ga je hotel Peter odvrniti od te poti, Jezus pa ga je zavrnil: *Proč od mene satan*. S tem je Jezus jasno povedal: satan se skriva v mlačnosti, v tem, da bi človek iskal svojega mira, ležernost. Pisatelj Lewis pa k temu dodaja: *V svetu ni nevtralnega mesta; vsak kvadratni centimeter, vsako sekundo terja Bog zase in jo – nje-mu nasproti – terja zase satan*. Danes stojimo pred Jezusovim vprašanjem o tem, kaj mislimo, kdo je? To vprašanje od nas ne terja samo dogovora; terja tudi stalnost, držo. Od nas terja, da se zanj iz dneva v dan odločamo; mu obnavljamo svojo pripadnost; se mu izročamo.

Preteklo nedeljo smo v Celju obhajali Slovenski evharistični kongres. Kongres je bil pravo presenečenje; mnogi so se bali, da bo

nomsko obetavno. Ljudje, ki so si v zadnjih letih tu služili kruh, danes razočarani pripovedujejo o izkoriščanju, ki jih je doletelo. Beremo tudi, kako prek našega ozemlja iz vzhodnih držav na zahod prevažajo delavce – ne kakor ljudi, dostojno, ampak kakor delovno silo, potrebno, da opravi neko delo. Tudi na ta način se Slovenija kaže navzven v svet. Nikakor pa ne moremo reči, da s tem odkriva svoje talente. To ji ni v ponos in človek se čudi, od kod so se takšne slabe navade prikradle v našo kulturo, ki jo je še pred desetimi leti psiholog Trstenjak opisal s besedami "slovenska poštenost" – kakor da bi se kultura v dobrih desetih letih obrnila na glavo, v nekulturo. Tudi v gospodarstvu se je nekaj zalomilo – mednarodna primerljivost iz zadnjih dni kaže na strmo upadanje konkurenčnosti v gospodarstvu in zaposlovanju. Premier sicer ta upočasnjeni zalet pojasnjuje s tem, da je Slovenija v zadnjem času veliko investirala v odpravo socialnih problemov. Vendar se to – kot rečeno – na socialnem področju ne pozna.

Demokratska politika služi skupnemu dobru. Pred očmi bi morala imeti vsakega in vse. V nedeljo je več kot 32. 000 ljudi prineslo v Celje dobro voljo, ki so s tem pokazali, da imajo pred očmi skupno dobro. Te dobre volje, ki so jo ljudje prinesli sami od sebe, zastoni, bi se lahko razveselila tudi politika, jo prišla pozdravit in še spodbudit k skupnemu dobru. Pa se to ni zgodilo. Zdi se, da je Celje od Ljubljane za naše državnike predalet, Južna Afrika, o kateri se večini Slovencev še sanjati ne more, pa je za iste oddaljena le za en skok, ki ga je mogoče opraviti v dobrem dnevu.

Robert Petkovšek

Letošnja Štrekljeva nagrada prof. Viljemu Černu

Deseto, jubilejno Štrekljevo nagrado so letos, minulo nedeljo, podelili na lepi slavnosti na Štrekljevi domačiji na Gorjanskem pri Komnu. Dobitnik letošnje Štrekljeve nagrade je znani kulturni delavec iz

Prof. Viljem Černo (foto DPD)

Beneške Slovenije profesor Viljem Černo. Nagrado so mu podelili za velike zasluge pri ohranjanju slovenstva in slovenskega jezika ter narečja v Terski dolini. Profesorju Viljemu Černu gre namreč zelo velika zasluga, da je slovensko tersko narečje živo in zapisano. Na slovesnosti so bili prisotni minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš, podpredsednik Državnega zbora Vasja Klavara, podpredsednik Svetovnega slovenskega kongresa Tomaž Pavšič, župan občine Komen

in predsednik komisije za izbiro Štrekljevega nagrajence Uroš Slamič, Igor Tršar iz Javnega sklada Republike Slovenije, slavnostni govornik pa je bil zgodovinar in raziskovalec z videmske univerze, Roberto Dapit.

Minister dr. Boštjan Žekš je ob svojem nagovoru čestital nagrajencu in dejal, da je omenjeno priznanje iz občinske pobude preraslo v pomembno slovensko nagrado in izrazil zadovoljstvo, da gre leta letos v roke Viljemu Černu. Poudaril je še, da so Viljemu Černu nagrado podelili za izjemne dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega blaga, pesmi in besede. Župan občine Komen Uroš Slamič je izbiro komisije pojasnil in poudaril izjemno kulturno delo nagrajence, za katerega je dejal, da je veliko in neprecenljivo.

Prof. Viljem Černo je bil med ustanovitelji kulturnega društva Ivan Trinko, trenutno pa je predsednik Narodne in študijske knjižnice. Veliko je naredil za slovensko manjšino v videmski pokrajini in je predstavnik Terske doline. Prof. Viljem Černo se nenehno bori za pravice Slovencev v Italiji, ki so priznane v zakonih, a nespoštovane; mednje trenutno spada tudi vprašanje sedeža dvojezične šole v Špetru.

Za glasbo na slovesnosti je poskrbela skupina mladih glasbenikov BK Evolutio iz Beneške Slovenije. Luisa Cher pa je na slovesnosti tudi prebrala dve pesmi dr. Viljema Černa: Gremo tu sonce in Ter.

Trst / Ob koncu gledališke šole Studio art Tečajniki so se izkazali v treh predstavah

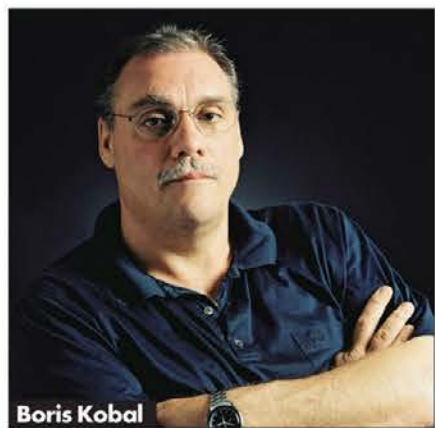
Bogato zamejsko gledališko dejavnost že četrto leto zapored dopolnjuje tudi gledališka šola Studio art, ki tečajnikom nudi dragoceno triletno gledališko izkušnjo v spremstvu kvalitetnih mentorjev na po-

vori o večnem boju med oblastjo in podložniki, med krivico in pravico, ki vselej pripada močnejšemu. Mladi diplomanti so Brechtovo sporočilo zelo dobro posebili v režijsko dovršeni predstavi, ki je navdušila tudi publiko. Dru-

gačni vsebini smo bili priča z nastopom drugega letnika, ki nam je ponudila "simpatično igro s ščepcem absurda", kot jo je definirala sam režiser. Izjemno pisani predstavi pa smo bili priča z nastopom prvega letnika, ki se je ukvarjal s pojmom besede. Znano Pavčkov igro so z izjemno svežino in duhovitostjo prelili v prepričljivo predstavo, ki nam daje vpogled v svet besed, ki je lahko

marksidaj izjemno zagoneten. Večer sta sklenila predstava plesnega giba z naslovom Mmmmmmmmmmmiks, ki je sad celoletnega dela z mentorico Uršulo Teržan, in recital sodobne poezije Stripsodija, ki si jo je zamislil mentor govorne tehnike Tomaž Gubenšek. Končno produkcijo je povezovala nekdanja tečajnica šole Mairim Cheber. Nastopom je sledil težko pričakovani trenutek podeljevanja diplom, ki so jih prejeli tečajniki tretjega letnika: Kristijan Rok Butz, Veronika Don, Alex Jerman, Martin Juvan Kravos, Eva Kranjac, Ilija Ota, Vida Saksida in Jasmina Smotlak. Diplome je z mentorji podelil predsednik Društva slovensko gledališče Adrian Sosič, ki je pozdravil vse prisotne in izrazil zadovoljstvo ob uspeli končni akademiji. Sklepni pozdrav je pripadel koordinatorki Maji Lapornik, ki se je pred koncem zahvalila in povabila na oder tudi vse letošnje mentorje gledališke šole.

Patrizia Jurincic

Boris Kobal

dročju dramske igre, govora, odrskega giba in drugih. Od svojega nastanka pa šola lahko računa tudi na vestno delo koordinatorke Maje Lapornik, ki si veskozi prizadeva za uspešno delovanje šole, ki – kot je sama večkrat poudarila – želi svojim tečajnikom posredovati predvsem ljubezen do gledališke umetnosti.

Vsako leto tečajniki predstavijo širši publiki rezultat celoletnega dela, letošnje končno produkcijo pa smo si lahko pred kratkim ogledali v Kulturnem domu v Trstu. Zanimiv gledališki večer so izoblikovali tečajniki tretjega letnika z Brechtovo predstavo Izjema in pravilo, ki jo je podpisal režiser in mentor Boris Kobal, drugi letnik nam je v ogled ponudil predstavo Gorana Gluvića Video Klub, ki je nastala pod mentorstvom Jaše Jamnika, prvi letnik pa je s pomočjo nekaterih nekdanjih tečajnikov oblikoval duhovito predstavo Čenčarija Toneta Pavčka pod režijsko taktirko Sergeja Verča. Izjema in pravilo je nadvse aktualno besedilo, kigo-

Društvo slovenskih izobražencev Program študijskih dnevnov Draga 2010

Društvo slovenskih izobražencev je izdelalo program letošnjih študijskih dnevnov Draga, ki so že 45. po vrsti. Potekali bodo prvi konec tedna v septembru v parku Pinžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu (Dunajska 35); ostajajo torej zvesti tradicionalnim časovnim terminom in prav tako tudi tematskim izbiram, ki se držijo manjšinskih in splošnoslovenskih vprašanj, a ne zanemarjajo tudi občečloveških problemov. Napovedujejo pa se tudi neke novosti.

Draga 2010 se bo začela v petek, 3. septembra, s popoldanskim okroglo mizo z naslovom (Ne) Odnosi med generacijami. Hektor Jogan, Damjan Paulin, Julija Berdon in Neža Kravos bodo ob vodstvu Jožija Peterlina skušali obrazložiti vzroke nerazumevanja, konfliktov in problemov, ki zadnje čase vse bolj otežujejo odnose med starši in otroki, med starimi in mladimi, skratka med generacijami. To se pri nas med drugim pozna tudi v družbenem življenju, med drugim tudi s težkim vključevanjem mladih v naše

manjšinske ustanove.

Prvi dan Drage 2010 bo obogatil koncert zbora Perpetuum jazzile, ki ga vodi Tomaž Kozlevčar. Sobotni dan bo v celoti posvečen koroškimi Slovincem. Ob 90-letnici plebiscita, ki je usodno ločil koroške brate od matice, se bodo Zdravko Inzko, Karel Hren, Jože Marketz in Janko Zerzer lotili splošnega stanja slovenske manjšine in orisali njen sedanji nezavidljivi položaj na političnem, gospodarskem, cerkvenem in kulturnem področju. Nedeljsko dopoldne 5. septembra se bo začelo z mašo, ki jo

bo za udeležence Drage daroval goriški škof vikar msgr. Oskar Simčič. V nadaljevanju bo prof. Mateja Pevec Rozman s teološke fakultete v

Marij Maver

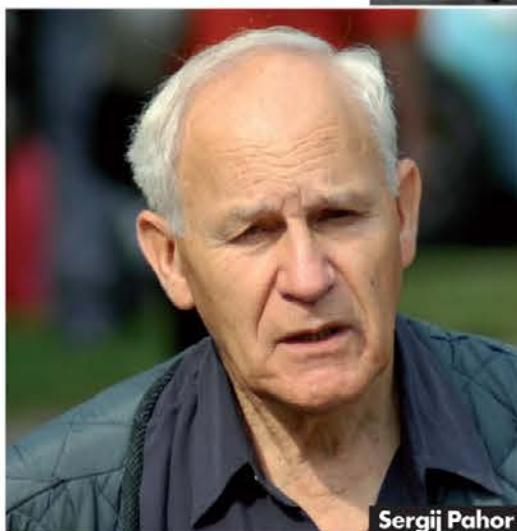
kaj pomeni dobro življenje za človeka kot etično bitje.

Drago 2010 bo v nedeljo popoldne zaključil pisatelj Drago Jančar. Govoril bo o pisatelju med umetnostjo in angažmajem. Na Slovenskem tako temeljiti pretresi družbenega in kulturnega življenja, kakršne je pred dvajsetimi in več leti sprožala Nova revija, niso več mogoči. Vse bolj družbeno brezobzirno in kulturno provincialno vzdušje današnje Slovenije duši izvirne in kritične glasove. Vse bolj prevladuje miselnost družbenega povzpnetništva, v kulturi pa umetniških in intelektualnih mediokritet in njihovega pragmatizma. Ali je v takem stanju pisatelju še mogoče vztrajati pri estetsko zahtevnih kriterijih v umetnosti in ali sploh še imajo kakšen smisel njegovi javni posegi v družbeno in kulturno življenje?

Drago Jančar

Ljubljani in Mariboru odgovorila na vprašanje Etika in sodobni človek – kaj vodi v srečno življenje? Ko govorimo o sodobnem človeku, ne moremo mimo osrednjih značilnosti dobe, v kateri živimo. Gre za obdobje naše civilizacije, ki je prepleteno z individualizmom, relativizmom in pluralizmom. Posameznik se kljub globalni recesiji še vedno izgublja v potrošništvu in se odtuja družemu in samemu sebi. Zato

Sergij Pahor

Mladinska knjiga v Ljubljani Knjižni namigi za poletne dni

Mladinska knjiga je izdala paket knjig, pri katerih tudi za poletne dni. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, urednika Tatjana Cestnik in Andrej Koritnik sta pred kratkim predstavila romane Za vedno Elizabeth Gilbert, Nevesta je žal rekla Kerstin Gier, Poljub iz Rusije Briana Grovera in Jima Rickardsa, Najbolj iskan človek Johna le Carreja in Samotnost praštevila Paola Giordana.

Roman Gilbertove Za vedno je nadaljevanje romana Jej, moli, ljubi, ki je v slovenskem prevodu izšel pri založbi Učila International. V prejšnjem romanu avtorica ugotovi, "da zakon absolutno ni stvar zanjo", vendar pa pride do zapleta, kar avtorica opisuje v pričujočem romanu, ki ga je poslovenil Miro Mrak. Avtoričinemu partnerju Felipeju, po rodu Brazilcu – ima pa avstralsko državljanstvo –, namreč prepovedo vstop v ZDA. Tako se par znajde v zagati, ki jo Gilbertova opisuje na 400 straneh. Ob tem se sprašuje o smiselnosti, usodnosti in mitih. Spoznanja jemlje iz literature pa tudi iz osebnih izkušenj. Roman Nevesta je žal rekla ne je po besedah Cestnikove "čudežno zdravilo proti slabi volji". Avtorica lažje-

la že z romanom Za vsako rešitev se najde težava. Tokrat ima glavna junakinja Elisabeth nalogo, da se poroči, a ne zares, pač pa tako, da bo zakon neveljaven. Med pripravljanjem poroke namreč ugotovi, da jo zaročenec vara, zato se ne želi poročiti z njim, obenem pa ji je žal, da bi šel poročni dogodek po zlu. Roman je prevedla Sandra Šukarov.

Dogajanje najnovejšega romana znamenitega pisca vohunskih zgodb Johna le Carreja je postavljeno v Hamburg. Avtor, ki se rad ukvarja z napetim odnosom Vzhod - Zahod, se tokrat spopade s temo terorizma. Glavnega junaka, Čečenca, postavi v Nemčijo, kjer si želi študi-

rati medicino. Toda ker je sin terorista, ima za petami obveščevalne službe. Teroristični triler, kot ga je označil urednik knjige Andrej Koritnik, je prevedel Radovan Kozmos. Poljub iz Rusije je resnična pripoved o Britancu Brianu Groverju, ki se v 40. letih prejšnjega stoletja odpravi k ženi v tedanjo Sovjetsko zvezo. Po števil-

nih zapletih mu uspe iz "krempeljev stalinistične administracije" ugrabiti ljubezen svojega življenja. Zgodba je takrat dvignila precej prahu, o njej sta se izrekla celo Chamberlain in Hitler. Po mnenju Cestnikove je knjiga zanimiva

Delo italijanskega avtorja Paola Giordana, po poklicu fizika, z naslovom Samotnost praštevil v prevodu Anite Jadrič je tenkočutna zgodba o Mattiu in Alice, ki sta oba zagnana s travmatično izkušnjo. Alice je doživela smučarsko nesrečo, v kateri je skoraj izgubila življenje, Mattia pa bremeni krivda, ker je kot otrok odšel na rojstnodnevno zabavo in ni poskrbel za duševno zaostalo dvojico, za katero se je potem izgubila vsaka sled. Oba se počutita kot praštevil, ki sta si sicer zelo blizu, a se nikoli ne dotakneta, je pojasnil Koritnik. Toda junaka romana prav ta osamljenost zbliža ter med njima ustvari posebno čustveno vez.

Kratke

Slovenščina na bankomatih ZKB-ja

Zadružna kraška banka je omogočila strankam, da se v vseh njenih bankomatih lahko poslužujejo tudi slovenskega jezika. To je dodatna pobuda, ki utrjuje politiko ohranjanja identitete slovenske banke. Željo, da bi poslovali z bankomatom tudi v slovenskem jeziku, so večkrat izrazili tudi člani na zadnjih občnih zborih. V slovenščino so bile prevedene vse možne strani, ki jih je banki posredovala družba, ki upravlja bankomate večine zadružnih bank.

Kot je izjavil predsednik Sergij Stancich na območnih sestankih, ki so zelo uspešno potekali v mesecu marcu po vsem teritoriju, predstavlja visoka naložba v posodobitev bankomatov z možnostjo uporabe slovenščine udejanjenje pomembnega političnega cilja, ki ga ima banka, to je ohranitev slovenskih korenin. "Naša banka je odprta za vse, a vsem mora biti jasno, v katero realnost stopajo", je v svojih posegih poudaril predsednik upravnega sveta.

Delovanje bankomata v slovenščini se pridružuje široki paleti uslug in storitev, ki jih člani in stranke lahko opravljajo v slovenskem jeziku. Ta politika ohranjanja slovenskih korenin je prišla do izraza tudi leta 2008, ob stoletnici osrednjega bančnega zavoda, ko je banka predstavila nov logotip. Slovenska kratica ZKB (Zadružna kraška banka) je nadomestila dotedanjo "BCC" (Banca di Credito Cooperativo) ter si tako zagotovila tudi vsestransko razpoznavnost kot slovenska banka, ki je že sto let zakoreninjena na kraškem ozemlju.

Z novo grafično podobo in novim imidžem je banka obnovila tudi svojo spletno stran. S pomočjo enostavnega in jasnega vmesnika nudi spletna stran www.zkb.it v slovenskem in italijanskem jeziku zasebnikom, podjetjem in članom vse informacije o novostih, proizvodih in storitvah, predvsem pa instrumente za samostojno vodenje svojega tekočega računa ZKB.

S temi pobudami je kreditni zavod dokazal, da je globoko zakoreninjen v našem prostoru in pozoren do celotne krajevske skupnosti: v le-tej posluje neločljivo in v znamenju kontinuitete.

Maremetraggio 2010 / Gost tudi "naš" Martin Turk

Do sobote, 3. julija, bo tržaške ljubitelje filmskega sveta spremljala enajsta izvedba festivala Maremetraggio, ki se je začela 25. junija. Festival, ki večinoma poteka kot tradicionalno v Ljudskem vrtu, je razdeljen na v dve tekmovalni skupini: prva je namenjena predstavitvi zanimivih filmskih prvencev italijanskih režiserjev; pri izboru so prireditelji privilegirali celovečerce, ki žal niso bili vključeni v distribucijski obtok. Za nagrado Zlati ippocampo 2010 se bo potegovalo enajst režiserjev, med katerimi gre ometiti zlasti Susanno Nicchiarelli s filmom Kosmonaut in celovečerec Basilicata Coast to Coast Rocco Papalea. V kategoriji kratkometražnih filmov bo nagrada Enel podeljena enemu izmed 85 filmskih del, ki so v letošnji sezoni že uspešno gostovali po filmskih festivalih po Evropi: za nagrado se bo potegoval tudi zamejski režiser Martin Turk s kratkim filmom Vsakdan ni vsak dan.

Repen / Nastop MoPS Sveti Jernej in razstava o aleksandrinkah

Moška pevka skupina Sveti Jernej pod vodstvom Mirka Ferlana je sklenila sezono z lepim nastopom, ki je bil v petek,

25. junija, na borjaču Kraške hiše v Repnu, kjer je bila med drugim do konca meseca na ogled bogata razstava z naslovom Skriti obrazi Aleksandrije - slovenske šolske sestre in aleksandrinke.

Društvo Slovencev miljske občine
Končno nov sedež!

Lepa množica Slovencev iz miljske občine in ostale tržaške pokrajine se je v četrtek, 17. junija, zbrala v središču Milj, da bi nazdravila novemu sedežu Društva Slovencev miljske občine Kiljan Ferluga: nov sedež je v prvem nadstropju poslopja, ki je v lasti miljske občine.

Na novem sedežu, ki ga društvo koristi od lanskega novembra, je v letošnjem letu bilo kar nekaj dejavnosti. Ob koncu sezone pa so se hoteli občniki in člani društva ter predsednica le-tega Mirna Viola zahvaliti aktierjem te pomembne pridobitve, v prvi vrsti miljski občinski upravi z žu-

panom Neriom Nesladkom na čelu, podžupanu Francu Crevatinu ter slovenskemu občinskemu svetovalcu in društvenemu odborniku Danilu Šavronu. "Njihova pomoč je bila ključnega pomena", je dejala predsednica društva Mirna Viola, ki se je hotela obenem zahvaliti tudi nekdanjim predsednikom Društva Slovencev miljske občine, brez katerih bi bila situacija društva in podoba Slovencev nasploh v tej občini popolnoma različna. "Želim se spomniti prvega predsednika DSMO Kiljana Ferluga, zaslužnega občana, neutrudljivega kulturnega delavca in cenjenega učitelja, po katerem se

POMORSKA POSTAJA Sprejem Generalnega konzulata RS ob Dnevu državnosti

Slovenija ima pogled uprt
v prihodnost

Diplomacija temelji tudi, če že ne predvsem, na besedi. Lahko bi celo dejali, da je beseda sredstvo diplomatskih stikov, ki se udeležajo na velikih mednarodnih forumih, v zasebnih pogovorih med diplomati, pa tudi med neformalnimi srečanji, na katerih se prenosnik sporočila odpre formalnih krink in postane sredstvo neposrednega soočanja in druženja. Tako je bilo tudi v torek, 22. junija, ko je Generalni konzulat Republike Slovenije v Trstu priredil na Pomorski postaji tradicionalno srečanje ob Dnevu državnosti matične domovine. Ekipa Generalnega konzulata s šefico, Vlasto Pelikan, na

čelu je tako v poznih popoldanskih urah pozdravila posameznega gosta srečanja. Drug za drugim so se zvrstili predstavniki slovenske man-

jšine v Italiji (odsotna pa sta bila predsednika krovnih organizacij SSO in SKGZ Drago Štoka in Rudi Pavšič), vodje slovenskih društev, slovenski predstavniki političnih strank in

stropju konferenčnega poslopja. Prisoten je bil tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš, ki je v že omenjenih neformalnih okoliščinah morda z drugačne-

Foto IG

gospodarskega sektorja, izvoljeni predstavniki, predstavniki medijev, načelniki krajevnih javnih ustanov, ki so polagoma polnili predverje v prvem nad-

ga zornega kota spoznal različne vidike slovenske narodne skupnosti od Milj do Trbiža. Generalna konzulka je imela krajši uvodni pozdrav, v

katerem je poudarila pomembne korake, ki so Slovenijo v devetnajstih letih samostojnosti popeljali do tega, "da je postala prepoznavna na mednarodni ravni. Slovenija je zaradi svoje fleksibilnosti znala stati ob strani velikih držav". Mlada država je v svojem demokratičnem načrtu uspela tudi zato, ker ima pogled venomer uprt v prihodnost. Tudi v tem vidiku gre uokviriti željo Republike Slovenije po gojenju tvornih dobrososedskih odnosov, zlasti z Italijo in

posledično s Furlanijo Julijsko krajino. Taka politika omogoča dobrobit prebivalcev na obeh straneh meje, hkrati pa pripomore tudi k temu, da "se rešujejo marsikateri zagate pri uveljavljanju pravic slovenske manjšine v Italiji", je dejala Vlasta Pelikan in se obenem zahvalila sponzorjem, ki so omogočili sprejem, ter učencem in dijakom slovenskih šol v Italiji, ki so s svojimi likovnimi izdelki, s katerimi so izrazili svoj odnos do matične domovine, oplešali prireditveni prostor.

IG

Mednarodni festival Kras

Nepozabna srečanja
z glasbo

Po dvanajstih letih zapisanosti kitari je Mednarodni festival Kras ubral letos tudi "druge strune" in je razširil svoj obseg z dvotedenskim programom, ki je potekal na treh instrumentalnih področjih, kitare, klavirja in violine. Prvi, intenzivni teden je bil po tradiciji namenjen strunam kitare s tečaji za že izkušene, mlade kitariste in večernim koncertom, ki so tudi letos upoštevali raznoliko zasnovo, kjer je prostor za mednarodno priznane umetnike, vrednotenje izstopajočih krajevnih glasbenikov, povezave z evropsko in predvsem balkansko glasbeno sceno na eni strani, z ameriško na drugi, za različne glasbene zvrsti, za bolj poljudne in izbrane programe. Saksofonist Tomaž Nedoh, pevka Martina Feri in njen bend, ki so se letos udeležili predizbora za Pesem Evrovizije, so odprli festival v jazzovskem duhu,

sladokusci kitare pa so naslednji dan uživali v zbranih atmosferah vrhunskega dogodka letošnje izvedbe, koncerta svetovno priznanega kitarista in skladatelja Rolanda Dyensa. Kot pričakovano, je množica ljudi napolnila Prosvetni dom na Opčinah za koncert flamenko glasbe z mladim andaluzijskim virtuosom Javierjem Condejem, trojica ameriških kitaristov (Elliot Frank in Duo Spiritoso: Jeffrey McFadden, Andrew Zohn) pa je odprla novo sodelovanje festivala z glasbenim društvom v Fari ob Soči. Črnogorka Bojana Brajović in duo, ki ga sestavljata flautist Cveto Kobal in kitarist Damjan Stanišič, so končali prvi festivalski teden po nastopu udeležencev masterclassa kitare, ki je tudi letos potekal v mednarodnem duhu s priznanimi mentorji, ki so prihajali iz Francije, ZDA, Kanade in Srbije.

Pedagoška usmeritev je še izraziteje zaznamovala vsebine prve izvedbe sekcije Druhih strun; koordinatorka klavirskih koncertov in poletne šole Tamara Ražem Locatelli si je namreč zamislila program, ki je povezal docente in učence ne samo na celodnevni delavnici, ampak tudi v nizu večernih koncertov, na katerih so nastopili tudi posebno nadarjeni učenci Glasbene matice, GŠ Sežana in GŠ Koper.

Udeleženci poletne šole so zaigrali na končnem nastopu v Mali dvorani Kosovelovega doma, kjer so prejeli tudi diplome in so nato pihali svečo na torti prve izvedbe klavirskega dela festivala, ki se je končal z zelo pozitivnim obračunom in spodbudnim povpraševanjem po nadaljevanju.

Jagoda Kjuder pa je poskrbela za poletno šolo violine, ki se je pričela z uvodnim koncertom godalnega orkestra glasbene šole Škofja Loka pod vodstvom mentorja tečaja, priljubljenega beograjskega docenta Armina Seška. Koncert je navdušil občinstvo sodelujočega niza dolinskih Junjskih večerov, po študijskem tednu pa so stopili na oder udeleženci tečaja, ki so oblikovali nastop v Vrabčevi dvorani glasbene šole v Sežani.

Foto IG

je društvo v decembru 2009 preimenovalo, ter svojega predhodnika, Jurija Vodopivca, ki je posvetil društvu veliko let in prostega časa zato, da bi slovenska beseda še naprej zvenela na

tem obmejnem teritoriju". Kljub temu da je sedanji sedež dokaj majhen, je vsekakor prijazen prostor, kjer bo lahko živela bogata dejavnost. Odborniki in člani društva se

namreč zavedajo dragocenosti pridobitve, saj odkar je pogorela stavba, v kateri so imeli svoj sedež društvo samo, Zadruga Vesna in zbor Jadran, so pristojni začeli spraševati Občino po novih prostorih za svoje delovanje. V vseh teh letih je bilo vedno težko dobiti nekaj dovolj primerne, saj so stavbe, s katerimi razpolaga Občina Milje, maloštevilne za toliko ustanov, ki imajo svoj sedež na miljskem teritoriju. Več kot 20 let je tako društvo ostalo v slovenskem šolskem centru v ul. D'Annunzio, kjer je lahko razpolagalo z zelo majhnim prostorom za seje in večjim prostorom za organizirane pobude. Ko je začelo število otrok, ki so se vpisovali v slovenski vrtec Mavrica, rasti in je bila potrebna nova sekcija, je postalo sobivanje v isti stavbi

pretesno. Takrat se je občinska uprava močno potrudila in intenzivno pretehtala prostorske zmožnosti v Miljah. "V letu 2009 nam je predlagala ta prostor, ki smo ga sprejeli za naš operativni sedež. Zavedamo se, da je za vse naše dejavnosti še pretesen, a je zato njegova lega v osrčju Milj in v bližini drugih nam potrebnih objektov zelo pomenljiva. V tem prostoru bomo lahko bolj vidni in še bližji vsem miljskim občanom", je še povedala predsednica.

Na slovesnosti je bil prisoten tudi miljski župan Nerio Nesladek, za pevsko spremljavo lepega večera je poskrbel zbor Tončka Čok iz Lonjerja pod vodstvom Manuela Purgerja, za glasbeno kuliso pa harmonikar in član društva Marko Manin.

IG

Seja skupščine SSG

Gledališče mora še naprej ostati slovenska ustanova

Seja skupščine SSG, ki je bila v tržaškem Kulturnem domu v ulici Petronio v sredo, 23. junija, in na kateri so bili prisotni člani Društva Slovensko gledališče, izredna upravitelja Andrej Berdon in Paolo Marchesi ter predstavniki javnih uprav, je bila za zaprtimi vrati: kljub temu pa smo tudi v prostoru, v katerem smo novinarji čakali na konec zasedanja, lahko slišali, da je bilo soočanje med prisotnimi dokaj razgibano...

Ali je bilo tudi tvorno, smo ob koncu seje vprašali predsednika Društva Slovensko gledališče Adriana Sosiča. "Na seji smo se pač odločili, da podaljšamo obdobje upravljanja našima dvema upraviteljema do 31. julija: do tega roka moramo namreč vsi družbeniki sestaviti nov statut", je dejal Sosič, ki pa je v isti sapi dodal, da bistvenih novosti glede tega ni, "do zdaj pa še nismo seznanjeni s predlogi ostalih družbenikov, se pravi treh javnih uprav. Danes smo slišali, da bodo v nekaj tednih to zadevo določili, do konca julija pa naj bi statut dobil dokončno obliko". Glavno vprašanje je namreč ravno razmerje moči med slovenskimi in italijanskimi predstavniki oz. predstavniki javnih uprav v novi skupščini. "Društvo Slovensko gledališče je namreč podčrta kot prioriteto dejstvo, da naj bi tudi po novem ta ustanova ostala slovenska, se pravi s slovenskim umetniškim vodjo, s slovenskim administrativnim kadrom in s slovenskim upravnim odborom. Dolej pa nam ni še znano, kaj bodo ostali družbeniki odločili". Sosič in Berdon sta sicer prepričana, da se to vprašanje ne bo spremenilo v problem. "Priprav-

jeni smo sprejeti neke nove osiroma neka nova razmerja: ta pa naj vsekakor zagotavlja jo še naprej kontinuiteto z dosedanjim poslanstvom SSG kot slovensko ustanovo. Vsi člani pa bodo morali od tedaj naprej držati svoje obljube, tudi finančne", je dejal Sosič. "Sedanji statut predvideva, da so v skupščini razmere v prid slovenski manjšini: društvo slovensko gledališče razpolaga s štirimi zastopniki, javne uprave pa vsaka z enim. Prepričan sem, da bi drugačna zasedba skupščine ne preobličila

Adriano Sosič

zasnove te slovenske ustanove: ne glede na zasnovo skupščine SSG živi s približno 80 % prispevkov iz Italije. Kdor ima budget, lahko pogojuje tako ali drugače prihodnost gledališča. Pomembno pa je, da ohrani naša gledališka hiša kulturno avtonomijo. V zadnjih mesecih nisem opazil, da bi se predstavniki javnih ustanov hoteli na kakršen koli način vtikati v to", je zago-

toval Andrej Berdon, ki je s kolego Marchesijem sprejel podaljšanje mandata "predvsem zaradi čuta odgovornosti do SSG". V tem podaljšanem roku bosta Berdon in Marchesi

Andrej Berdon in Paolo Marchesi (foto IG)

praprila osnutek proračuna za prihodnje leto in osnutek prihodnje sezone. Novim izvoljenim organom gledališča pa bosta svetovala, kako je treba voditi ustanovo. "V letošnjem letu je SSG prihranilo dobrih 100 tisoč evrov: s to vsoto bomo lahko krili del konsolidiranega dolga. Če bodo prispevki ostali isti kot letos, ali tudi če bodo nekoliko nižji, bomo tudi prihodnje leto ustvarili neki prihranek, s katerim bomo delež dolga znižali. Čakati pa moramo na premike v Rimu v zvezi s financiranjem zakona 38". Letos je SSG prejelo 600 tisoč evrov ravno iz tega sklada, pomembni so tudi prispevki iz Slovenije in podpora, ki so jo omogočila gostovanja. Berdon pa je bil glede upravnih smernic in reorganizacije SSG zelo jasn: "Tako upravljanje, kakršnega je bilo SSG deležno v zadnjih mesecih, bi lahko opredelili za 'lahko'

upravo, ki ni temeljila na takih profilih, ki bi gmotno bremenili proračun ustanove. Z nekdanim direktorjem Tomažem Banom smo pač dosegli sporazumno razrešitev delovnega razmerja že januarja, kar je omogočilo prihranek 110 tisoč evrov letno: ta vsota je za SSG zelo velika. Odslej bo treba valorizirati in izkoristiti druge kadre, ki so že prisotni v SSG: prisotnemu osebju bo lahko vsekakor v oporo ne-

ki lik, ki s svojo posvetovalno vlogo lahko načelno koordinira delovanje gledališke hiše (še toliko boljše, če razpolaga s menedžerskim čutom): toplo priporočam pa, da naj tak izvedenec nikakor ne bo v takšnem delovnem razmerju, ki bi odvzel us-

tanovi prepotrebna finančna sredstva", je dejal Berdon. In ravno prilivi, ki naj bi omogočili delovanje SSG v prihodnji sezoni, najbolj skrbijo predsednika Sosiča: "Upravitelja sta nam zgolj potrdila finančna sredstva, o katerih sta govorila že na občnem zboru, žal pa nam je znano, da so nekatere postavke pod vprašajem: priliv teh finančnih sredstev bodo morale potrditi javne uprave in sama RS, ki nam je bila doslej v veliko pomoč. Govori pa se žal o novih krčnjah". Nova sezona pa že trka na vrata in zahteva izpolnitev upravnih zadev: "Če bodo stvari stekle do omenjenega roka, mislim, da bo treba nov upravni svet izvoliti pred začetkom nove sezone: izpolniti moramo namreč določene administrativne obveze, med katere spada tudi podpis sezonskih pogodb".

Igor Gregori

Obvestilo

Vabilo na duhovne vaje za žene in dekleta, ki bodo od 16. avgusta jutraj do 18. avgusta zvečer v Domu Blagov (Le Beatitudini). Vodil jih bo pater Bogdan Rus z Brezij. Prijave Norma tel. št. 040 299409.

Zaradi hude finančne stiske je Narodna in študijska knjižnica bila prisiljena uvesti

plačevanje letne vpisnine. Vsak obiskovalec jo bo moral poravnati ob svojem prvem obisku knjižnice po 1. juliju 2010. Letna vpisnina bo znašala 10 evrov (izvzeti bodo predšolski in šoloobvezni otroci, dijaki in brezposelni; polovično ceno bodo plačali univerzitetni študenti in upokojenci).

Darovi

Za svetoivanski cerkveni pevski zbor darujeta Ida Klarič in Mario Sušelj vsak po 15 evrov.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV – TRST

ob koncu šolskega leta vabi na

NASTOP GOJENCEV ORGELSKEGA TEČAJA

vodil ga je **prof. Matej Lazar**

urednica Nadja Kralj bo predstavila pesmarico

Zborovske duhovne pesmi Slovencev v Italiji

sodelovala bo priložnostna vokalna skupina

sobota, 3. julija, ob 20.30

cerkev sv. Jerneja na Opčinah

APOSTOLSTVO SV. CIRILA IN METODA iz TRSTA

vabi na

SLAVJE SVETIH BRATOV

nedelja, 11. julija 2010, ob 17. uri

cerkev na Vejni

slovesno somaševanje bo vodil novomašnik Boštjan Fegic

sodeloval bo združeni zbor ZCPZ iz Trsta

zaželjene so narodne noše in lepo vabljeni skavti

Občina Zgonik / SSK o 5. koridorju in Kraškem vodovodu

V sredo, 16. junija 2010, je bila seja občinskega sveta v Zgoniku. Slovenska skupnost, ki jo predstavljata Tomaž Spacapan in Dimitrij Žbogar, je bila še posebej aktivna pri 3. in 6. točki dnevnega reda, kjer je Žbogar postavil vprašanje županu glede 5. koridorja, o katerem je govor že vrsto let. Ker se o tem nič ne govori, je svetnik vprašal župana, ali je seznanjen z novostmi, saj so o tem govorili že v Nabrežini (podzemna in površinska varianta). Župan je povedal, da se o tem še nič ne ve oz. da občina ni bila še seznanjena z novostmi, ter se je strinjal s tem, da je zadeva kočljiva. Povedal je tudi, da so Občino Zgonik vprašali za mnenje glede podzemne trase, toda informacij na razpolago je bilo malo. Občina bo potemtakem vprašala za konkretne informacije in o tem seznanila občinski svet in občane. Slovenska skupnost meni, da je zadevo treba vzeti v roke na drugačen način in aktivno sodelovati pri odločitvah. Žalostno je namreč, da ostaja Občina Zgonik izven teh pomembnih odločitev oz. neseznanjena s potekom te zadeve. Pri šesti točki dnevnega reda sta se svetnika Slovenske skupnosti strinjala z upravo glede javnega upravljanja kraškega vodovoda, ki predstavlja enega pomembnejših virov občine.

OPČINE Novost za slovenske vernike

Dekanijski pastoralni svet kot povezovalno sredstvo

V nedeljo, 20. junija, je v Marijanišču na Opčinah bil narejen pomemben korak v smeri tvornega povezovanja slovenskih vernikov tržaške škofije. Pod vodstvom škofovega vikarja za Slovence g. Antona Bedenčiča in predsednika Duhovske zveze g. Dušana Jakomina je namreč stekel pripravljalni sestanek za ustanovitev dekanjskega pastoralnega sveta. "Duhovniki smo v zadnjem letu težko pričakovali ta trenutek", nam je povedal g. Bedenčič, ki računa, da bo dekanjski pastoralni svet jeseni lahko že začel

svoje poslanstvo. Na openskem pripravljalnem sestanku so udeleženci srečanja v prosti debati povedali svoja stališča, ki bodo vključeni v končno programsko polo. Domenjena je bila tudi oblika širšega odbora dekanjskega sveta, v katerega bodo vključene verske skupnosti bodisi iz mesta bodisi iz okolice, kot tudi predstavniki kulturnih organizacij in društev, ki se prepoznavajo v krščanskih vrednotah. "V odboru bomo načrtovali skupne pobude za celotno slovensko versko skupnost bodisi v Trstu bodi-

si na Krasu in v Bregu. Na srečanju pa so predlagali tudi, da bi se ta organ razdelil na tri delovne skupine: vsaka naj bi se na svojem področju samostojno oblikovala, imela sestanke in snovala svoje programe in nato probleme predstavila na skupnih sestankih celotnega dekanjskega pastoralnega sveta", nam je povedal openski dekan in nam obenem razložil, da ustanovitev novega organa odgovarja željam Cerkve, "da bi se delovanje nekaterih župnij, ki bi zaradi skromnega števila članov težko shajale, poenotilo". To namreč velja tudi

g. Tone Bedenčič (foto IG)

za župnije, v katerih so dejavni slovenski verniki: na tak način bi bolj učinkovito prirejali skupne dejavnosti, kot na primer srečanja molitvenih skupin in poglabl-

janja svetopisemskih besedil. Tako sodelovanje udejanja krščansko načelo, po katerem ne sme biti nihče iztrgan iz celotnega verskega občestva. Dekanijski pastoralni svet je torej izraz potrebe po nekem širšem povezovalnem elementu, ki se lahko zaradi svoje širše zasnove lažje sooča s italijanskimi sogovorniki tudi na škofijski ravni, in sicer v škofijskem pastoralnem svetu, kjer imamo Slovenci že svoje predstavnike. "Ker pa so naše problematike različne od italijanskih, je prav, da naše versko tkivo premisli na avtonomen način svojo bit: to je najboljši način, da nato pripomoremo k razvoju celotnega verskega okolja

tržaške škofije". G. Bedenčič si iz srca želi, da bi ta organ zaživel v polnosti in da bi se poglobila zavest tako kristjanov kot laikov. "Prihaja namreč čas, ko bomo potrebovali vedno bolj trdno sodelovanje vernikov pri oblikovanju in pri združevanju naših verskih skupnosti. Vsi se zavedamo, kako boleča je tematika pomanjkanja dušnih pastirjev. Prav zato morajo verske skupnosti strniti moči in zapolniti to vrzel, kjer se da: duhovnik naj ostane ključni element nekega verskega okolja, naj še naprej ohranja svojo vlogo kot spremljevalec vernikov k obhajanju z Jezusom. Verniki pa naj se zavzemajo na podlagi mesebojnega sodelovanja za zunanje oblikovanje svojega verskega okolja in skupnosti".

IG

V sredo, 16. junija, je bilo v dvorani Marconi na Pomorski postaji v Trstu prvo srečanje partnerjev strateškega projekta JezikLingua - Večjezičnost kot bogastvo in vrednota čezmejnega slovensko-italijanskega območja. Projekt, ki je bil deležen najvišjega točkovanja na lestvici projektov tretje prednostne naloge Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013, je izraz večletnega sodelovanja italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in slovenske narodne skupnosti v Italiji. Glavni cilj projektnih dejavnosti je učinkovita promocija slovenskega in italijanskega jezika na programskem območju,

ohranitev in valorizacija kulturne dediščine, poglobitev kulturnih izmenjav in vsesplošno zvišanje ravni kulturnega sodelovanja v čezmejnem prostoru. Geografska lega našega območja je umeščena v jedro srednjeevropskega prostora in ponujajo se nam velike razvojne možnosti v Evropski uniji. Postali bomo zanimiv subjekt v evropskem kontekstu le, če bomo sposobni mrežiti naše kulturne, socialne in gospodarske dejavnike. Strateški projekt JezikLingua želi s svojimi projektnimi dejavnostmi aktivno prispevati k tvorjenju tiste kulturne in socialne kohezije, ki

POMORSKA POSTAJA Ciljno začasno združenje "Jezik-Lingua"

Večjezičnost kot bogastvo in vrednota

temelji v prvi vrsti na kulturnih dinamikah medsebojnega spoznavanja in povezovanja. Kultura ima v tem kontekstu prevestno poslanstvo, ki pride najbolj do izraza ravno v tretjem cilju programa čezmejnega sodelovanja. Ta izpolnjuje zahteve po varovanju znanja in promociji skupne rabe kulturnih virov, po zmanjšanju izolacije in zagotavljanju okrepljene socialne integracije prek

globljega obojestranskega poznavanja med prebivalstvom programskega območja. Po uvodnem pozdravu predsednice CZZ "Jezik Lingua" Brune Dorbolo, je strokovna koordinatorica projekta dr. Suzana Pertot utemljila znanstvena izhodišča projekta. Maurizio Tremul je v vlogi koordinatorja vseh slovenskih partnerjev podčrta strateški pomen pobude, finančni menedžer dr.

Erik Švab pa je orisal finančne in obračunske aspekte projektnih dejavnosti. Srečanje je vodil projektni menedžer Ivo Corva, ki je podal razčlenjeno poročilo vseh projektnih dejavnosti. Na nedavnem srečanju se je umestila Partnerska skupščina in so se dorekle glavne smernice programskega delovanja. Partnersko skupščino, ki je temeljni organ projekta, sestavljajo: vodilni partner Ciljno začasno združenje Jezik-Lingua, ki je izraz slovenske narodne skupnosti v Italiji, Italijanska Unija, ki je osrednji predstavnik italijanske narodne skupnosti v

Sloveniji, Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti - OSSIN (Slovenija), Promocijsko, kulturno, izobraževalno in razvojno italijansko središče Carlo Combi iz Kopra, Osrednja knjižnica Srečko Vilhar iz Kopra, Samoupravna skupnost italijanske narodnosti Koper - SSIN Koper, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije Koper, Univerza v Vidmu - Mednarodni center za večjezičnost, Univerza v Trstu - Oddelek za tuje književnosti, primerjalno književnost in kulturne študije, Univerzitetni konzorcij Furlanije iz Vidma, Univerza Ca' Foscari iz Benetk in Beneški študijski center Jacques Maritain iz Portogruara.

Vsakoletna pobuda Rafaelove družbe

Nedelja Slovencev po svetu 2010

Rafaelova družba vsako leto prireja po vseh župnijah v Sloveniji Nedeljo Slovencev po svetu, katere namen je seznaniti slovensko javnost s problematiko naših rojakov vseh generacij.

Nedeljo Slovencev po svetu obhajamo v Cerkvi na Slovenskem na 1. nedeljo v juliju (letos 4. 7. 2010). Tudi druge državne in civilne ustanove,

ki se posvečajo dejavno vprašanjem slovenskega izseljenstva, so svoje dejavnosti strnile v ta čas, ko je na obisku v domovini mnogo izseljencev ali njihovih potomcev. Duhovno skrbstvo za izseljence je najbrž najstarejše in najbolj dosledno spremstvo slovenskega izseljevanja v mirnih in tudi najbolj negotovih časih zadnjih 150 let. Odkar imamo svojo državo in Cerkev na Slovenskem samostojno škofsko konferenco, se je zanimanje za polmilijonski del naroda, ki živi na tujem, gotovo pomnožilo. Vidimo željo po strukturizaciji na družbenem področju. V dušnopastirskem delu pa je struktura že dolgo vzpo-

stavljena, potrebuje le popravke (posodobitve) predvsem v oziru na spremembe, ki nastajajo na področju sodobnih migracijskih tokov, ki jim komaj sledimo, največkrat pa le bežno zaznavamo iz dosedanjih pastoralnih središč. Duhovniki med izseljenci smo že zdavnaj zaznali te spremembe naših župnij. Obravnavamo jih na spomladanski in jesenski pastoralni konferenci in si zastavljamo delo v spremenjenih pastoralnih razmerah, da bi čim bolj z božjo besedo in zakramenti dosegli ljudi. Obiskujemo stare, ki obnemo-rejo in odhajajo, išče-mo mlade, ki so se razpršili daleč stran ali pa v župnijah in družtvih ne sodelujejo več, poskušamo jih spremljati, kolikor to pač zmoremo.

Ta poročila v domovini pogosto naredijo vtis, da gre delo med Slovenci po svetu h kraju in da mu ni treba posvečati prevelike pozornosti. Na 'terenu' pa je to tako kot doma. Če manjše fare nimajo več župnika, ker je premalo duhovnikov, te ljudi Cerkev ne zapusti, nekdo drug prihaja in soupravlja župnijo. Duhovna oskrba teče naprej, kolikor je pač še možno. To

odgovornost čutimo izseljenski duhovniki tudi do naših vernikov, ki živijo po svetu. V soglasju z narodnim ravnateljem za pastoralo Slovencev po svetu načrtujemo, kaj je možno opraviti z našimi močmi in z ozirom na potrebe ljudi, ki smo jim poslani. Škofe prosimo tudi za duhovnike, če spoznamo, da je to potrebno.

V teh razmerah čutimo, kako nujno potrebujemo tudi pomoč iz domovine, predvsem večjo povezanost z župnijami, od koder so naši farani. To velja še posebej za študente ali strokovnjake ali mlade družine, ki se danes razseljujejo po svetu za krajši ali daljši čas z namenom izobraževanja ali izpopolnjevanja ali zaradi službe pri mednarodnih družbah in podjetjih. V veliko pomoč bi nam bilo, če bi dobili obvestilo, da je nekdo odšel v Pariz, Berlin, Madrid ali v London, San Paulo, Perth, Vancouver..., bi nam bilo v oporo pri vzpostavljanju stikov z rojaki. Manjka nam sprotne izmenjave informacij in medsebojnega obveščanja, da bi bilo delo za našega človeka na tujem bolj načrtno. Upamo, da nam duhovniki in župnijski sodelavci lahko pri tem pomagajo.

Za večjo obveščenost o slovenskih kristjanih po svetu pa opozorite farane na katoliške izseljenske revije Duhovno življenje, Božjo besedo, Misli, Našo luč..., Priložnostni plakat za nedeljo Spb bodo župnije prejele iz Rafaelove družbe. Kdor želi narediti večji poudarek nedelji Slovencev po svetu, lahko naroči dodatne izvo-de na sedežu Rafaelove družbe, Poljanska 2, 1000 Ljubljana. Tel. 01. 4383 050, e-naslov: rafaelova.druzba@rkc.si.

Janez Pucelj,
koordinacijska služba
duhovne oskrbe SpS

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Izvenredna moška

V tem tednu sem spoznala dve izjemni osebnosti. Med sabo zelo različni, a kljub vsemu s skupno željo po drugačnem pojmovanju življenja od tega, ki ga od nas zahtevata ta čas in ta prostor. Čas in prostor, v katerem je človek le sredstvo. Seveda se dobro zavedam retorike teh besed, bojim se pa, da ne dojamem (o) njihovega bistva. Sredstvo smo v službi vsega, kar nas oblikuje v "dobrega pripadnika te družbe", kar pomeni produktivnega, lojalnega, ne-preveč razmišljujočega o, denimo, lastnem svobodnem mnenju. Misijonar Pedro Opeka že štirideset let na Madagaskarju

udejanja skorajšnji čudež: tisočim, ki so si življenje predstavljali edinole kot iskanje ostankov hrane na smetiščih, je dal možnost, da si skupno zgradijo bivališča, najdejo zaposlitev in z njo tudi prepričanje, da je novo življenje zares možno. "Našel sem smisel svojega obstoja. To je moj dom. Ljubezen do človeka je veljavnejša od ljubezni do narodne pripadnosti. Tu in s temi ljudmi sem našel srečo in življenjsko pot".

Marko Lakovič je antropološka duša, ki nam z obrazi, ki nam jih s svojo kamero posreduje, želi pokazati, kako domišljavi smo, ko mislimo, da so naše vrednote v nečem "superiorne". Vedno znova odhaja kot brat v najodročnejše predele sveta, kjer je fotografija le zaključni pozdrav daljšega obdobja, ki ga deli s tamkajšnjimi osebami, večkrat pripadniki izginjajočih ljudstev in plemen v Afriki in Aziji. "Večkrat grem z ženo in hčerkama. Ženske ste fizično in psihično močnejše od tega, kar mislite in

za kar vas ta družba označuje". Nemirna duša, a ne zaradi kakega notranjega značajskega nemira, ki bi ga gнал vedno znova v neznanost, nasprotno: nemir tega izjemnega antropološkega fotografa je v njegovem iskanju načina, da skozi sliko in besedo pove to, kar je v današnji družbi najtežje: prepričanje o nevarnosti današnjega časa. Fotografiji, ki se mu je najbolj zarezala v dušo, je uspelo ujeti pogled prelepe enajstletne afganistanske begunke, ki ga nima noben tukajšnji otrok: zbežanost, ki se je izrisala v skorajšnji volost. "Vse, česar nočemo videti in česar nočemo razumeti". Popolnoma različni življenji, povsem raz-

lični osebnosti, energijski vulkan, ki mu je na Madagaskarju uspelo zdramiti družbo, neutrudni bореc za dostojanstvo človeka z vsemi sredstvi, z lopato v roki, direktnostjo v govoru svetovnim veljakom, ki se kitijo s "projekti, vedno novimi projekti in ekspertizami", izjemnost osebe, ki kljubuje stanju, ki ga vsi označujejo za

determinirano. Nič ni vnaprej determinirana, nič. Rokave si zaviha in dela. Fizično. In razmišljujoči antropolog milega značaja in izjemne ljubezni do prostorov in oseb na njih, ki na svetovni šahovnici ne pomenijo nič. Ravno tako, kot "ljudje s smetišč" na Madagaskarju. Pozabljeni otroci v pozabljenih indijskih hribih, afriški fantje, o katerih se na svetovnih summit-ih ne bo nikoli govorilo. "Ne domišljam si, da bi karkoli spremenil, želim pa skozi te obraze povedati, da odstotek sveta, v katerem vladajo naše vrednote in naše blagostanje, morda desetodstoten".

Odlična tržno-komunikacijska poteza in podpora kulturni dediščini

Od planine do Planike

Mlekarna Planika Kobarij je odprla lastno zgodovinsko etnološko zbirko planinskega pašništva iz okoliša, v katerem pri-

je o razvoju živinoreje v tem gorskem prostoru spregovoril dr. Silvester Gaberšček, sekretar na Ministrstvu za kulturo. Po besedah direktorice Planike

cijo sirarstva v Zgornjem Posočju. Preden so mlekarji šli na planine ali v vaške mlekarne, so morali obvezno opraviti enomesečni tečaj...

dobiva mleko za svoje izdelke. Predstavlja dediščino planinskega pašništva, planin in sploh tradicijo sirarstva v Zgornjem Posočju, iz katerega se je razvila Planika Kobarij.

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dejan Židan je pred odprtjem, ob prisotnosti ministra za lokalno samoupravo in regionalno politiko, Henrika Gjerkeša, prejel od direktorice mlekarne Anke Lipušček Miklavčič velik kravič zvonec, s katerim je pozvonil na veselje številnih gostov od Režije in Benečije do Ljubljane, ter s tem odprl razstavo in muzej. Od prisotnih je zaslužene pohvale prejel Marko Grego iz Tolminskega muzeja, avtor razstave in postavitve. Z etnološkega vidika

so v muzej vložili 140 tisoč evrov. Od tega je prispevala 45 % nepovratnih sredstev drža-

velja še danes kot ena od neizkoriščenih možnosti. Morda je najboljša varianta, ki pa

je še v razvoju - ponudba teh pridelkov turistu na domači ekološki kmetiji, ki nudi tudi prenočišča in vso sodobno ponudbo razvajanja v smislu ohranjanja in izboljšanja zdravja. Poleg muzejske zbirke si je

Ob otvoritvi muzeja

va. Muzej bo odprt vsak dan med 10.00 in 18.00. Stalna zgodovinsko etnološka zbirka Od planine do Planike predstavlja dediščino planinskega pašništva in planin ter tradi-

mogoče ogledati film o planinah in sirarstvu, ki zajema razvoj iz obdobja tisoč let, kot tudi o vrsti proizvodov ter izdelkov današnje mlekarne.

MM

Travniki in njegova okolica (23)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Nedaleč sta v ulici sv. Klare samostan notredamk in stavba, v kateri so nekoč svoj samostan imele klarise.

Notredamke so v naše mesto prišle iz Münchna 31. oktobra 1857. V Gorico jih je poklical tedanji ravnatelj goriške gluhošnice, da bi tu pomagale pri vzgoji deklet. Dne 31. oktobra 1860 so na izrecno željo grofice Coronini odprle šolo in zavod za deklice iz ple-miških in premožnih družin, najprej v bližini gluhošnice, zatem pa v eni od Formentinijevih palač nedaleč od današnjega županstva in končno v Attemsovi hiši v ulici sv. Klare, kjer so še danes. Tu so odprle vrtec za otroke iz vseh družbenih slojev ter zasebno šolo z nemškimi učnim jezikom za dekleta. V tem času je v samostanu bila odprta kape-

Leta 1924 sta v zavodu začela delovati otroški vrtec in osnovna šola, naslednje leto pa še poklicna šola. Po drugi svetovni vojni so tu imeli sedež otroški vrtec, zasebna osnovna šola in srednja šola. Od leta 1996 ima v zavodu prostor 25 deklet, ki študirajo na goriških sekcijah tržaške in videmske univerze (*Podatki samostana notredamk v Gorici*). Samostan klaris so v ulici sv. Klare začeli graditi leta 1623 in so ga zidali trideset let. V samostanski kapeli so bili trije marmornati oltarji, od katerih je glavni bil posvečen sv. Klari. Pod vladjo cesarja Jožefa II. je bil samostan ukinjen.

Ukinitev samostana klaris kot tudi drugih samostanov je za mesto, pa tudi za njegovo okolico, pomenila veliko izgubo, saj so samostani bili del mesta samega, bili so del vsakdanjega življenja, ki je v njem potekalo. Za ljudi so samostani pomenili nekaj, kar je nujno spadalo v sklop njihovega življenja, pomenili pa so jim tudi trdno oporo pri vsakdanjem življenju in delu, kot tudi prisotnost, ki je že sama po sebi spadala k mestu samemu. V stavbi, kjer so klarise imele svoj samostan, je pozneje bila nastanjen vojaška bolnišnica, nato pa vojašnica. Zdaj stavbo preureja goriška občina. V njej bo imel prostor škofijski muzej. Dela bi se morala končati leta 2010.

Nekaj zanimivosti iz župnijske kronike cerkve sv. Ignacija

Z ustanovitvijo samostojne župnije sv. Ignacija so se tudi tu uvedle krstne, poročne in mrliške knjige. Prvi krstni obred v župniji zasledimo 5. junija 1785. Krščen je bil Dominik Vincencij Anton Persutti (*Arhiv župne cerkve sv. Ignacija v Gorici*). Istega dne je bila tudi prva poroka. Poročila sta se Jožef Ronzone in Marija Ana Alavian (*Arhiv župne cerkve sv. Ignacija v Gorici*). V mrliški knjigi pa je označen prvi umrlji župljan oziroma župljanka dne 30. maja 1785. To je bila Marija Masari, r. Branconiga. Umrla je v starosti 60 let zaradi "kronične bolezni", kot je označeno v opombi (*Arhiv župne cerkve sv. Ignacija v Gorici*).

/ dalje

Samostan Notredamk

la, posvečena Srcu Jezusovemu. Da je do odprtja kapele prišlo, je v veliki meri pripomogla posebna dobrodelna loterija. Pri njej je sodeloval tudi tedanji papež Pij IX., ki je v ta namen poklonil dragocen jušnik s pladnjem. Kapela je bila odprta 27. oktobra 1878. To je bila prva kapela v goriški nadškofiji, posvečena Srcu Jezusovemu.

Leta 1907 so notredamke odprle dekliški licej. Naslednje leto je za njegovega ravnatelja bil imenovan msgr. Josip Srebrnič, poznejši krški škof. To mesto je ohranil do prve svetovne vojne, ko je bil licej ukinjen. Istočasno je dr. Srebrnič bil hišni kaplan.

Med prvo svetovno vojno je bil samostan notredamk zelo poškodovan, čeprav je bila v njem nastanjena vojaška bolnišnica.

Praznovanje Dneva državnosti in še drugi dogodki v Sloveniji

S sporazumevanjem do strategije za razvoj družbe

Slovenijo je v prejšnjih dneh najbolj zaznamovalo proslavljanje dneva državnosti, 25. junija, ki je znan in opredeljen kot eden izmed temeljnih dogodkov pri nastajanju in oblikovanju nove samostojne države. Tistega dne leta 1991 je namreč slovenski parlament sprejel temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije in ustavni zakon. Stanje in razmere, v katerih je Slovenija zdaj, devetnajst let od procesov vzpostavljanja svoje državnosti, sta v slavnostnih govorih predvsem pojasnjevala in presojala dr. France Cukjati na

Dr. France Cukjati

slavnostni seji državnega zbora in predsednik Slovenije dr. Danilo Türk na zborovanju na trgu pred zgradbo parlamenta. Njuni govori so se razlikovali po vsebini, poudarkih in slogu, vendar pa sta podala tudi nekaj skupnih mnenj in ugotovitev. Dr. France Cukjati je dejal, "da je Dan državnosti tudi primeren čas za

razmislek o tem, kako naprej. Sloveniji ni potreben samo nov gospodarski, ampak tudi nov etični zagon. Tudi po devetnajstih letih lastne države ne moremo reči, da je slovenska družba takšna, kakršno smo si takrat želeli. Skrb za državo ni zgolj skrb za njene meje, za njeno ozemlje in njeno morje. Prav tako je pomembna skrb za vse tisto, kar

je znotraj teh meja. To je skrb za demokratično svobodo in pravno državo, skrb za pravilno in solidarno družbo, skrb za gospodarski razvoj in spoštovanje človeka kot samostojne osebnosti. Kako naj slovenska demokracija

zori, če nimamo odprtega medijskega prostora, kar se je pokazalo tudi pri poročanju treh glavnih slovenskih dnevnikov pred referendumom o arbitražnem sporazumu s Hrvaško. Podpredsednik državnega zbora dr. France Cukjati je bil zelo natančen in kritičen pri naštevanju afer in drugih nepravilnos-

ti v Sloveniji, opozoril je, da je država obsodila fašizem in nacizem, ne pa tudi komunizma, in menil, "da bi zgodovinski spomin naše države in naroda morali dopolniti tudi z zaznamovanjem žrtev komunističnih koncentracijskih taborišč, vzpostavljenih po koncu druge svetovne vojne".

Državni poglavar dr. Danilo Türk konkretnih vprašanj v državi, denimo afer, ki jih je naštel dr. France Cukjati, ni omenjal, je pa presodil splošno stanje v Sloveniji glede na sedanjo krizo. Posvetil se je mladim, ki nimajo dela in so zelo zaskrbljeni za svojo prihodnost. Po njegovem prepričanju je v Sloveniji na vseh področjih potrebno socialno dogovarjanje in sporazumevanje, to je dialog. Nič ne bomo dosegli "z loputanjem vrat", vse pa lahko s pogovori, sporazumevanjem, skratka z dialogom. Po mnenju predsednika države bo z dialogom mogoče rešiti tudi krizo v Sloveniji in se dogovoriti o njeni strategiji za prihodnost, ki je sedaj še nimamo.

Tudi ob letošnjem prazniku dneva državnosti je ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres v ljubljanski stolnici daroval mašo za domovino. V pridigi je opozoril, "da je ljubezen najbolj trdna podlaga vsake družbe, ki

predpostavlja pravičnost in jo nadgrajuje". Žal pa ob slovesnem zaznamovanju procesa osamosvajanja Slovenije ni bilo omenjeno socialno razslojevanje družbe in države, ki je najbrž poglavitni vzrok krize in slabih razmer, v katerih živijo mnogi Slovenci. Kapital je postal prevladujoč in odločujoč dejavnik v družbi in nekateri menijo, da bi bilo njegovo vlogo smiselno zapisati tudi v ustavo. V zvezi svobodnih sindikatov Slovenije so izračunali, "da bi slovenski delavec z minimalno plačo in štiridesetimi leti delovne dobe odpravnino, kakršno prejema razni samoimenovani poslovneži, dobil šele po 1035 letih.

Vlada je v pričakovanju in upanju, da ji bo vendarle uspelo pri premagovanju krize prekiniti socialni dialog, ter sama sprejema predloge, ki naj bi prispevali k premagovanju krize. Proračunski primanjkljaj naj bi znižali tudi z znižanjem plač uradnikom, učiteljem, vojakom in drugim javnim uslužbencem, ki jih je skupaj okoli 160.000. Vlada zahteva znižanje njihovih plač za 11%, ali pa bo odpuščenih okrog 17.600 javnih uslužbencev. Kot zmeraj je nepopustljiv le Fides, sindikat zdravnikov in zobozdravnikov Slovenije. Po napovedi vlade, da bo za polovico znižala plačilo dežurstev zdravnikov, so v omenjenem sindikatu zagrozili, da bodo v takem primeru zdravniki odpovedali dežurstva, čeprav bo to prizadelo bolnike.

Tudi papež izrekel priznanje kardinalu dr. Francu Rodetu

Med novosti v Sloveniji v prejš-

njih dneh sodijo tudi prispevki, objavljeni v novi številki verskega tednika Družina. Objavljena sta seznama duhovnikov jubilarantov in slovenskih novomašnikov v letošnjem letu. Med jubilaranti sta tudi kardinal dr. Franc Rode ter mariborski nadškof in metropolit dr. Franc Kramberger. Članek o kardinalu dr. Francu Rodetu je napisal Alojz Rebuta in mu dal

naslov Prinesel je sproščenost z veliko miselno jasnostjo. Kardinal pa je napisal prispevek, namenjen duhovnikom jubilarantom ob njihovi zlati maši. Objavljeno pa je tudi pismo, ki ga je kardinalu dr. Francu Rodetu za petdeset let njegovega duhovništva poslal papež Benedikt XVI.

Marijan Drobež

Zakaj ni bilo maše?

Nekaj naših bralcev nas je z obžalovanjem opozorilo, da so na Dan državnosti, v petek, 25. junija, zaman prišli do cerkve Matere Marije Tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi, da bi se udeležili napovedane zahvalne maše v počastitev duhovnika, kulturnega delavca in mučenca Filipa Terčelja, ki smo jo napovedovali v prejšnji številki našega tednika. Vipavski župnik, prof. Franc Pivk, je sporočil, da so morali napovedano mašo odpovedati zaradi nedokončanih obnovitvenih del na tej božjepotni cerkvi in da bodo vipavski duhovniki poskrbeli, da bodo zahvalno mašo darovali to jesen. Naj dodamo, da je tudi izšel Zbornik Terčeljevih dni 2010, v katerem je urednica Marija Pegan zbrala vse gradivo, uradne dokumente, predavanja in pričevanja o samem Terčelju in okrog postavitve spomenika Filipu Terčelju v Šturjah.

Dobrodošla pridobitev v šempetrski bolnišnici

Pacientom na voljo brezplačni internet

V Splošni bolnišnici "dr. Franca Derganca" Nova Gorica so pred kratkim predstavili novo pri-

dobitev – brezplačni brezžični dostop do interneta, ki je bolnikom na voljo od konca maja. Ideja je prišla od letos ustanovljenega Zavoda mladih podjetnikov (ZMP) iz Nove Gorice. Konec aprila so mladi podjetniki ob podpori novogoriške občine v centru mesta organizirali turnir v malem nogometu, na katerem so skupaj s sponzorji zbrali denar za nakup opreme. Tretjino sredstev je prispevalo podjetje Kabelska televizija Nova Gorica, ki je poskrbelo tudi za internetni priključek. Po besedah Luke Manojloviča iz ZMP so trenutno dostopne točke v petih nadstropjih šempetrske bolnišnice, pacienti pa jih že pridno uporabljajo. Direktor bolnišnice Silvan Saksida je

prijazna, saj jim bo dostop do spleta pomagal do boljšega počutja, marsikateremu pa bo poleg krajšanja časa to omogočilo tudi izvajanje službenih obveznosti, ki se jih tudi med bivanjem v bolnišnici ne da odložiti. Za tiste, ki ne morejo brez spleta, je torej med obvezno opremo pred odhodom v šempetrsko bolnišnico po novem tudi prenosni računalnik.

Nace Novak

Še en podvig ajdovskega podjetja Primorje bo spet gradilo v Črni gori

Ajdovskemu gradbenemu podjetju Primorje je v ostri mednarodni konkurenci uspelo na javnem natečaju pridobiti nov pomemben gradbeni posel v Črni gori. Gre za gradnjo večjega, 600 metrov dolgega mostu preko kanala reke Bojane pri Ulcinju. Predsednik upravnega odbora družbe Primorje, Dušan Črnigoi, je pred nedavnim v Ulcinju v imenu izvajalca

gore – direkcija za promet, rok izvedbe pa 18 mesecev. Podpisu je prisostvoval tudi črnogorski minister za promet Andrija Lompar. Primorje je v Črni gori zgradilo že več velikih mostov, med katerimi je najbolj znan most Milenium preko Morave v centru Podgorice z en-

Most Millenium

Port Milena v Ulcinju, katerega gradnja se bo pričela v kratkem,

dvigne, tako da bo omogočal tudi večjim ladjam plovbo po kanalu reke Bojane. Primorje trenutno v Črni gori izvaja še en gradbeni posel, in sicer gradnjo in obnovo hidrotehničnih objektov na sistemu hidroelektrarne Peručica na reki Zeti.

NN

Most Port Milena

del podpisal gradbeno pogodbo v višini skoraj 14 milijonov evrov. Investitor je Vlada Črne

ratnim razponom 145 metrov, ki je postal eden najbolj razpoznavnih simbolov mesta. Most

bo zanimiv zato, ker bo imel v svoji sredini jekleni del z razponom 60 metrov, ki se po potrebi

Zmeraj bolj se uveljavlja študij v tujini

Erasmus podira rekorde; največ slovenskih študentov na Otok

V šolskem letu 2008/2009 se je študija ali usposabljanja v tujini v programu Erasmus udeležilo več študentov kot kdaj koli prej – okoli 200.000. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je najbolj priljubljena država gostiteljica Španija, od 178 slovenskih študentov pa jih je šlo največ v Veliko Britanijo, Španijo, Avstrijo in Nemčijo. Število študentov, ki so v šolskem letu 2008/2009 študirali ali se usposabljali v tujini v programu Erasmus, se je v primerjavi z letom prej povečalo za 8,7 odstotka. Od začetka programa leta 1987 do danes pa je več kot dva milijona mladih Evropejcev izkoristilo evropska sredstva iz tega programa.

Med "erasmusovci" so najbolj priljubljene države gostiteljice Španija, Francija in Nemčija, tako je ob predstavitvi podatkov povedala evropska komisarka za izobraževanje Andrija Vasilu. V Španijo je od skupaj 198.600 študentov šlo 33.200 študentov, v Francijo 24.600 in v Nemčijo 22.000 študentov, kažejo podatki Evropske komisije. Francija, Nemčija in Španija so tudi države, ki so v tujino poslale največ "erasmusovih" študentov, in sicer prva 28.300, druga 27.900 in tretja 27.400 študentov. Glede na delež njihove študentske populacije pa so vodilne države Luksemburg (15,5 odstotka), Liechtenstein (3,0 odstotka), Avstrija (1,9 odstotka) in Češka (1,7

odstotka). Iz Slovenije je v programu Erasmus v študijskem letu 2008/2009 sodelovalo 178 študentov, od tega največ v Veliki Britaniji (30), Španiji (28), Avstriji (25) in Nemčiji (22). Sledijo Italija (12), Grčija in Francija (po 8), Belgija (7), Portugalska (6), Irska (5), Nizozemska, Finska in Češka (po 4), Turčija in Norveška (po 3), Madžarska, Švedska in Slovaška (po 2) ter Danska, Litva in Romunija (po 1). Slovenski študentje sicer predstavljajo 0,6 odstotka vseh "erasmusovcev", ki so v študijskem letu 2008/2009 šli na študij ali usposabljanje v eno od 31 evropskih držav v programu Erasmus. To so vse države članice EU ter Islandi-

ja, Liechtenstein, Norveška in Turčija. Lani sta se programu Erasmus priključili tudi Hrvaška in Makedonija, ki pa v to poročilo še nista vključeni. V Slovenijo je prišlo 82 tujih študentov ali 0,3 odstotka vseh "erasmusovcev": največ iz Francije (15), Poljske (14), Slovaške (10) ter Nemčije in Češke (po 6). Vasilu je pojasnila, da v novih članicah več študentov odide na izobraževanje na tuje, kot jih pride iz tujine, kar je predvsem posledica nepoznavanja jezika. Poleg tega je lani v tujino odšlo tudi 36.000 zaposlenih v visokošolskih institucijah, ki so predavali ali se usposabljali v programu

Erasmus. Iz Slovenije je odšlo v tujino 253 zaposlenih v visokošolskih institucijah ali 0,9 odstotka evropskega deleža. Največ jih je šlo na Češko (26), v Španijo (23), Nemčijo in na Finsko (20) ter v Avstrijo in na Portu-

po navedbah Evropske komisije posledica 12-odstotnega povečanja proračuna, namenjenega študiju, usposabljanju in drugim vrstam mobilnosti v programu Erasmus za leto 2008/2009. Posledično se je povečala tudi povprečna mesečna štipendija, z 255 evrov na 272 evrov. Ker v prihajajočih letih povečanje proračuna ne bo tako veliko, se bo program brez dodatnih sredstev v bližnji prihodnosti težko širil z enakim tempom, opozarjajo v Evropski komisiji. Po trenutnih ocenah prejmejo štirje odstotki evropskih študentov enkrat med svojim študijem Erasmusovo štipendijo.

galsko (17). Rekordno število študentov, ki se je udeležilo programa Erasmus, je

Volitve novega predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev

Inzko s soglasno izvolitvijo na čelo NSKS

Visoki predstavnik mednarodne skupnosti in posebni odposlanec EU v BiH Valentin Inzko je bil v nedeljo, 20. junija, kot edini kandidat soglasno izvoljen za novega predsednika NSKS. Njegovo izvolitev so že pozdravili predstavniki doma in vseh slovenskih manjšinskih organizacij, pa tudi predstavniki slovenskega in avstrijskega političnega prostora.

Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je Zbor narodnih predstavnikov (ZNP), najvišje telo odločanja pri Narodnem svetu koroških Slovencev (NSKS), na svoji nedeljski seji v Celovcu soglasno potrdil tudi Inzkov predlog za novo predsedstvo politične organizacije koroških Slovencev. Za podpredsednika sta bila izvoljena Nanti Olip, ki bo obnem poklicno nadomestil Inzka med njegovo odsotnostjo v BiH, ter Danilo Katz. Tajnik NSKS je postal Marko Oraž.

Kot je Inzko dejal ob izvolitvi, sta njegovo prednostno nalogo prizadevanje za usklajenost med organizacijami slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem ter skrb za slovensko gospodarsko zvezo (SGZ) v Celovcu. Po njegovih besedah je potrebno bolj izkoristiti gospodarske prilagoditve in vire projektov EU.

Inzko je že sestavil tudi strokovni posvetovalni odbor, ki naj bi mu svetoval pri vseh bistvenih vprašanjih. Vanj je vključil tako strokovnjake s posameznih področij kot tudi predstavnike iz raznih družbenih skupin Slovencev na avstrijskem Koroškem. Dosedanji predsednik NSKS Karel Smolle je ob odhodu s funkcije pozval k nadaljnji odločnosti in prizadevanjih za enakopravnost koroških Slovencev in od Slovenije v tem vprašanju zahteval "več državiškega odnosa" ter vstop Slovenije v Avstrijsko državno pogodbo.

Inzko je za izvolitev na čelo NSKS med drugim že čestital predsedniku slovenske republike Danilu Türk. V čestitki je Türk poudaril, da so sodelovanje z ostalimi krovimi organizacijami in skupni nastopi v dialogu z avstrijskimi in slovenskimi sogovorniki

lahko uspešna pot za hitrejšo reševanje nekaterih problemov. Prav o enotnem nastopanju manjšinskih organizacij so na nedavni seji spregovorili tudi člani sveta vlade za Slovence v zamejstvu. Minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš je ob tem opozoril, da bo v primeru enotnosti organizacij

"da bomo preprečili vtis, ki ga je zlorabljal politika v preteklosti, češ da manjšina ni enotna in zato ni mogoče nič storiti".

Tudi predsednik SKS Sadovnik je prepričan, "da je sedaj nastopil čas za dogovarjanje med organizacijami koroških Slovencev". Sadovnik zagovarja pripravo skupne spomenice, v kateri bi slo-

Valentin Inzko

tudi glas iz Slovenije močnejši. Sicer so začeli razpravo o najpomembnejših aktivnostih za manjšino, trenutno pa sta to področji šolstva in kulture.

Sicer se je tudi minister Žekš pridružil čestitkam Inzku in ob tej priložnosti izrazil prepričanje, da bo novi predsednik NSKS s svojimi izkušnjami in umirjenim značajem prispeval k poenotenju pogledov koroških Slovencev na probleme, ki jih imajo.

Ob Inzkovi izvolitvi sta se odzvali tudi obe krovni organizaciji Slovencev v Italiji, Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij. Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je zapisal, da se strinja z Inzkom, da je skrb manjšinskih krovnih organizacij tudi ta, da prispevajo k vse boljše političnemu ozračju s ciljem, da bo dvojezičnost pomenila prednost in ne več razlog za razhajanja. Predsednik SSO Drago Štoka pa se je zavzel, da bi sodelovanje med SSO in NSKS postalo še tesnejše in učinkovitejše. Predsednika Zveze slovenskih organizacij (ZSO) in Skupnosti koroških Slovencev (SKS), Marjan Sturm in Bernard Sadovnik, od Inzka pričakujeta izboljšanje odnosov in sodelovanja med političnimi organizacijami slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem.

Sturm je za slovenski program avstrijskega državnega radia ORF poudaril, da Inzko zagovarja sodelovanje, zato sam pričakuje izboljšanje sodelovanja med organizacijami koroških Slovencev,

zlasti na avstrijskem Koroškem zelo jasno izrazila, da je v bistvenih vprašanjih skupnega mnenja in da naj avstrijska vlada končno ukrepa. Na Inzkovo izvolitev za novega predsednika NSKS so se pozitivno odzvali tudi predstavniki deželne politike avstrijske Koroške. Deželni glavar

Gerhard Dörfler je ocenil kot dobro odločitev in dobro znamenje za koroške Slovence, da je mesto predsednika NSKS prevzel Inzko, ki naj bi dodatno pomagalo k uveljavitvi in izboljšanju stanja glede tega problema. Povedati moram, da sem bil že naveličan tega utrjavajočega potovanja vsak mesec v Milan na polnjenje teh silikonskih kroglic. Z olajšanjem sem sprejel priporočilo zdravnika za jemanje tega zdravila brez vračanja v bolnišnico v Milan. Ta dan je bila pot na železniško postajo res lažja. Nič več potovanja, čakanja na železniški postaji, ne

Cestitke SSO

Predsednik dr. Drago Štoka in Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij iskreno čestitata novoizvoljenemu predsedniku Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentinu Inzku. NSKS in SSO že vrsto let plodno sodelujeta v korist slovenske narodne skupnosti na Koroškem in v deželi Furlaniji Julijski krajini. Naj postane to sodelovanje tesnejše in učinkovitejše za boljšo in svetlejšo prihodnost nas vseh.

ki si je pridobil zasluge kot diplomat in posebni odposlanec EU. Predsednik socialdemokratske stranke na avstrijskem Koroškem (SPÖ) Peter Kaiser pa je dejal, da se strinja z Inzkovo dolocitvijo prednostnih nalog, in sicer najprej omogočiti dobro ozračje, potem pa poskrbeti za rešitev vprašanja dvojezičnih krajevnih tabel. Tako naj bi bila mogoča rešitev, ki bo "usmerjena v prihodnost", meni Kaiser. Predsednik koroške ljudske stranke (ÖVP) Josef Martinz pa je prepričan, da je "čas zastrupljenega ozračja pri vprašanju krajevnih tabel minil".

Pričevanje

Izboljšano stanje vliva upanje

Stem zapisom bi sklenil krog pričevanja o izkušnjah z rakastim obolenjem prostate in posledični radikalni odstranitvi te žleze, t. j. prostatokemije, pred tremi leti. Po analizi tkiva je bila priporočena dodatna radioterapija; to žarčenje je še bolj ošibilo, kar je ostalo od mišice, ki ureja odtokanje seča. To neprijetno stanje je popolnoma spremenilo dotedanji tok življenja in pogled v prihodnost. Veliko potrpljenja, vztrajnosti, pozitivne naravnosti duha, predvsem pa upanja je potrebno pri zdravljenju po zahtevni operaciji, kot je ta, ki zaznamuje življenje in pusti trajne posledice v njem. Res je, da vsak človek je svet zase in se na zdravljenje odziva različno; vsekakor pri takšnih terapijah ni hitrih sprememb, kot bi si želeli. V prejšnjih prispevkih na teh straneh, pod naslovom Pričevanje, sem prehodil pot od operacije v katarinški bolnišnici (odstranitev prostate), radioterapije, terapije s sondo do vsaditve silikonskih kroglic v milanski bolnišnici L. Sacco, ki naj bi napolnjene nadomestile odstranjeno žlezo. Po zadnjem polnjenju se je zdravnik odločil in predpisal zdravljenje, ki naj bi dodatno pomagalo k uveljavitvi in izboljšanju stanja glede tega problema. Povedati moram, da sem bil že naveličan tega utrjavajočega potovanja vsak mesec v Milan na polnjenje teh silikonskih kroglic. Z olajšanjem sem sprejel priporočilo zdravnika za jemanje tega zdravila brez vračanja v bolnišnico v Milan. Ta dan je bila pot na železniško postajo res lažja. Nič več potovanja, čakanja na železniški postaji, ne

čakanja v ambulanti niti neprijetnega zbadanja in brizganja te umetne snovi v telo. Skoraj neverjetna je izzvenela ta zdravnikova odločitev, kar je vzbudilo olajšujoče počutje. Čakanje na vlak ta dan ni bilo prav nič utrjavajoče. In že sva v vagonu na rezerviranem sedehu ob sopotnikih s priključenimi računalniki in prenosnimi telefoni v stalnem pogovoru in s prsti na tipkovnici. Na računalniku so se prikazovali diagrami, številke, pa spet risbe, projekti. Ta hiteči čudni svet danes ni zame. Želim si melodijo drsečega kolesja vlaka, ki naj čim hitreje zapusti lombardsko prestolnico in to mravljišče ljudi na tej pokriti železniški postaji, kjer v tolo odmeva glas, ki napoveduje prihajanje in odhajanje vlakov. Loputanje vrat naznanja skorajšnji odhod in že smo na poti proti domu. Hitro puščamo za seboj manjše postaje in kmalu se pojavijo oljčni nasadi ob Gardskem jezeru, sonce se pričinja spuščati k zatonu, ko se bližamo Beneški laguni, s prihodom v Furlansko nižino je že pravi mrak. Obronki Krasa so v temi, ko se v daljavi prikaže temna morska gladina, na kateri se svetlikajo luči ladij in čolnov, ki plujejo na odprto morje. Begajoče misli se prepletajo s spoznanjem doseženega napredka pri zdravljenju, ne kot bi si ga želel, a vendar počutje je boljše in lahko nekaj malega tudi naredim. Nemogoče je pričakovati, da bi se po takšnem posegu in nadaljnjih terapijah, stanje popolnoma normaliziralo. Z doseženim stanjem sem lahko do neke mere zadovoljen.

Hitrost vlaka se postopoma

zmanjšuje, zavore pritiskajo na kolesja in že zapeljemo na postajo, še malo in vlak se ustavi. Stopimo na peron in s pospešenim korakom hitiva proti izhodu na ulico do avtomobila, ki naju čaka od zgodnjih jutranjih ur, kjer sva ga pustila pred odhodom v Milan. Čim prej domov v tišino domače vasi, k umiritvi misli in duha, k počitku po naporni utrjavajoči poti. Pričinja se neko novo poglavje v življenju, ki omejuje težavnejša dela in zahteva premoščenost korake pri opravljanju vsakdanjega opravila. Kljub manjšim korakom, o tem sem prepričan, mora ostati vsebina prizadevanja za izboljšanje lastnega in duha okolja, ki nas obdaja, neokrnjena, za vzpostavitev tistih vrednot, ki dvigajo raven v medsebojnih človeških odnosih. Za vgrajevanje v ta veličastni mozaik stvarstva naš vsakdanji kamenček z dobrim, plemenitim delom, za izpopolnitev slike našega življenja, ki bo vsekakor ostala nedokončana. Če nam bo uspelo v njej izrisati osrečujočo vsebino za sočloveka, bo to uspeh v življenju, ki se bo nadaljevalo na transcendentalni ravni v neskončni konturi veselja pri Njem, ki daje smisel naši poti življenja.

S tem zapisom želim vsem, ki so na tej poti, ki sem jo sam prehodil s to boleznijo, veliko pozitivne energije in upanja. In kljub zdravstvenim težavam naj bo vedno prisoten ustvarjalno naravnan duh, pri delu za sočloveka, za boljši svet. Malodušje današnjega časa, ki pesti človeštvo z naravnimi in človeškimi katastrofami, povzročenimi iz pohlepa po denarju, lahkem zaslužku na račun velikega dela človeštva, njegovih stisk in revščine, z uničevanjem naravnega okolja, je posledica izgube etičnih vrednot. Vse to naj nas ne potre, ampak naj nas še bolj utrdi za dobra dela, v veselje nam samim in v dobro sočloveku.

Vap.

Ob koncu bogate sezone 2009/10 Odbor ZSKP na ekskurziji v Škocjanu ob Soči

Odbor Zveze slovenske katoliške prosvete se je pred poletnim premorem zadnjič sestal prejšnji teden. Srečanje ni bilo samo delovnega značaja, temveč tudi kulturno obarvano. Karlo Mucci, predsednik SKRD Jadro iz Trziča, je člane Zveze povabil v Biziakarijo, in sicer v Škocjan ob Soči. Odbornike, s predsednico Franco Padovan, pokrajinskim predsednikom SSO Walterjem Bandlerjem ter predsednico Kulturnega centra Lojze Bratuž Franko Žgavec, je pred župnijsko cerkvijo pričakal župnik msgr. Mauro Belletti, ki je prisotne vodil na kratek, a izredno zanimiv turistični sprehod. Najprej je razkazal zunanost cerkve, posvečene mučniku, bratom Kancijanom. Sežidana je bila leta 1593, in sicer na kraju, kjer je prej stala starokrščanska bazilika. Na pročelju cerkve je viden nekaj rimskih epigrafov. Posebnega pomena je lep nagrobnik Lucija Kancija Vera iz prve polovice 1. stol. po Kr., ki prča o prisotnosti gens Cantia v tem kraju že od takrat. Po travniku je razporejen nekaj sarkofagov z dvokapnim pokrovom. Ob severni strani župnijske cerkve stoji Antiquarium. V njem se

hranijo ostanki rimskih in starokrščanskih nagrobnikov ter starokrščanskih mozaikov. Na levi steni je mogoče videti tloris bazilike, postavljene v 4. stol. na grobu svetih Kancijanov. Ostanki bazilike so pod travnikom, proti kateremu je obrnjen Antiquarium. V notranjosti cerkve so v glavnem oltarju relikvije treh bratov Kancija, Kancijana in Kancijanila, katerih nedotaknjen grob je bil najden leta 1963 na severni strani cerkvenega travnika, kjer stoji danes kamniti oltarček. Nedaleč

dvema opekama, tako kot je bilo takrat v navadi. Škocjan je bil s češčenjem bratov Kancijanov, njihovega vzgojitelja sv. Prota in oglejskega škofa Krizogona, že od nekdaj priljubljena točka za romarje. Sedanje središče naselja je prečkala via Gemina, ki je povezovala Oglej s Trstom. Antično ime tega kraja je bil Aquae Gradae, kar pomeni "kraj, kjer delujejo rečna pristajališča". Takrat je Soča tekla v neposredni bližini in večkrat tudi naselje poplavlila. Danes smemo trditi, da je bil Škocjan zelo važno pokopališko področje krščanskega Ogleja. V tem kraju so namreč zrasle kapele in bazilike na grobovih oglejskih mučencev iz časa Dioklecijanovega preganjanja. Ekskurzija se je končala pri cerkvi Svetega

od župnijske cerkve stoji kapela sv. Prota. V notranjosti sta do pred kratkim stala sarkofaga sv. Prota in sv. Krizogona. Ker sedaj potekajo izkopavanja, sta bila sarkofaga začasno premeščena v župnijsko cerkev. Do danes so s pomočjo izkopavanja prišli na dan trije grobovi iz poznega obdobja srednjega veka. Med temi tudi ostanki dojenčka, shranjeni med

Duha, ki je nedaleč od župnijske cerkve. Gre za edino srednjeveško krstnico krožnega tlorisa v goriški škofiji in eno od dveh še obstoječih v prokraini (druga je v Pušji vasi). Prisotni so se župniku Mauro Bellettiju zahvalili za prijaznost in razpoložljivost ter sklenili, da se bodo zopet sestali v septembru, ko bodo začrtali delovanje za prihodnjo sezono.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868, e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 29. junija, ob 14. uri.

(Hlam, Veli Hlam in Mali Hlam, stražarji nad dolino Baške)

Krk, kot ga vidijo beloglavi jastrebi

Hlam, Veli Hlam in Mali Hlam se kot mo-gočni, strogi kamniti stražarji dvigujejo nad dolino Drage Baščanske in kot začarani v brezmejno lepoto nemo zrejo na jug Kvarnerja, tja na otok Prvič, na Velebit in še dlje na Rab in Cres. Sredi dveh kamnitih grebenov pa se bohoti precej rodovitna dolina, po kateri teče edina (čprav sta tu še dva manjša potoka) reka na otoku Vela Rika ali tudi Ričica. Prvo ime je kar preveč visoko doneče za potoček, ki v najbolj vročem poletju skoraj popolnoma presahne. Kljub temu da je vode včasih komaj za vzorec, pa se domačini spominjajo, kako je še pred petdesetimi leti rečica gnala kolo edinega vodnega mlina na otoku, ostanki so še danes lepo vidni, pšenico pa so v dolini in na otoku nadomestili bogati vinogradi, ki jih je iz leta v leto več. Zlahtnina, lokalna sorta, je namreč cenjena daleč po svetu. Baščanska dolina z večjima zaselkoma Jurandvorom in Drago Baščansko je tudi zibelka hrvaškega jezika in glagolice. Na tleh nekdanje benediktinske cerkve sv. Lucije v Jurandvoru je namreč leta 1851 med obnovitvenimi deli neki bogoslovec odkril vgrajeno nenavadno ploščo. Gre za Baščansko ploščo,

enega najstarejših pisanih spomenikov hrvaškega jezika. V apnenčasti kamen je bil leta 1100 vklesan trinajst vrstic dolg zapis v glagolici, to je najstarejši poznan zapis v starohrvaškem jeziku. Če se ustavimo v cerkvi sv. Lucije, si lahko še danes ogledamo kopijo dragocenega spomenika, original pa je bil leta 1954 prenesen v Zagreb na Hrvaško akademijo znanosti in umetnosti. Pa vsebina?? Razvozljali so jo šele štirinajst let po odkritju, govori pa o zemljiškem darovanju hrvaškega kralja Zvonimirja tukajšnjemu samostanu. Z Jurandvora se nam prek mladih vinogradov pogled odpira tudi na sam vrh 461 visokega Hlama, ki je pa lažje dostopen iz Baške same, točneje od cerkve sv. Ivana, kjer lahko brez skrbi pustimo jeklenega konjička. Cerkev, ki je dandanes nekak čuvaj nad prelepo dolino in zalivom s peščeno plažo, je bila do leta 1380 središče prvotnega naselja, Kaštela, ki so ga Benečani požgali, na njegovem mestu pa je sedaj baščansko pokopališče. Novo naselje je nastalo ob zalivu, ki ima obliko polmeseca in kjer je še danes staro kamnito jedro mesteca, ob katerem stalno nastajajo novi hoteli in stanovanjske hiše. Ime Baška naj bi bilo latinskega izvora,

v zapisih iz zgodnjega trinajstega stoletja se mestece omenja kot Besca. Pot, udobna in za čudo senčna mulatjera, se začneja takoj za cerkvico, medtem ko se dvigamo, se razgled pod nami odpira v vedno popolnejšo impresijo Mediterana, olepšano z barvami strnjenih kamnitih hišic starega predela Baške, z belino zaliva in z otoki, ki se zrcalijo v modrini, kakršno smo sanjali vso dolgo in deževno zimo. Do Planine Mijesec, ki je lahko že sama po sebi cilj, naj bi hodili manj kot uro, pa se zaradi sanjarjenja o modrih daljavah na poti radi zadržimo tudi veliko več časa. Pot sama je prijetna in zares lepo utrjena, široka skoraj meter, baje naj bi bila v času avstro-ogrske monarhije na vrhu opazovalnica proti Rabu in Cresu. Osebnost tega skoraj ne morem verjeti, kajti vse vojne so tem sanjskim otokom, razen Rabu, kjer je bilo zlo glasno fašistično taborišče,

skoraj popolnoma prizanesle. Kot pravi italijanski kantavtor Bennato, so to otoki, kjer ni niti orožja niti orožnikov, so otoki, ki so bolj podobni našim sanjam kot resnici. Kljub sanjski pokrajini moramo biti od planine Mijesec do vrha Hlama nekoliko pozorni, kajti informativna tabla pravi, da živijo tu kače

strupenjače ter pajek črna vdova. Pa brez strahu, ob primerni opatvi ne bo problema, kajti kače se bodo ob ropotu naših korakov takoj umaknile (če se bomo že z njimi srečali), črnih vdov pa baje res ni veliko. Tudi pot do

Hlama k sanjskim razgledom, ki nam jih nudi njegov kamniti vrh, ni dolga, samo kake dolge pol ure bomo kljubovali vetru, soncu in kamenju ter večnosti, ki veje iz te pokrajine. In že bomo na meji med nebom in zemljo. Lepote razgledov, ki nam jih nudi Hlam, se ne da opisati. Morda so to najlepši razgledi na otoku, a to samo morda, kajti vsak vzpon na Krku pelje tja, kjer se stikata morje in nebo.

Z isto lepoto in poezijo nas bo namreč nagradil tudi vzpon na zahodni gorski gre-

spomni na Češko. A je kaj narobe z našim spominom? Ni, kajti kot zanimivost naj povemo, da je Baška postala znano turistično središče, potem ko je tu, leta 1910, prišlo na letovanje 600 čeških gostov. Čehi so staro ribiško naselje z enim samim hotelom odkrili po zaslugi direktorja časopisa Praške novine, Emila Geistlicha, ki je sem zašel čisto slučajno zaradi poslovnih obveznosti. Češki novinar se je v otok in Baško dobesedno zaljubil in njegove impresije, ki jih je nato spravil na papir in posredoval sonarodnjakom, so bile tako močno čustveno obarvane, da so Čehi začeli množično zahajati na otok. Čehi so postali stalni gostje Baške in so prvi označili planinske poti nad njo. Slednje še sedaj nosijo prvotna imena. V otok pa so se naši severni bratje tako zaljubili, da so še sedaj med najbolj množičnimi gosti, sredi Baške pa stoji spomenik Emilu Geistlichu, ki ga domačini imajo za začetnika in pobudnika turizma v Baški. In od kod ta velika ljubezen??? Pojdite še sami na Krk, podajte se v samoto kamnitih pašnikov, povzpnite se v nebo in razprite svoja krila nad igro otokov in morja, prisluhnite pesmi škrjančkov, ki pojejo slavo-spev modrini, uživajte Mediteran z vrhov in napolnite pljuča z vonjem po žajblju, smilju in ciklamah, pa se boste tudi sami, kot začarani, iz leta v leto vračali na Krk.

Suzi Pertot

Deseta številka mladinske revije Galeb

Uživajte na počitnicah!

Stem vzklikom se Galeb, mladinska revija, ki jo izdaja Zadruga Novi Matajur – Čedad, za letošnje šolsko leto poslavlja ob bralcev z deseto, junijsko številko, na kateri naslovna izpod risarskih rok Helene

snikom, je še nekoliko domiselnih risbic – med njimi so tudi portreti staršev (OŠ P. Trubar-K. D. Kajuh, Bazovica) –. Učenci OŠ F. Milčičski s Katinare so v risbi prikazali občutke ob predstavi SSG Ciciban in priložili zapis, dve fotografiji in risbi- ce z nastopa v oddaji Škratova čepica na radiu Trst A. Kako so praznovali Dan kulture, so zabeležili šolarji COŠ Lojze Kokoravec Gorazd - 1. Maj 1945 iz Zgonika-Saleža in OŠ F. Erjavec iz Štandreža. Svoje male zveste sodelavce je Galeb nagradil z Galebovimi knjigami; prejele jih bodo knjižnice štirinajstih šol, ki so vestno sodelovale v rubriki Šolarji pišejo in rišejo. Celotno vsebino junijske številke preveva počitniški dih: prisoten je v pesmicah Moj počitniški dan

larji COŠ Lojze Kokoravec Gorazd - 1. Maj 1945 iz Zgonika-Saleža in OŠ F. Erjavec iz Štandreža. Svoje male zveste sodelavce je Galeb nagradil z Galebovimi knjigami; prejele jih bodo knjižnice štirinajstih šol, ki so vestno sodelovale v rubriki Šolarji pišejo in rišejo. Celotno vsebino junijske številke preveva počitniški dih: prisoten je v pesmicah Moj počitniški dan

Zvezdane

Majhen s sanjavo ilustracijo Mojce Cerjak, Sanje, Biser Bine Štampe Žmavc ob ilustraciji Alenke Sottler v razpoznavni tehniki; radoživost prekipava iz pesmice

Vesela baharija Toneta Pavčka, katere pojoči ritem je ujel Klavdij Palčič v svojo posrečeno ilustracijo. Črček Milko pa je protagonist pesmice Martine Legiša ob simpatični, veliki ilustraciji Štefana Turka. S sladkim počitniškim tonom in prikupnimi ilustracijami Ane Zavavlav, Mojce Cerjak, Žive Pahor, Erike Cunja in Klavdija Palčiča se končujejo tudi Galebove zgodbe v nadaljevanjih: Sestrici v šoli Tatjana Kokalj, Deček in ptica Berte Golob, Tri Kapljice Štefke Kac Marn, Prebrisani zajčki iz Ljubeznivčkov Darinke Kobal, Jaz, Franci Grdi, o gredem mucku in njegovi levitvi v lepotca, Dima Zupana.

Od bralcev se Galeb poslavlja še z Ajtoliško pravljico o vodamcu, ki se je zaljubil v grajsko gospičino, kot vselej jo je posredoval Jože Sevljak ob romantični ilustraciji Magde Tavčar, z zgodbo o brezi, ki se pojavlja v bajkah, vražah in prispodobah in jo je napisala M. Jovanović, ilustriral pa Venko Dolenc, in še z dolgim zapisom o juniju, ki mu je dala ime starorimska boginja Juno, Jupitrova žena, in o najskrivnejšem poletnem dnevu, 24. juniju, "ko se o kresi dan obesi", kot pravi slovenski pregovor. Najmlajšim bralcem je Anja Kokalj ob ljubki ilustraciji Daše Simčič namenila še zadnjo didaktično nalogo, Jasna Merku' v Galebovi delavnici pa uči spretnosti, kako naj napravijo srček iz pomponov. Galebov kviz, ki ga je pripravila Nevenka Škrli, še zadnjič nastavlja svoje zanke, Vera Poljšak predstavlja muzej brusarjev iz Solbice v Reziji; nazorne ilustracije Magde Tavčar bodo pomagale pri dopolnjevanju besedila.

Kuhar Škrobek, v živih barvah ilustratorke Jasne Sepin, se veseli sončnih dni in v hudomušni kuharski vniemi vabi k pripravi iznajdljivih strašil iz korenja, kuhane jajca, solate, kumaric... Dober tek in kar najsrečnejše počitnice!

Iva Koršič

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

42

Če je kaka stvar na tem ljubem svetu, ki je ne prenašam, je to gotovo množica ljudi, v kateri se včasih znajdem, in zares ne vem, kaj delam v njej. Od vsepovsod pritiskajo, vsi se drenjajo, ti seveda z njimi in oni s tabo, neznošno toplo je, kaj toplo! vroče je, zraku ti primanjkuje in ti si tam, ujet, iz množice ne moreš več, ker si točno sredi tisočerih ljudi, ki se gnetejo, da te je groza že ob misli nanje. Ne maram, ne, nimam rad množic! In zato sem na raznih slovesnostih, na katere se zgirnjajo množice, vedno neke na robu. Še kako razumem prijatelja Naceta Novaka, dolgoletnega sodelavca iz Nove Gorice, ko me je minulo nedeljo pod večer v Šempetru "na placu" nejevrno pogledal in vprašal: "Ma kaj delaš tu?" Samo pokazal sem s prstom na sina Luko in postalo mu je jasno. Nace je bil v božansko prazni ogradi za medije in nastopajoče, sam pa sem s sinom stal sredi množice, ki je pritiskala od vsepovsod. Včasih narediš napako, ki je ne moreš popraviti. In tako napako sem naredil v nedeljo popoldan jaz, ko sem Luki in hčerka na računalniku pokazal vabilo na slavnostni sprejem slovenskih nogometašev na osrednji trg v Šempetru.

"Ma, tata! Valter Birsa in Tim Matavž sta iz Šempetra, veš morda, ali pride tudi Andrej Komac iz Nove Gorice?" je vzkliknil Luka in dodal: "Mama, midva s tatom greva na sprejem v Šempeter! Je res?"

Mene ni nihče nič vprašal, ko so odločili, da greva na slavlje, žena je samo rekla: "Saj ga pelješ, ne?" In sva šla.

Devetletni Luka je med sedanjim svetovnim prvenstvom v nogometu postal pravi izvedenec, zbira slikice nogometašev, za vse nogometaše ve, kje igrajo, niti ene same tekme ne izgubi po televiziji, seveda je navijal za Slovenijo, po neki tekmi mi je dejal: "Tata, po moje so Amerikanci kupili sodnika!" Dodal je še: "Valter Birsa je car!"

Pred časom sem mu na Petrolovi črpalki v Vrtojbi na meji kupil vso opremo za pravega slovenskega navijača: šal, majico, brisačo in take zadeve, vsako tekmo je gledal oblečen v navijaško opremo, kot pravi navijač Slovenije se je v Marini Julii pri Tržiču, kjer je bil teden dni v vaškem poletnem središču, edini z dvema vrstnikoma med devetdesetimi njemu enakimi!, veselil poraza Italije in njenega odhoda domov. Vzgojiteljica mi je zadnji dan preprosto rekla: "Che caratterino, eh!" In ve seveda vse tudi o slovaških nogometaših, ne samo slovenskih in angleških! Ampak Valter Birsa, ki živi v bližnjem Šempetru na Vrtojbenski ulici, je car!

"Tata, nimaš pojma, kakšen gol je dal Amerikancem!" je rekel Luka.

Zares nimam pojma.

Ko sva vozila proti Šempetru, je z zadnjega sedeža Luka rekel: "Gotovo mi bo dal podpis!" S sabo je nesel

posebno torbico, vanjo je dal temno moder flomaster, poseben zvezek manjšega formata, še en flomaster za vsak primer, na sebi je imel navijaško majico, zraven še album s slikicami, kapo...

Vzdihnil sem.

A nisem vedel, kaj me čaka!

Množica in še enkrat množica, prebila sva se do neposredne bližine odra. Birso je seveda treba videti od blizu.

"Tata, verjemi, Valter Birsa je car!"

Simpatična Lara Soban, ki je s kolegom "na placu" v Šempetru pripravljala množico za prihod nogometašev, me je zares prepričala s svojim: "Dejmo, dejmo vsi skupej enu olu! Jeeeee!" In je tudi Luka dvigoval roke v ola pozdrav, tata ne, tatu je bilo vroče za znoret...

Neznosna vrsta je bila za podpise, zares neznosna, na tisoče nas je bilo, Lukca sem stiskal k sebi, ko so navalili na nas, možakar moje teže in velikosti mi je rekel: "Dvigni ga na ramena, sicer lahko umre!" Svojega sina je držal na ramenih, tudi on je čakal, moker kot miš in jaz, na podpis Birse.

Končno sva z Lukcem je prišla do pulta, tako Tim kot Valter sta mu podpisala kar na majico, Valter Birsa je prijazno podpisal dvakrat, potem sem poskrbel, da so podpisali še fantku možakarja, ki se je potil ob meni in Shimnu iz Doberdoba v album ter še neki manjši punčki...

Končno sva se le izvila iz "gužve", prepoten sem bil, a ob sebi sem imel najbolj srečnega človeka na svetu, ki mi je dejal: "Tata, to je najlepši dan v mojem življenju!" Neka prijazna gospa z možem je Lukca pobožala po glavi: "Ti si Luka, ne? Kje sta pa sestrici?" Luka ji je povedal, da sta doma, da nista mogli priti, ker sta pomagali na vaški šagri sv. Petra ob cerkvi prodajati pecivo za Karitas.

"Vi pa še kaj lepega napišite!" mi je rekla gospa, zraven nje se je zadovoljno muzal njen mož, kateremu je Luka kazal dragocene podpise.

Na parkirišču smo srečali mlajšo mamo iz Vrtojbe, s štirimi otroki je šla proti avtu: "Od kod pa ste vi prišli?" "Iz Furlanije sva prišla!" je rekel Luka.

"Oooo, to pa je lepo! Ste videli otroci?" je rekla nasmejana. Tudi njeni otroci so imeli podpise...

V avtu mi je Luka rekel, da morava nabaviti veliko slovensko zastavo.

"Da jo bova imela tudi midva čez štiri leta, ko bo spet nogometno prvenstvo!" je Luka prepričan v uspehe slovenske enajsterice.

"Tata, je lepo, a, da smo Slovenci bili na svetovnem nogometnem prvenstvu?" je rekel Luka v avtu, ko sva odpeljala proti Furlanski nižini.

"Ja, še kako!" sem odvrnil.

"Ja, tata, zame je to najbolj srečen dan v življenju!" je ponovil Luka in sklenil, da majice s podpisi ne bomo več oprali!

Zasedanje deželnega tajništva SSK v Nabrežini

Beseda je tekla tudi o špetrski dvojezični šoli

Deželno tajništvo SSK je zasedalo prejšnji teden na strankinem sedežu v Nabrežini in obravnavalo trenutne problematike, ki zadevajo slovensko narodno skupnost v deželi FJK. Srečanje je uvedel deželni tajnik Damijan Terpin, ki je poročal o nedavnem zasedanju Sveta za Slovence po svetu in v zamejstvu. Ob splošnih ugotovitvah glede odprtih vprašanj izvajanja zaščite na podlagi veljavne italijanske zakonodaje s posebnim poudarkom na finančne prispevke je podčrtal problem enotnega zastopniškega organa slovenske narodne skupnosti v Italiji. Terpin in deželni svetnik Igor Gabrovec sta nato orisala stanje v

zvezi z razpleti glede reforme javnih uprav na teritoriju dežele FJK. Kot je znano, je italijanska vlada že uveljavila reforme, na podlagi katerih se uvaja krčenje izvoljenih organov. To velja tako za rajonske svete kot tudi za občine in pokrajine. Gabrovec je poudaril dejstvo, da ima naša dežela avtonomijo, s katero lahko omenjene zadeve reši samostojno. Tako se bo verjetno zgodilo z rajonskimi sveti, kjer naj bi deželni svet odobril zakon, na podlagi katerega bo ohranitev rajonskih svetov zagotovljena bodisi v Trstu kot v Gorici, obe občini pa naj bi nato samostojno odločali o njihovem obstoju in številu. Slovenci v Trstu in Gorici torej lahko za zdaj

še vedno računamo na rajonske svete, ki so pomemben predstaviški organ upravne avtonomije našega teritorija, skozi katere lahko uveljavljamo svoje pravice. Gabrovec je v nadaljevanju predstavil politične premike glede reforme ostalih javnih uprav in to v prvi vrsti pokrajin, kjer bo na podlagi vsedržavnega zakona prišlo do znižanja števila svetnikov in odbornikov, posledično pa tudi do preureditve volilnih okrožij. Deželna uprava je konec meseca maja že izdala sklep, s katerim sprejema državno reformo. Pri tem je tržaško območje nekoliko zavarovano, saj ga ščiti ustavna razsodba izpred nekaj let, ki jo je pridobila prav SSK preko odv.

Močnika, s katero je določeno, da mora tržaška okolica izvoliti več svetnikov kot občina Trst, prav zaradi prisotnosti slovenske narodne skupnosti. Za Goriško pokrajino pa so stvari popolnoma odprte in bo treba v naslednjih mesecih pozorno spremljati razvoj dogodkov, pri tem pa zahtevati, da se pri izrisu novih volilnih okrožij upošteva prisotnost Slovencev in pravica do zastopnosti. Deželno tajništvo je nadalje še ugotovilo, da, tudi kar zadeva reformo gorskih skupnosti, vlada še veliko nejasnosti, kar je posledica popolne neusklajenosti znotraj vladajoče deželne večine. Prav tako je tudi glede prihodnosti majhnih občin še veliko odprtih vprašanj. Pri tem Slovenska skupnost ocenjuje, da so tudi majhne občine temeljnega pomena za naše ljudi, kot izraz ustrezne upravne samostojnosti in teritorialne istovetnosti. Občine, v katerih lahko kot narodna skupnost avtonomno upravljamo svoj teritorij, so

življenjskega pomena za našo narodnostno skupnost. Prihodnost dvojezične šole v Špetru je bila druga pomembna točka dnevnega reda, o kateri je po-

ročal Miha Coren. V prvi vrsti je tudi v imenu staršev tamkajšnjih učencev podčrtal izjemno vlogo, ki jo je odigrala SSK, saj je bistveno vplivala še zlasti na deželnega

odbornika Molinara, ki ima največ zaslug, da vsaj osnovna šola in vrtec ostajata v Špetru. Zahvalil se je vodstvu SSK tudi za prisotnost na protestni manifestaciji v Špetru, kar so starši špetrskih učencev še posebej cenili. Naglasil je žalostno dejstvo, da so točno določene politične sile v videmski pokrajini izbrile nastali prostorski problem v špetrski šoli za jasen poskus uničenja te šole. Hudo odgovornost nosi pri vsej zadevi videmska pokrajinska uprava, ki je pokazala največ ostrine in nasprotovanja. Deželno tajništvo SSK pa je izreklo pohvalo in priznanje Mihi Corenu, ki je tudi kot predsednik zavodskega sveta špetrske šole odigral glavno vlogo in vodil uspešno prizadevanja staršev, da je jedro šole ostalo v Špetru. SSK pa si bo sedaj še nadalje prizadevala, da bi podobno rešitev našli tudi za srednjo šolo, za katero s formalnega vidika niso bili sprejeti ustrezni sklepi.

Damijan Terpin
Deželni tajnik SSK

Slovenski nogometaši na svetovnem prvenstvu

Nikakor niso igrali podrejene vloge

Vminulih dneh smo pred televizijskimi ekrani kajpak trepetali za usodo slovenske reprezentance, ki je bila na svetovnem nogometnem prvenstvu v Južnoafriški republiki naposled, kot znano, z vrhano mero smole izločena že po treh tekmah predtekmovanja. Razplet, ki mogoče sam po sebi niti ne preseneča, če vemo, da je bil za Slovenijo zgodovinski uspeh že sam nastop v družini 32 najboljših enajsteric v najbolj popularnem športu na našem planetu. Slovenci so se v Južno Afriko prebili skozi šivankino uho dodatnih kvalifikacijskih srečanj proti Rusiji in med nogometno smetano prav gotovo niso veljali za favorite. Prej so na SP sodelovali vsega le enkrat, leta 2002 na Japonskem in v Južni Koreji, tokrat pa so se

na tekmovalje v bistvu uvrstili še bolj nepričakovano z zelo majhnimi papirnatimi možnostmi za preboj iz predskupine. Še po 90. minuti tretje tekme proti Angliji so bili kvalificirani v osmino finala, nato pa je, kot vemo, prišel usoden gol napadalca Združenih držav Amerike Donovana v sodnikovem podaljšku proti Alžiriji in belo-zeleni so tako pristali na nevhvaležnem končnem tretjem mestu v skupini s štirimi osvojenimi točkami za ZDA in Anglijo (oboje po pet točk) ter pred Alžirijo (1). Na tem mestu ne verjamejo, da je naposled prišlo do nešportnega dogovora med ZDA in Alžirijo, da bi v zadnjih minutah – ko so uvideli, da ne morejo doseči zmagovitega gola (samo s tem bi si lahko še pomagali) – Magrebci pustili nasprotnikom do

zmage v zameno za kako nagrado. Zadevek ZDA je bil povsem regularen, v iskanju gola so Bradlejev fantje v resnici stalno napadali in so si uspeh tudi zaslužili, Afričani pa so bili na koncu prav potrti in celo razjarjeni nad sodnikom.

Naj obnovimo ostale dogodke iz JAR: najprej tesna zmaga proti Alžircem s srečnim strelom kaptana Robija Korena in po nepre-

pričljivi predstavi obeh ekip; nato 2:2 proti Američanom po dvojnem vodstvu v sijajnem prvem polčasu (strelca Novogoričan Valter Birs in Zlatan Ljubijankič) in ofenzivi nasprotnikov v drugem delu ter v odločilnem tretjem krogu poraz z minimalno razliko

pa je treba poudariti prav ugotovitev, da so naši rojaki igrali na izjemno visoki ravni, tako da bi si po učinku in samozavesti vrvstitev med najboljših 16 najbrž tudi zaslužili. Na uglednih prizoriščih niso igrali nobene podrejene vloge, dosegli so tri lepe gole in jih ravno toliko prejeli, zbrali pa so zmago, neodločen izid in poraz. Nena- vadno je bilo po televiziji gledati angleške velikane – skoraj vsi nastopajo v vodilnih klubih Lige prvakov – z rama ob rami s slovenskimi fanti, ki pa služijo kruh pretežno v drugorazrednih evropskih prvenstvih. Na primer na boku sloviti Ashley Cole in na drugi strani neutrudni tekač Mišo Brečko, v sredini pa ikoni sodobnega britanskega nogometa Steven Gerrard in Frankie Lampard ter prizadevna garača Andraž Kirm in Aleksander Radosavljevič. Ali strah in trepet vseh obramb po svetu Wayne Rooney v kleščah budnega čuvaja Boštja-

na Cesarja. In na trenerskih stolčkih dvoboj med "veleplačanin" strategom Fabio Capellom in malim kranjskim generalom Matjažem Kekom... Vse to bo ostalo še dolgo v svetlem spominu. Če je bil edina priznana zvezda reprezentance Srečka Katanec izpred desetih let domiselni Zlatko Zahovič, je bil tokrat pravzaprav edini igralec svetovnega formata Udinesejev vratar Amir Handanović. Primerjava med zlatima slovenskima generacijama pa se seveda kar ponuja in je umestna. Katančeva generacija je v letih pridobila v mednarodnem merilu velik ugled, ki ga navsezadnje spet uspešno gradi tudi današnja, ki je hkrati dovolj mlada, da lahko svoje dosežke še stopnjuje. Tudi Kekova odprava je tako v kvalifikacijah kot na samem mundijalu, tako kot prejšnja, pridobila številne privrženke, tudi tuje, navdušila najprej s srcem, torej z igro, ki je vzbujala čustva. Zato čestitke in kapo dol Slovincem, kot bi pregovorno dejal Katanec. In kar tako naprej!

HC

Ob Dnevu državnosti / Govor Andreja Malniča

"Slovincem ni bilo nikoli nič podarjeno!"

Objavljamo govor, ki ga je imel direktor Goriškega muzeja Andrej Malnič na predvečer Dneva državnosti, 24. junija, v Krombergu. Pozdrav vsem državljanom, županu, poslancem, svetnikom! Pred nami je za vse nas pomemben dan. V petek, 25. junija, bomo slavili dan državnosti. Praznovali bomo dan naše, slovenske državnosti. Spomnimo se zato tistih dni, ko je Slovenija formalno postala neodvisna država. Dne 25. junija leta 1991 je slovenska skupščina sprejela dva pomembna dokumenta: deklaracijo o neodvisnosti in temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Slovenija s tem dejanjem ni bila več del Jugoslavije, postala je samostojna država.

miličnike, na državne strukture, na politiko, na vse ljudstvo in ves narod, ki je složno branil svobodo naše države. Pravijo, da smo v tistih dneh imeli srečo. Res je, a sreča, kot pravi pregovor, je vedno na strani pogumnih. Pred vsem svetom vedno lahko na glas povemo, da nam

Foto DPD

in po svetu, ki so nam takrat stali ob strani in nam pomagali. Nikoli ne smemo pozabiti, na primer, da nas je izmed evropskih držav prva uradno priznala mala Islandija. Zgodovina evropskih dežel je do roba in čez natrpana z množico vsakršnih dogodkov. V Ameriki šaljivo pravijo, da če imajo oni zgodovine premalo, jo imamo v Evropi enostavno preveč, a med njimi je malo dogodkov, ki so bili resnično prelomni, ki so bili tako pomembni, da so zamajali obstoječi družbeni red in se je odprlo novo poglavje v zgodovini.

Slovenska osamosvojitve je eno takih prelomnih dejanj, pa ne le za nas, Slovence, izjemno je tudi za evropsko zgodovino. Leta 1991 je namreč na svetovni oder kot feniks stopil narod, ki je po vseh definicijah realne politike velikih in manjših evropskih imperialnih sil veljal za "narod brez zgodovine". Kot tak naj bi tudi ne imel pravice do lastne države.

Ko so se v Evropi po prvi svetovni vojni prvič in zadnjič množično priznavale pravice do samoodločbe, smo bili Slovenci opeharjeni. Posebej drago je dogovore velikih sil plačalo slovensko prebivalstvo Goriške, Istre in Trsta. Z dežja so nas potisnili pod kap. Šele v drugi svetovni vojni je junaški partizanski boj dal slovenskemu narodu novo samozavest, medna-

rodno veljavo in ugled. Če je Trubar podaril Slovincem knjižni jezik, so nam partizani in vsi, ki niso priznali okupatorja, priborili to, kar v enem stavku pove naslov prvega slovenskega igranega filma "na svoji zemlji". Osamosvojitvena vojna leta 1991 pa nam je dala lastno državo. Leta 1989 je Evropo zajel val usodnih sprememb, stari red se je rušil. Takrat je Slovenija pogumno in premišljeno stopila na novo pot. Slovenski narod je doma in v Evropi odločno in demokratično terjal pravico do lastne države. Najprej je to pravico izrazil z besedo, ko pa je to od njega zahteval čas, ko so mu hoteli to pravico surovo vzeti, je pravico do samoodločbe na svoji zemlji junaško branil tudi z orožjem. Nekateri evropski "narodi brez zgodovine" so to izjemno priložnost zamudili. Mi je nismo, ker smo bili enotni, pogumni in modri. Vsako državo naredijo ljudje in zato je samo od ljudi odvisno, kakšna je država, v kateri živijo. Samo od ljudi je odvisno, ali je dobra ali je slaba, ali je za ljudi ali ne. Za lastno državo smo kot državljani vsi odgovorni enako in država je prav tako enako odgovorna za vse svoje državljane. Vsaj tako mora biti in dobro je, če je zmeraj in povsod tako! Ob tem pomemben prazniku, ko slavimo neodvisnost in samostojnost, si velja zastaviti nekaj vprašanj v zvezi s tem, kako državo kot tako sploh dojemamo, kako jo razumemo. Večkrat v javnosti namreč slišimo in beremo o tako imenovanih

državotvornih ministrstvih naše države. Največkrat se v tej zvezi omenjajo ministrstva za vojsko, za policijo in za zunanje zadeve. Zveni lepo. A zakaj nikoli ne rečemo, na primer, da je državotvorno tudi ministrstvo za kmetijstvo? Ali hrana ni pomembna za zdravje ljudi? Ali niso zdravi ljudje temelj vsake uspešne države? Vprašajmo naprej. Kaj pa druga ministrstva? Kaj lahko rečemo o ministrstvu za znanost, za šolstvo, za finance, za okolje in o vseh ostalih, ki jih premore naša država? Zakaj ta ministrstva ne štejemo za državotvorna? Slovenci drugega kapitala od znanja nimamo, nimamo ne nafte ne plina, da bi od tega živeli, tudi veliki nismo. Samo od "naših pridnih rok", od tega, kaj bomo znali, bo odvisno, kako dobro bomo živeli. Zato je izobraževanje tako zelo pomembna zadeva, od vrta naprej. Za izobrazbo so pomembne vse vrste šol: osnovne, srednje in visoke. In vsa kultura. Zato mora biti znanje dostopno čim širšemu krogu ljudi. Ali ni to prvovrstno državotvorno dejanje? Kultura in naš jezik imata zagotovo posebno mesto v narodovi zgodovini. A danes premalo vemo in cenimo, kako državotvorno so v preteklosti ravnali naši jezikoslovci, ki so uzakonili slovenski knjižni jezik. Ne pozabimo, knjižni jezik je temelj uradnega jezika in uradni jezik je vedno tudi jezik države, je državni jezik. Kakšna bi bila danes ta naša slovenska država, če bi bil njen uradni jezik na primer nemščina, slovenščina pa bolj ali manj povezan skupek lokalnih narečnih govo-

rov? Ali bi se Slovenci sploh odločili za lastno pot, za lastno državo brez lastnega knjižnega jezika? Kdo je torej državotvoren in kdo ne? Da država lahko obstane in da deluje v dobrobit vseh ljudi, morajo biti državotvorna vsa ministrstva in ne le nekatera. Vsaka država stane. Da državni aparat deluje, potrebuje država denar, za lastno delovanje pobira davke. Ali nismo zato državotvorni vsi ljudje, ki tej naši državi plačujemo davke? V 14. stoletju je živel velik arabski filozof, Ibn Kahlidun po imenu, ki je zapisal preprosto resnico: bogastvo države je obratnosorazmerno z višino njenih davkov. Drugače povedano, višji kot so davki, revnejša je država in siromašnejši so njeni ljudje. Visokih davkov ljudje nečejo in ne morejo plačevati. Državi zato zmanjkuje denarja, gospodarstvo ni konkurenčno, dela in investicij je vedno manj, krepi ta se le siva ekonomija in črni trg. In obratno, nižji kot so davki, bogatejša je država in premožnejši so njeni državljani. Dela je dovolj, ker je ekonomija konkurenčna, ker se izplača vlagati, davke ljudje lahko plačujejo in država ima dovolj denarja. Tako vodi državo, kot je zapisal arabski učenjak, pa je umetnost in terja veliko politične modrosti. Za konec si vsi skupaj čestitajmo za naš praznik! Vsem nam želimo, da bi kot državljani Slovenije in Evropske unije vedno imeli to srečo, da bi nas, ne glede na strankarsko pripadnost, vodili pošteno in modri ljudje. Danes zvečer so sanje dovoljene. Srečno!

Slovincem ni bilo nikoli nič podarjeno, nič nismo od nikogar prejeli zastoni, nič nam ni bilo "šenkanjo". Hvaležni pa moramo biti vedno vsem, tudi prijateljem v sosedstvu